

Hallituksen esitys Eduskunnalle Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin etuuksiin liittyviin tietojen saamista ja luovuttamista koskevien säännösten muuttamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kansaneläkelaitoksen hoitamia etuuksia koskevaa lainsäädäntöä tietojen saamista ja luovuttamista koskevin osin.

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää ja yhtenäistää eri etuuslaeissa olevia tietojen saamista ja luovuttamista koskevia säännöksiä muuttuneen henkilötieto- ja julkisuuslainsäädännön vuoksi.

Kansaneläkelaitoksen oikeus tietojen saamiseen ja luovuttamiseen säilyisi pääosin entisellään. Esityksessä ehdotetaan lakeihin otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että

toista etuutta varten saatuja tietoja voidaan käyttää toisen etuuden käsittelyssä. Perustuslakiuudistuksen vuoksi eräät asetuksen tasoiset säännökset otettaisiin lain tasolle.

Tietojen saamiseen, luovuttamiseen ja salassapitoon sovellettaisiin henkilötietolakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei muutettaviksi ehdotetuissa laeissa toisin säädetä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1. Nykytila.....	5
1.1. Lainsäädäntö.....	5
1.2. Nykytilan arviointi.....	5
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	6
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi.....	6
2.2. Keskeiset ehdotukset.....	6
Kansaneläkelaitokselle annettavat tiedot.....	6
Tietojen käyttäminen.....	8
Tietojen maksuttomuus.....	9
Tietojen luovuttaminen.....	9
Salassapitovelvollisuus.....	9
Muuta.....	10
3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset.....	10
4. Asian valmistelu.....	10
5. Muut asiaan vaikuttavat seikat.....	10
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	12
1. Lakiehdotusten perustelut.....	12
1.1. Kansaneläkelaki.....	12
1.2. Perhe-eläkelaki.....	18
1.3. Eläkkeens aajien asumistukilaki.....	19
1.4. Rintamasotilaseläkelaki.....	20
1.5. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä.....	20
1.6. Laki lapsen hoitotuesta.....	21
1.7. Vammaistukilaki.....	21
1.8. Asumistukilaki.....	21
1.9. Sotilasavustuslaki.....	22
1.10. Opintotukilaki.....	22
1.11. Laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta.....	24
1.12. Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta.....	24
1.13. Lapsilisälaki.....	25
1.14. Äitiysavustuslaki.....	26
1.15. Sairausvakuutuslaki.....	26
1.16. Laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta.....	29

1.17.	Kuntoutusrahalaki.....	33
1.18.	Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta	35
2.	Tarkemmat säännökset.....	35
3.	Voimaantulo	35
4.	Säätämisyjärjestys	35
LAKIEHDOTUKSET.....		37
	kansaneläkelain muuttamisesta.....	37
	perhe-eläkelain muuttamisesta	41
	eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta.....	42
	rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta.....	44
	ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	45
	lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	46
	vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta.....	47
	asumistukilain muuttamisesta.....	48
	sotilasavustuslain muuttamisesta.....	50
	opintotukilain muuttamisesta	52
	lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta.....	55
	lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta.....	56
	lapsilisälain muuttamisesta.....	58
	äitiysavustuslain muuttamisesta.....	59
	sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	60
	kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta.....	63
	kuntoutusrahalain muuttamisesta.....	67
	asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	70
LIITE		71
RINNAKKAISTEKSTIT.....		71
	kansaneläkelain muuttamisesta.....	71
	perhe-eläkelain muuttamisesta	81
	eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta.....	83
	rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta.....	85
	ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	86
	lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta.....	87
	vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta.....	88
	asumistukilain muuttamisesta.....	90
	sotilasavustuslain muuttamisesta.....	93
	opintotukilain muuttamisesta	96
	lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta.....	103
	lapsilisälain muuttamisesta.....	109
	äitiysavustuslain muuttamisesta.....	110
	sairausvakuutuslain muuttamisesta.....	112

kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutukselta annetun lain muuttamisesta.....	118
asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.....	131

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Viranomaisten vaihtolovelvollisuuden perusteista säädetään joulukuun alusta 1999 voimaan tullessa viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999, julkisuuslaki). Henkilötietojen käsittelystä säädetään kesäkuun 1 päivänä 1999 voimaan tullessa henkilötietolaissa (523/1999). Lait ovat yleislakeja ja niitä sovelletaan, jos erityislaeissa ei ole toisin säädetty. Kansaneläkelaitos on julkisuuslaissa tarkoitettu viranomainen, joten julkisuuslaki koskee automaattisesti Kansaneläkelaitosta ja myös henkilötietolaki on sellaisenaan sovellettavaa oikeutta

Kansaneläkelaitoksessa.

Kansaneläkelaitos hoitaa ansioperusteista järjestelmää täydentävää vähimmäissosiaaliturvajärjestelmää, joka perustuu perustuslain 19 §:n 2 momenttiin. Lisäksi Kansaneläkelaitos hoitaa muita tutkimuotoja. Kansaneläkelaitos tarvitsee etuuksia myöntäessään ja maksaessaan tietoja eri viranomaisilta ja muilta tahoilta. Etuuden hakija on velvollinen esittämään hakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot. Hakijan tulee ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle myös etuuden myöntämiseen tai maksamiseen vaikuttavista olosuhteiden muutoksista.

Tietojen saaminen suoraan asianomaiselta viranomaiselta helpottaa etuuden hakijan asiointia, kun hänen ei tarvitse itse hankkia selvitystä ja toimittaa sitä Kansaneläkelaitokselle, esimerkiksi henkilötietojen osalta virkatodistusta. Etuuksien yhteensovituksessa, esimerkiksi kansaneläkkeen ja työeläkkeiden kesken, tarvitaan tietoja muun etuuden määrästä paitsi etuutta myönnettäessä myös muun etuuden määrän muuttuessa. Niinikään tiedot henkilön tuloista tai varallisuudesta ovat välttämättömiä tarveharkintaisten etuuksien määräytymisessä. Tällöin myös verotusta koskevien tietojen saaminen veroviranomaiselta on tarpeen. Näitä

koskevat säännökset sisältyvät nykyisin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin eri etuuslakeihin.

Etuuslakeihin sisältyy myös säännöksiä tietojen luovuttamisesta eri viranomaisille ja muille tahoille sen lisäksi, että muiden viranomaisten soveltamislaeissa on säännöksiä tietojen saamisesta Kansaneläkelaitokselta.

Lähes kaikki Kansaneläkelaitoksen hallussa olevat etuusasian ratkaisemista varten saamat tiedot, esimerkiksi tiedot henkilön terveydentilasta, perhesuhteista ja taloudellisesta asemasta, ovat julkisuuslain perusteella salassa pidettäviä.

Kansaneläkelaitos saa etuusasian ratkaisemista varten tarvitsemansa välttämättömät tiedot pääsääntöisesti maksutta. Tiedot ovat maksullisia ainoastaan, jos siitä on erikseen säädetty.

Euroopan neuvosto on hyväksynyt yleisen tietosuojadirektiivin 24 päivänä lokakuuta 1995 (95/46/EY). Direktiivin mukaan kansallinen lainsäädäntö tuli saattaa manuaalisesti käsiteltäviä rekistereitä lukuun ottamatta, direktiivin määräyksiä vastaavaksi kolmen vuoden kuluessa direktiivin hyväksymisestä.

Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden tulee suojella luonnollisten henkilöiden henkilötietojen käsittelyyn liittyviä oikeuksia ja vapauksia, erityisesti heidän oikeuttaan yksityisyyteen. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan saisi tällä perusteella rajoittaa tai kieltää henkilötietojen vapaata siirtämistä jäsenvaltioiden välillä. Arkaluontoisten tietojen käsittelyn kiellosta voitaisiin tehdä kansallisessa lainsäädännössä poikkeuksia tärkeän yleisen edun niin vaatiessa.

1.2. Nykytilan arviointi

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuuslaeissa on erilliset tietojen saantia ja luovuttamista koskevat säännökset. Säännökset ovat tulleet voimaan eri aikoina ja ovat sen vuoksi epäyhdenäisiä. Säännökset ovat osittain vanhentuneita ja tulkinnanvaraisia.

Nykyisin vain osassa etuuslakeja on säännös,

joka mahdollistaa toista etuutta varten saadun tiedon käyttämisen toisen etuuden käsittelyssä silloin kuin se on välttämätöntä tämän etuuden täytäntöönpanossa ja lainmukaisuuden sekä oikeellisuuden varmistamisessa. Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien käsittelyä sekä viranomaisten ja muiden tahojen välistä tietojenvaihtoa helpottaisi ja yksinkertaistaisi, jos tietoa, joka on jo saatu tietyn etuuden käsittelyä varten, voitaisiin käyttää myös toisen etuuden käsittelyssä.

Tietojen luovuttamisesta muille viranomaisille on säännöksiä Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa laeissa ja niiden perusteella annetuissa asetuksissa. Säännöksiä Kansaneläkelaitoksen velvollisuudesta antaa tietoja muille viranomaisille on myös näitä viranomaisia koskevilla laeissa. Julkisuuslakiin sisältyy yleissäännös viranomaisten välillä tapahtuvasta tietojen luovutuksesta sekä tietojen salassapitovelvollisuudesta ja salassapitovelvollisuuden rikkomusseuraamuksesta. Julkisuuslakiin liittyvällä lailla eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta (623/1999) on kumottu Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien salassapitosäännökset 1 päivästä joulukuuta 1999 lukien lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annettua lakia (128/1996) lukuun ottamatta.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on tarkistaa Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuslakien tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset julkisuus- ja henkilötietolainsäädäntö huomioon ottaen. Samalla yhtenäistetään säännösten sisältöä. Kansaneläkelaitoksen etuskäsittely perustuu automaattiseen tietojenkäsittelyyn. Tässä lakiehdotuksessa tarkoitettut tiedot, samoin kuin hakijan itsensä antamat tiedot, jotka Kansaneläkelaitoksella on oikeus laillisesti pitää hallussaan, talletetaan Kansaneläkelaitoksen keskitettyihin rekistereihin, joissa ne ovat käytettävissä

ratkaisuja tehtäessä. Näihin rekistereihin talletetaan myös tehdyt ratkaisut ja niiden perusteella tapahtuvat etuuksien maksut. Tietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolain säännöksiä.

Eri etuuksien määräytymisestä on voimassa erilaiset säännökset. Tarveharkintaisissa etuuksissa tarvitaan tiedot kaikista etuuteen vaikuttavista tiedoista, kun taas osassa etuuksista riittää esimerkiksi työeläketietojen saaminen. Hakijan oikeusturvan kannalta on tärkeää, että hän saisi mahdollisimman nopeasti laissa tarkoitetun etuuden. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että Kansaneläkelaitos voisi käyttää kaikkia hallussaan olevia välttämättömiä tietoja etuuksia ratkaistaessa. Tämä osaltansa tukisi myös sitä, että etuudet määräytyvät oikein ja näin välttyttäisiin sosiaaliturvassa tarpeettomilta takaisinperintätoimilta sekä ennalta ehkäistäisiin mahdollisia väärinkäytöksiä. Salassapitovelvollisuutta ja sen rikkomista koskevat säännökset ovat julkisuuslaissa.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia etuuden hakijan tai saajan ilmoitusvelvollisuutta koskeviin säännöksiin. Säännökset liittyvät etuuden hakemiseen ja muutoinkin haettavan etuuden sisältöön siten, ettei niiden erottaminen etuuden hakemista ja sisältöä koskevista säännöksistä ole tarkoituksenmukaista.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Kansaneläkelaitokselle annettavat tiedot

Lakiehdotuksessa on tarkoitus säilyttää Kansaneläkelaitoksen nykyinen tiedonsaanti-oikeus pääosin entisellään. Voimassa olevia säännöksiä esitetään kuitenkin täydennettäväksi ja selkeytettäväksi nykyistä käytäntöä vastaavasti.

Kansaneläkelaitos saa nykyisin etuuden hakijan hakemuksessaan ilmoittamien tietojen lisäksi tietoja kahdella tavalla: joko toisen viranomaisen rekisteriin merkityistä tai pyynnöstä yksittäisestä henkilöstä häntä koskevan etuusasian ollessa vireillä. Kansaneläkelaitos saa ilman eri pyyntöä muun muassa väestörekisteritiedot, verotiedot ja tiedot työ-

eläkkeistä. Tietojen kysyminen henkilöittäin olisi usein tapausten suuren määrän vuoksi Kansaneläkelaitokselle, tietojen luovuttajalle ja asiakkaalle kallista ja hankalaa. Menettely saattaisi myös pidentää käsittelyaikoja sekä mahdollisesti johtaa joissakin tapauksissa etuuksien maksatuksen viivästymiseen. Kun tietoja tällöin rekisteröidään sellaisistakin henkilöistä, joilla ei ole mitään etuusasiaa vireillä, on erityisen tärkeää laissa määritellä, mitä tietoja ja millä edellytyksellä niitä Kansaneläkelaitokselle luovutetaan.

Edellä sanotun mukaisesti niin sanottuja massamuotoisia luovutuksia koskevissa säännöksissä on määriteltävä ne tiedot, jotka Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada, kun taas yksittäistä etuuden saajaa koskevien tarpeellisten tietojen saamisessa ei ole pääsääntöisesti tällaisia rajoituksia. Tällöin tietojen saamista koskeva yksilöity ja kirjallinen pyyntö tehdään asianomaiselle viranomaiselle tai muulle taholle siinä laajuudessa, kun kyseisellä viranomaisella tai taholla on hallussaan etuusasian ratkaisemisen kannalta välttämättömiä tietoja edellyttäen, ettei näitä tietoja ole saatu asianomaiselta henkilöltä itseltään. Näissä tilanteissa Kansaneläkelaitoksen oikeus tietojen saantiin tulee kussakin yksittäistapauksessa erikseen harkittavaksi. Siten viranomaiset ja muut tahot olisivat velvolliset antamaan kaikki yksittäisen vakuutetun etuusasian ratkaisemisen kannalta välttämättömät tiedot.

Pankkivalioiden estämättä Kansaneläkelaitoksella on nykyisin oikeus saada pankkeilta ja muilta rahalaitoksilta tietoja talletuksista ja niiden koroista perhe-eläkelain 38 §:n perusteella leskeneläkkeen määrän selvittämiseksi sekä eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n perusteella eläkkeensaajien asumistuen määrän selvittämistä varten. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:n 2 momentin perusteella sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus saada tietoja ja selvityksiä rahalaitoksilta laissa tarkemmin säädettyjen edellytysten täytyessä. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 a §:n perusteella muun muassa rahalaitos on velvollinen antamaan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisille

asiakasmaksun suuruuden määrittämistä varten tarpeelliset tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta.

Etuuden suuruutta määrittäessä otetaan yleisen asumistuen ja sotilasavustuksen osalta huomioon talletusten määrä ja korot ja kuntoutusrahan osalta ammatillisen koulutuksen ajalta maksettavat korot. Lasten kotihoidon tuen hoitolisässä etuuden suuruuteen vaikuttavat talletusten korot. Nykyisin Kansaneläkelaitoksella ei ole etuuden hakijan talletuksia koskevien tietojen saantiin oikeuttavaa säännöstä edellä lueteltujen etuuksien osalta. Kansaneläkelaitoksella ei ole ollut mahdollisuutta edes tarvittaessa selvittää etuusasian ratkaisun perusteena olevia etuuden hakijan antamien tietojen oikeellisuutta.

Esityksessä rahalaitosten ilmoitusvelvollisuus ehdotetaan ulotettavaksi niihin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin etuuksiin, joiden määrään muun muassa talletuksilla, säästöhenkivakuutuksilla ja sijoitusrahasto-osuuksilla tai osakkeilla taikka niiden tuotoilla on merkitystä. Esityksessä rahalaitoksella tarkoitetaan rahoitustarkastuslain (503/1993) 2 §:n mukaisesti rahoitustarkastuksen valvottavana olevia laitoksia ja yhteisöjä. Oikeus tietojen saantiin rahalaitoksilta ja pankkeilta tukisi osaltansa myös kansalaisten yhdenvertaisuutta. Tarkoituksenmukaista ei ole, että tiedot ilmoittamatta jättävä tai virheellisesti ilmoitettava olisi paremmassa asemassa kuin se, joka ne määräysten mukaisesti ilmoittaa. Vastaavasti muutoksenhakuviranomaiset arvioidessaan Kansaneläkelaitoksen päätöksen lainmukaisuutta, joutuvat valitusta käsitellessään ottamaan myös huomioon talletusten ja niiden korkojen vaikutuksen hakijan etuuteen.

Ehdotuksen mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus talletusta koskevien tietojen saamiseen silloin, kun riittäviä tietoja ja selvityksiä ei muutoin saada ja kun on perusteltua syytä epäillä etuudenhakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta. Lisäksi edellytetään, ettei asianomainen henkilö ole antanut suostumustaan näiden tietojen saamiselle. Lähtökohtana pankkitietojen selvittämisessä

olisi, että hakija itse esittäisi asianmukaisen selvityksen. Vain niissä tilanteissa, joissa Kansaneläkelaitos ei saa luotettavaa ja riittävää selvitystä tai ei selvitystä lainkaan, jouduttaisiin turvautumaan laissa lain toimeenpanijalle turvattuun oikeuteen saada rahalaitoksilta etuusasian ratkaisemisessa tarvittavat välttämättömät tiedot. Tarkoituksena on, että Kansaneläkelaitoksen oikeus tietojen saamiseen pankkialaisuuden estämättä koskisi kaikkia eri etuuksia yhdenmukaisin perustein. Siten niissä voimassa olevissa säännöksissä, joiden mukaan Kansaneläkelaitoksella on nykyään oikeus rahalaitoksilta saatavien tulo- ja varallisuustietosäännöksiä koskevien tietojen saamiseen, tietojen saamista koskevia edellytyksiä muutetaan vastaamaan nyt ehdotettuja säännöksiä. Tämä merkitsisi sitä, että Kansaneläkelaitoksen oikeus tietojen saamiseen ratkaistaisiin kaikissa tilanteissa samoin arviointiperustein, jolloin nykyisin etuuslakeihin sisältyviä pankkitietoja koskevia tietojensaantioikeuksien edellytyksiä kiristettäisiin.

Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemia sairausvakuutuslain ja kuntoutusrahalain (611/1991) mukaisia etuuksia voivat käsitellä työpaikkakassat ja opintotukilain mukaisia etuuksia opintotukilautakunnat ja oppilaitokset. Niillä olisi oikeus käyttää Kansaneläkelaitoksen saamia tietoja sekä saada tietoja yksittäistapauksissa, siltä osin kuin tiedot ovat niiden tehtävissä tarpeellisia.

Useiden etuuslakien mukaan etuuden maksaminen tulee keskeyttää etuudensaajan joutuessa vankilaan tai pakkolaitokseen. Kansaneläkeasetuksen 62 §:ssä säädetään vankilan ilmoitusvelvollisuudesta Kansaneläkelaitokselle tällaisissa tilanteissa. Esityksessä ehdotetaan vastaavan ilmoitusvelvollisuuden sisällyttämistä myös muihin etuuslakeihin. Tämä on tarpeen myös väärinkäytösten estämiseksi. Väärinkäytöksiä on esiintynyt muun muassa työttömyysturvan ja asumistuen osalta, kun vankilaan joutunut henkilö ei ole itse ilmoittanut asiasta Kansaneläkelaitokselle.

Tietojen käyttäminen

Esityksessä

ehdotetaan

ilmoitusvelvollisuuden siirtämistä kansaneläkelakiin ja muihin Kansaneläkelaitoksen etuuslakeihin.

Kansaneläkelaitoksen tulisi voida etuusasiaa käsitellessään käyttää aikaisemmin tai samanaikaisesti toiselta viranomaiselta, laitokselta tai hakijalta itseltään toista etuusasiaa varten saamia tietoja, kun ne ovat välttämättömiä toista etuusasiaa ratkaistessa. Näin välttyttäisiin turhalta tietojen pyytämiseltä ja saman tiedon kahteen kertaan antamiselta. Kuvatunlainen tietojen käyttömahdollisuus sisältyy jo lapsilisää, lasten kotihoidon tukea, sotilasavustusta, asumistukea, opintotukea ja äitiysavustusta koskevaan lainsäädäntöön.

Esityksessä ehdotetaan, että kansaneläkelain 46 a §:n nojalla Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada sen toimeenpantavana olevien etuuksien hoitamista varten niin sanottuja massaluonteisia tietoja kuten esimerkiksi väestörekisteri- ja verotiedot. Kyseiset tiedot Kansaneläkelaitos saisi ilman erillistä pyyntöä ja Kansaneläkelaitos voisi käyttää tietoja kaikissa Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuuksissa.

Mainitulla tietojen käyttöoikeudella ei laajennettaisi Kansaneläkelaitoksen oikeutta salassa pidettävien tietojen saantiin. Tarkoituksena on, että Kansaneläkelaitoksella olisi mahdollisuus käyttää myös aikaisemmin toisen etuusasian yhteydessä saamia tietoja kuitenkin vain edellytyksellä, että ratkaistavana olevaa etuusasiaa varten Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus lain mukaan saada vastaavat tiedot. Tällä menettelyllä voitaisiin varmistaa myös etuuksien oikea-aikainen maksatus ja asian käsittelyn joustavuus sekä nopeus. Menettely parantaisi osaltansa myös sellaisten asiakkaiden asemaa, joilla on oikeus eri etuuksiin. Heidän tekemä ilmoitus esimerkiksi perhesuhteesta tapahtuneesta muutoksesta olisi mahdollista välittää kaikkiin niihin etuuksiin, joihin kyseisellä olosuhteen muutoksella olisi vaikutusta. Tämä edesauttaisi myös, ettei tarpeettomiin takaisinperintätilanteisiin jouduttaisi esimerkiksi silloin, kun asiakas on olettanut olosuhteessa tapahtunutta muutosta koskevan ilmoituksensa välittyneen kaikkia Kansaneläkelaitoksen hoitamia etuuksia koskevaksi.

Oikeus tietojen käyttämiseen edellyttää, että asiakkaalle on etukäteen ilmoitettu mahdollisuudesta toista etuutta varten antamien tietojen käyttämiseen toista etuutta vahvistettaessa. Näin voitaisiin katsoa myös henkilötietolain edellyttämän tarkoitussidonnaisuuden säilyvän. Lisäksi ehdotuksen mukaan edellytyksenä Kansaneläkelaitoksen hallussa olevien tietojen käyttämiselle toisen etuuden perusteena olisi myös se, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada kyseinen tieto myös toisen etuuden käsittelyä varten. Tämä on myös Euroopan neuvoston noudatettavaksi suosittelema käytäntö. Euroopan neuvoston 23 päivänä tammikuuta 1986 hyväksymän sosiaaliturvan tietosuojaa koskevan suosituksen Nro R (86) 1 mukaan (suosituksen liite 1) sosiaaliturvalaitos saa käyttää tietyn tehtävän hoitamiseksi hankittuja henkilötietoja muihin sen toimivaltaan kuuluviin sosiaaliturvan käytötarkoituksiin. Lakeihin esitetään otettavaksi tietojen kuvatulnaisen käytön salliva säännös. Myös tällöin on varmistauduttava tietojen virheettömyydestä eikä tietoja saa käyttää laajemmin kuin etuuden käsittelyssä on välttämätöntä. Tämä lieventäisi myös väärinkäytösongelmia.

Tietojen maksuttomuus

Kansaneläkelaitosta koskee valtion maksupöytäkirja (150/1992). Kansaneläkelaitos päättää sen nojalla niiden tietojen maksuista, joita se luovuttaa muille viranomaisille. Kansaneläkelaitokselle annettavien tietojen maksullisuutta koskevat säännökset ovat osittain tulkinnanvaraisia. Pääsääntöisesti Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada välttämättä tarvitsemansa tiedot maksutta eri viranomaisilta. Tämä periaate esitetään säilytettäväksi lakiehdotuksissa. Jos niin sanotut massaluonteiset tiedot tarvitaan tietyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, olisi kustannukset korvattava. Terveystietojen luovuttaminen ammattihenkilön antamista lausunnoista maksettaisiin esityksen mukaan kohtuullinen palkkio.

Tietojen luovuttaminen

Tietojen luovuttamisesta eri viranomaisille ja muille tahoille on nykyisin säännöksiä sekä Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuuslaeissa että muiden viranomaisten toimeenpanemissa laeissa. Jos muussa laissa on säännös, joka velvoittaa Kansaneläkelaitoksen ilmoittamaan tietoja, ei vastaavaa säännöstä ole periaatteessa pidettävä tarpeellisena Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa etuuslaeissa. Lakiesityksiin on kuitenkin sisällytetty nykyisin eri etuuslaeissa olevat tietojen luovuttamista koskevat säännökset ja lisätty säännökset työeläkelaitoksille, vakuutuslaitoksille ja Eläketurvakeskukselle eläkkeistä annettavista tiedoista. Niinikään on lisätty säännökset Suomen tekemien kansainvälisten sopimusten edellyttämistä tietojen luovuttamisesta. Tietojen saamista ja luovuttamista koskeviin säännöksiin on lisätty myös julkisuuslain edellyttämät säännökset siitä, että tiedot voidaan saada ja luovuttaa teknisen käyttöyhteyden välityksellä.

Ulosottoviranomainen tarvitsee tietoja muistakin kuin ulosoton kohteena olevista etuuksista suojaisuuden laskemista varten. Myös nämä säännökset esitetään yhtenäistettäväksi.

Lisäksi lakeihin on lisätty säännökset siitä, että Kansaneläkelaitos voi sosiaaliturvaan kohdistuvien väärinkäytösten ja rikosten estämiseksi antaa haltuunsa saamiaan tietoja viranomaisille väärinkäytösten ja rikosten selvittämistä sekä rikosten syytteen perustamista varten.

Salassapitovelvollisuus

Kaikkiin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin etuuslakeihin on aikaisemmin sisällytetty salassapitoa koskeva säännös ja rangaistussäännös salassapitovelvollisuuden rikkomisesta. Julkisuuslain voimaantulon yhteydessä nämä säännökset on kumottu lailla eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta 1 päivästä joulukuuta 1999 lukien. Salassapitovelvollisuuteen ja rikkomiseseuraamukseen sovelletaan julkisuuslakia. Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tukea koskevaan lakiin on tehty tästä muutoksesta johtuva tarkistus.

Muuta

Lisäksi lakiehdotuksessa esitetään tehtäväksi eläkkeensaajien asumistukilakiin ja perhe-eläkelakiin lisäykset, jotka liittyvät kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) voimaantuloon. Lain mukaan kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatukeen oikeutetulle työnhakijalle maksetaan työmarkkinatuen lisäksi ylläpitokorvausta aktivointisuunnitelman mukaisilta osallistumispäiviltä. Ylläpitokorvauksiin rinnastettavia kustannusten korvauksia ei ole otettu tähän saakka huomioon eläkkeensaajien asumistukea tai leskeneläkkeen täydennysmäärää myönnettäessä, vaikka niitä ei ole erikseen säädetty etuoikeutetuksi tuloksi. Kustannusten korvauksia ei jatkossakaan ole tarkoitus lukea tuloksi, jonka vuoksi perhe-eläkelakiin ja eläkkeensaajien asumistukilakiin ehdotetaan otettavaksi asiaa koskevat säännökset.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan myös tehtäväksi kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annettuun lakiin teknisuontoisia muutoksia, joiden avulla selkeytettäisiin muutoksenhakuoikeus Kansaneläkelaitoksen antamista kuntoutuspäätöksistä.

3. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Ehdotuksilla ei ole suoranaisia vaikutuksia etuuksista aiheutuviin menoihin tai etuuksien määriin eikä myöskään organisatorisia vaikutuksia. Teknisten käyttöyhteyksien rakentamisesta voi aiheutua jonkin verran lisäkustannuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä virkatyönä. Asian valmisteluun ovat osallistuneet Kansaneläkelaitos, opetusministeriö, valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, eläketurvakeskus, tapaturma-

vakuutuslaitosten liitto ja kuntien eläkevakuutus. Asian valmistelussa ollaan oltu yhteydessä oikeusministeriöön ja tietosuojavaltuutetun toimistoon.

Rinnan tämän esityksen kanssa on valmisteltu myös hallituksen esitykset yksityisten alojen eläkelaitosten tietojen saamista, luovuttamista ja salassapitoa koskevien lainsäädännön muuttamisesta sekä tapaturmavakuutuslain tietosuojaa koskevien säännösten muuttamisesta.

5. Muut asiaan vaikuttavat seikat

Sosiaali- ja terveysministeriön 16 päivänä joulukuuta 1998 asettama sosiaaliturvan väärinkäyttöä selvittänyt työryhmä on helmikuussa 2000 julkaisemassaan mietinnössä (Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistio 1999:22) pitänyt välttämättömänä, että kaikkiin niihin etuuslakeihin, joiden mukaan talletuksilla tai veloilla ja niiden koroilla on vaikutusta etuuden määrään, lisätään säännökset, jotka oikeuttavat etuuden maksajan tarkistamaan yksittäistapauksissa mainitut tiedot pankeilta ja muilta rahalaitoksilta.

Valtiovarainministeriö on 10 päivänä helmikuuta 2000 julkaissut selvityksen Viranomaisten tietojensaantioikeus, pankkisalaisuus ja perusoikeudet. Luottolaitoslain 94 §:n perusteella luottolaitoksella on velvollisuus tietojen luovuttamiseen pankkisalaisuuden estämättä, jos erityislainsäädännössä niin säädetään. Mainitusta luottolaitoslain pääsäännöstä tulisi säätää poikkeuksia selvityksen mukaan vain, kun se on välttämätöntä viranomaisten lainmukaisen tehtävän hoitamiseksi. Selvityksen mukaan viranomaisten tarve saada pankkisalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja tulisi toteuttaa pääsääntöisesti siten, että etuuden hakija antaa suostumuksen tietojen saantiin ja suostumus asetettaisiin etuuden myöntämisen edellytykseksi. Ehdotuksessa on huomioitu mainitun selvitystyön esittämät näkökohdat. Esityksen mukaan oikeus pankkisalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen saantiin asiakkaan suostumuksesta edellyttää muun muassa, että etuuden hakija ei ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

35 §. Pykälän 1 momentissa säädetään, että kansaneläkelain mukaista etuutta haetaan kansaneläkelaitokselta. Muun muassa kansaneläkeasetuksen 48 ja 50 §:ssä säädetään tarkemmin, mitä tietoja hakemuksessa on annettava. Momenttiin ehdotetaan lisättäväksi perustuslain voimaantulosta johtuva valtuutuslainsäädäntö, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin, mitä tietoja hakemuksessa on ilmoitettava.

42 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selkeyttäväksi siten, että siihen lisätään nimenomainen määräys eläkkeen maksamisen keskeyttämisestä vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitettuun pakkolaitokseen joutuneelta eläkkeensaajalta. Esitys ei muuta nykyistä käytäntöä. Nykyisin tämän momentin viimeisen virkkeen mukaan eläkkeen maksaminen keskeytetään eläkkeensaajan ollessa julkisessa laitoshoidossa, josta ei ole määrätty perittäväksi maksua eläkkeensaajalta. Käytännössä tällainen tilanne on vain vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain mukainen pakkohoito. Säännös eläkkeen keskeyttämisestä näissä tapauksissa on myös kansaneläkeasetuksen (594/1956) 61 §:ssä. Keskeyttämisedellytykset tulisi yksiselitteisesti säätää laissa, jolloin momentin viimeinen virke ehdotetaan poistettavaksi ja kansaneläkeasetuksen 61 § kumottaisiin. Samalla asetuksen 62 § kumottaisiin ja siinä säädetty rangaistus- ja pakkolaitoksen ilmoitusvelvollisuus laitokseen joutumisesta siirrettäisiin lain uuteen 46 c §:n 3 momenttiin.

4 a luku. Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 4 a luku, jossa säädettäisiin kansaneläkelain mukaisten etuuksien toimeenpanossa tarvittavien salassapidettävien tietojen saantioikeudesta ja Kansaneläkelai-

toksen oikeudesta luovuttaa salassapidettäviä tietoja.

46 a §. Kansaneläkelaitos tarvitsee tehtäviensä hoitamista varten viranomaisilta ja muilta tahoilta tietoja eri etuuksien määrittämistä varten. Tiedot saadaan nykyisin niin sanottuna massaluovutuksena jo ennen varsinaisen asian käsittelyä. Tällaisten tietojen saantioikeus ehdotetaan otettavaksi uuteen 46 a §:ään, joka vastaisi nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja hoitamiensa kansan- ja perhe-eläkkeen, rintamalaisien, eläkkeensaajien hoitotuen, vammaistuen, lapsen hoitotuen, sairausvakuutus-, kuntoutus-, kuntoutusraha- sekä työttömyysturvaetuuksien, asumistukien, opintotuen, koulumatkatuen, sotilasavustuksen, lapsilisän, äitiysavustuksen sekä lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen täytäntöönpanoa ja niiden oikeellisuuden varmistamista varten.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada henkilöä koskevia tietoja väestötietolaissa (507/1993) tarkoitetuilta rekisteriviranomaisilta. Tietoina saataisiin väestötietolain 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdissa ja 2 momentin 1 kohdassa mainitut etuuksien käsittelyssä välttämättömät tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa henkilötunnus, nimi- ja osoitetiedot, äidinkieli, asiointikieli, kuolintieto sekä perheoikeudellista asemaa ja lasten huostaanottoa koskevat tiedot. Nykyisin tietojensaantioikeudesta väestötietojärjestelmästä säädetään kansaneläkeasetuksen 73 §:ssä ja opintotukilain (65/1994) 41 §:n 2 momentissa, jotka kumottaisiin.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin tietojensaantioikeudesta ulkomaalaisvirastolta. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä. Tietoja saataisiin rekisteriin merkityistä Suomeen muuttaneista ulkomaalaisista ja heidän perheenjäsenistään. Tietoina saataisiin

henkilötietojen kuten kansalaisuutta koskevien tietojen lisäksi muun muassa oleskelulupaa koskevat tiedot, joita tarvitaan kansaneläkettä ja muita etuuksia määrättäessä sen selvittämiseksi, voidaanko henkilön katsoa kuuluvan Suomen sosiaaliturvalainsäädännön piiriin.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada tietoja muualta maksettavien eläkkeiden ja korvausten myöntäjiltä tai maksajilta kansaneläkkeen ja muidenkin etuuksien määräämistä varten. Tietoja saataisiin muun muassa lakisääteisistä ja vapaaehtoisista eläkkeistä eläketurvakeskukselta sekä eläkelaitoksilta, eläkesäätiöiltä, eläkekassoilta ja vakuutuslaitoksilta sekä eräiltä yhdistyksiltä, jotka entisinä työnantajina maksavat eläkettä. Vastavaa säännökset ovat nykyisin kansaneläkelain 83 §:n 1 momentissa ja kansaneläkeasetuksen 70 §:n 1, 4 ja 5 momenteissa, jotka kumottaisiin. Edelleen 3 kohdassa säädettäisiin niistä tiedoista, jotka eläkkeen tai korvauksen maksaja on velvollinen antamaan. Näitä tietoja ovat henkilötietojen lisäksi tiedot eläke- ja korvauslajeista, määräytymisperusteista kuten esimerkiksi eläkeiästä ja työeläkkeen tulevan ajan oikeudesta sekä eläkkeen määrästä ja ajasta, jolta eläkettä maksetaan. Lisäksi olisi ilmoitettava eläkkeen korotusperuste. Tiedot olisi annettava nykyisestä poiketen kaikista jatkuvasti maksettavista eläkkeistä ja muista jatkuvasti maksettavista korvauksista. Tietoa ei tarvitse antaa indeksitarkistuksesta, joka perustuu työntekijäin eläkelain 9§:ään. Sääntely vastaisi nykyistä kansaneläkeasetuksen 70 §:n 2 momenttia, joka kumottaisiin.

Eräiden kansainvälisten sopimusten mukaan henkilön kuuluminen Suomen asumisperusteiseen sosiaaliturvaan määräytyy työnteon perusteella. Eräissä tilanteissa eläketurvakeskus tekee päätöksen siitä, kuuluuko henkilö Suomen sosiaaliturvan piiriin. Samoin eläketurvakeskus saa toisesta maasta tiedon siitä, että suomalainen henkilö on otettu tämän maan sosiaaliturvan piiriin. Tämä saattaa aiheuttaa asumisperusteisesta vakuutuksesta poistamisen. Oikeus Kansaneläkelaitoksen maksamiin etuuksiin voidaan ratkaista vain eläketurvakeskukselta saatavan tiedon perusteella. Tietojen saantia koskeva

maininta ehdotetaan otettavaksi pykälän 1 momentin 4 kohdaksi. Sääntely vastaisi nykyistä käytäntöä.

Kansaneläkelaitos saisi pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan koulutus- ja erorahastolta aikuiskoulutustukilain (1276/2000) mukaista aikuiskoulutustukea hakeneiden henkilöllisyystiedot ja yksilöintiä koskevat tiedot. Lisäksi saataisiin aikuiskoulutustukiratkaisujen laatua, tuen myöntöaikaa ja tuen määrää koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vuosittain verohallinnon viranomaisilta saatavista verotiedoista. Tiedot saataisiin ansio- ja pääomatuloista, tulonhankkimisvähennyksistä, luonnollisista vähennyksistä, metsäntuottoperusteista sekä varallisuudesta. Varallisuustietoja saataisiin tiedot bruttovarallisuudesta sekä eritellyt tiedot asunto-osakkeista ja kiinteistöistä verotusarvoineen. Lisäksi saataisiin muut verohallinnon viranomaisten hallussa olevat etuuksia varten välttämättömät tiedot. Varallisuustietoja tarvitaan leskeneläkettä sekä asumistukia varten. Kansaneläkelaitos saa jo nykyisin vastaavat tiedot verottajalta, joten säännös vastaisi nykyistä käytäntöä. Tiedot saataisiin verohallinnon viranomaisilta vuosittain verovuotta seuraavan vuoden loppuun mennessä.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

46 b §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, joka vastaa nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Pykälän 1 momentti laajentaisi Kansaneläkelaitoksen ja valitusviranomaisten tietojensaantioikeutta. Kansaneläkelaitoksella ja muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä eri viranomaisilta ja muilta tahoilta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten ja myös muutoin kansaneläkelain mukaisten yksittäisten tehtävien hoitamista varten tai sosiaaliturvasopimusten tai sosiaaliturvaa koskevan muun kansainvälisen säädöksen kuten esimerkiksi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot. Nykyinen

tietojensaantioikeus kansaneläkelain 83 §:n perusteella on vain pyynnöstä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten. Oikeus laajenisi siten, että tietoja voitaisiin saada kansaneläkkeen ratkaisuun ja määrään vaikuttavista muista sosiaaliturvaetuksista jo ennen asian vireilletuloa. Tällaisia tilanteita syntyy silloin, kun muun lain perusteella myönnetään takautuvasti etuus, joka vaikuttaa oikeuteen saada kansaneläkelain mukaista etuutta tai etuuden määrään. Kansaneläkelaitoksen ja työeläkejärjestelmän välillä on myös käytössä niin sanottu ennakoilmoitus- ja neuvottelumenettely. Menettelyä käytetään työkyvyttömyyseläkkeen ja yksilöllisen varhaiseläkkeen ristikkäisten päätösten estämiseen ja se edellyttää hakemusten vireilläolotietojen, työkykyä koskevan ratkaisuehdotustiedon ja muiden tarvittavien tietojen kuten esimerkiksi terveydentilaa koskevien tietojen luovuttamista kansaneläke- ja työeläkejärjestelmän välillä. Työeläkkeen ja korvausten myöntäjät antavat Kansaneläkelaitokselle yleensä tiedot myönnettyistä työeläkkeistä ja korvauksista ehdotetun lain 46 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella. Näiden tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus tarvittaessa saada pyynnöstä eläkkeen maksajan kaikkia eläkkeitä ja korvauksia koskevat välttämättömät tiedot.

Tietojen luovuttajien piiriä ehdotetaan laajennettavaksi nykyisestä siten, että tietoja voitaisiin pyytää myös potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta, työttömyyskassalta ja terveydenhuollon ammattihenkilöltä sekä terveydenhuollon toimintayksiköltä kuten esimerkiksi yksityiseltä lääkäriasemalta. Terveydenhuollon toimintayksiköllä tarkoitetaan potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2§:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksikköä tai muuta hoitolaitosta, jolla tarkoitetaan muun muassa sosiaalihuollon laitoksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tietojen maksuttomuudesta kansaneläkelain 46 a §:n ja 46 b §:n 1 momentin osalta. Tiedot saataisiin kuten nykyisin maksutta. Jos 46 a §:ssä mainitut tiedot tarvitaan tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, olisi tällaiset kustannukset korvattava.

Säännös vastaa kansaneläkeasetuksen 70 §:n 3 momenttia. Terveydenhuollon ammattihenkilöllä olisi kuitenkin oikeus saada kohtuullinen palkkio 46 b §:n 2 momentin perusteella antamistaan lausunnoista. Nykyisen kansaneläkelain 83 §:n 3 momentin mukaan vain julkisessa virassa olevalla lääkäriellä on lausunnonantovelvollisuus ja oikeus palkkioon antamastaan lausunnosta, kun taas sairausvakuutuslain ja kuntoutusrahalain mukaan velvollisuus tietojen antamiseen ja oikeus palkkioon koskee kaikkia lääkäreitä. Velvollisuus tietojen antamiseen ja oikeus palkkioon laajennettaisiin koskemaan paitsi kaikkia lääkäreitä, myös muita terveydenhuollon ammattihenkilöitä kuten psykologeja, terveydenhoitajia ja fysioterapeutteja.

Pykälän 1 momentissa tarkoitettut tiedot sekä 2 momentissa tarkoitettut tiedot siltä osin kuin 2 momentti koskee potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaista terveydenhuollon toimintayksikköä tai muuta hoitolaitosta voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

46 c §. Pykälän 1 momentin perusteella eläketurvakeskuksella olisi velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot henkilön arvioidun työeläkkeen määrästä. Tieto tarvitaan kansaneläkelain mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen hakemusmenettelyä varten. Lisäksi eläketurvakeskuksella olisi velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle kansaneläkelain mukaisen vanhuuseläkehakemuksen lähettämistä varten 65 vuotta täyttävistä henkilöistä henkilötunnus, työeläkkeen hakemisaika sekä työeläkelaitos. Säännös vastaisi nykyistä käytäntöä.

Kansaneläke maksetaan alennettuna ja eläkkeensaajien hoitotuen maksaminen keskeytetään etuudensaajan jouduttua yli kolme kuukautta kestäväan laitoshoidon. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hoitolaitosten ja kunnan toimielimen velvollisuudesta antaa tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoidon ja hoidon päättymisestä. Tieto olisi annettava sellaisesta hoidosta, jonka arvioidaan kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen. Vastaava säännös on nykyisin kansaneläkeasetuksen

62 a §:ssä, joka kumottaisiin.

Kansaneläkelain 42 §:n perusteella kansaneläkkeen maksaminen keskeytetään, kun henkilö on suorittanut vankeusrangaistusta kolme kuukautta. Vankeusrangaistuksen suorittamisesta ilmoitus olisi tehtävä kuten nykyisin silloin, kun etuutta saava henkilö on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistusta. Lisäksi pykälän 3 momenttiin lisättäisiin nykykäytäntöä vastaava maininta siitä, että työttömyyseläkkeen osalta ilmoitus olisi tehtävä heti, kun henkilö on otettu rangaistuslaitokseen, koska tällainen henkilö ei voi olla työmarkkinoiden käytettävissä eikä hänelle näin ollen voida maksaa työttömyyseläkettä.

Ilmoittamista koskeva säännös on nykyisin kansaneläkeasetuksen 62 §:ssä, joka kumottaisiin.

Kansaneläkelaitoksella olisi pykälän 4 momentin mukaan oikeus saada 1—3 momentissa mainitut tiedot maksutta.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

46 d §. Kansaneläkelaitoksella ja kunnilla on neuvotteluvollisuus siitä, onko sosiaali- ja terveystyöpalveluja tuottavassa toimintayksikössä järjestetty toiminta kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettua julkista laitoshoidoa. Neuvotteluja varten Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muun muassa toimintayksikön toiminnasta ja muista asiaan vaikuttavista seikoista. Pykälässä on täsmennetty, mitä muilla asiaan vaikuttavilla seikoilla tarkoitetaan. Tällaisia seikkoja ovat muun muassa terveydentilanne, lääkkeisiin ja tuloihin liittyvät tiedot, jos ne ovat välttämättömiä sen selvittämiseksi, onko henkilö julkisessa laitoshoidossa. Vastaava tiedonsaantioikeus olisi myös sosiaali- ja terveysministeriöllä. Säännös vastaa nykyistä kansaneläkelain 83 §:n 4 momenttia, joka kumottaisiin.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

46 e §. Pykälän 1 kohdan perusteella Kansaneläkelaitos luovuttaisi tietoja eläketurvakeskukselle ja työeläkelaitoksille ja muille eläkkeen tai korvauksen myöntäjille tai maksajille niissä tapauksissa, joissa kansaneläke

on tarpeen muun eläkkeen tai korvauksen määrän kuten esimerkiksi luopumistuen ja liikennevahingon perusteella maksettavan perhe-eläkkeen määrän vahvistamista varten. Tietojen antamisesta muiden eläkkeiden tai korvausten määräämistä varten on nykyisin säännökset kansaneläkeasetuksen 71 §:n 2 ja 3 momentissa sekä sosiaalivakuutusta ja sosiaalihuoltoa varten 72 §:n 1 momentissa, jotka kumottaisiin.

Tietojen luovuttaminen ulkomaille edellyttää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:n mukaan, että viranomaisten välinen yhteistyö, josta tietoja pyydetään, perustuu Suomea sitovaan sopimukseen tai säädökseen. Kansaneläkelaitos on yhteydessä ulkomaisiin viranomaisiin ja laitoksiin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja sosiaaliturvasopimusten täytäntöönpanon johdosta. Täytäntöönpano edellyttää tietojen vaihtamista paitsi ulkomaisten myös kotimaisten tahojen välillä. Tämän vuoksi pykälän 2 kohtaan ehdotetaan otettavaksi erityissäännös Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa tietoja ulkomaisille viranomaisille ja laitoksille sekä Suomessa eläketurvakeskukselle ja eläkelaitoksille asetuksen ja sosiaaliturvasopimusten täytäntöönpanoa varten. Tietoja luovutettaisiin myös ETA-maiden ja sopimusmaiden muiden kuin asetuksen (ETY) N:o 1408/71 piiriin kuuluvien sosiaaliturvaetuuksien käsittelyä varten. Nykyisin tietoja luovutetaan muun muassa Ruotsin valtion viranhaltijoiden ja työntekijäin sekä kuntien sopimuseläkkeiden määräämistä varten, koska Suomen kansaneläke vaikuttaa näiden eläkkeiden määrään. Sopimuseläkkeet eivät kuulu edellä mainitun asetuksen piiriin. Tältä osin säännös vastaisi nykyistä käytäntöä.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

Tämän pykälän perusteella kansaneläkettä koskevia tietoja luovutettaisiin vain niille taholle, joiden maksamien etuuksien määrään kansaneläke vaikuttaa eikä tiedonsaajalla olisi oman lainsäädäntönsä tai muulla perusteella oikeutta tietojen saantiin. Muissa tapauksissa tietojen luovuttaminen perustuisi tietojensaajan omassa lainsäädännössä säädettyyn tietojensaantioikeuteen. Esimerkiksi

päaesikunnalla on oikeus saada tiedot kutsuntaikäisistä työkyvyttömyyseläkkeen ja vammaistuen saajista asevelvollisuuslain (452/1950) 42 c §:n 3 momentin perusteella sekä verohallinnolla ennakkoperintälain (1118/1996) 7 §:n perusteella tarpeelliset tiedot ennakonpidätysprosentin määräämistä varten.

46 f §. Henkilötietolain 7 §:n mukaan henkilötietoja saa käyttää tai muutoin käsitellä vain tavalla, joka ei ole yhteensopimaton henkilötietojen käsittelyn tarkoitusten kanssa. Kyseessä on niin sanottu tarkoitussidonnaisuusperiaate, josta säädetään myös Euroopan unionin tietosuojadirektiivissä. Euroopan neuvoston sosiaaliturvan tietosuojaa koskevan suosituksen Nro R (86) 1 mukaan sosiaaliturvalaitos saa kuitenkin käyttää tietyn tehtävän hoitamiseksi hankittuja henkilötietoja muihin sen toimivaltaan kuuluviin sosiaaliturvan käyttötarkoituksiin.

Kansaneläkelaitos tarvitsee eri etuuskien hoitamisessa usein samoja tietoja joko hakijalta itseltään tai muilta viranomaisilta ja laitoksilta. Jotta näitä tietoja ei tarvitsisi toistamiseen hankkia, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja käsitellessään kansaneläkelain mukaisia etuuksia. Tietoja käytettäessä edellytetään, että mainitut tiedot ovat välttämättömiä etuuskien käsittelyssä ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada kyseiset tiedot muutoinkin kansaneläkelain perusteella. Mahdollisesta tietojen käytöstä on etukäteen informoitava etuudensaajia esimerkiksi hakemuslomakkeissa.

46 g §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka perusteella Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus luovuttaa salassapitosäännösten ja muiden tietojen saantia koskevien rajoitusten estämättä edelleen väestörekisteriviranomaisilta sekä eläketurvakeskukselta, työeläkelaitoksilta ja muilta eläkkeen ja korvauksen myöntäjiltä tai maksajilta saamia tietoja käsiteltävänä olevan asian jouduttamiseksi ja hallinnollisten päällekkäisyyksien estämiseksi. Luovuttaminen edellyttäisi, että tietojen vastaanottajalla on lakiin perustuva oikeus tietojen saamiseen. Tietoja voitaisiin

luovuttaa sosiaalihuollon viranomaisille muun muassa toimeentulotuen määräämistä varten sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) perusteella.

Väestörekisteriviranomaisilta saatuja tietoja, joita voitaisiin luovuttaa edelleen esimerkiksi vakuutuslaitoksille olisi muun muassa kuolintiedot. Pykälässä tarkoitettut tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

46 h §. Pykälässä säädettäisiin salassapidettävien tietojen saamisesta ja luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla henkilön suostumuksesta riippumatta. Julkisuuslain 29 §:n 3 momentissa säännellään viranomaisen mahdollisuutta avata tekninen käyttöyhteys henkilörekistereihinsä. Salassapidettävien tietojen osalta tämä vaatisi henkilön suostumuksen, jollei salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta erikseen nimenomaan toisin säädetä. Kansaneläkelaitoksella olisi ehdotetun 46 h §:n mukaan oikeus saada ja luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla henkilön suostumuksesta riippumatta pykälässä mainituissa tilanteissa.

Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus avata tekninen käyttöyhteys sellaisiin henkilörekisteriensä salassapidettäviin tietoihin, jotka Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus luovuttaa 46 e ja g §:n sekä 79 §:n perusteella pykälässä tarkoitetuille tiedonsaajille. Tiedonsaajia olisivat 46 e §:n perusteella muun muassa eläketurvakeskus ja eläkelaitokset, joille luovutetaan tietoja kansaneläkelain mukaisista eläkepäätoöksistä, jotka vaikuttavat eläkelaitosten myöntämien etuuskien määrään. Teknistä käyttöyhteyttä voitaisiin käyttää myös kansaneläkelain 46 g §:n mukaisissa tapauksissa, jolloin kyseessä on väestörekisteriviranomaisilta sekä eläketurvakeskukselta ja työeläkelaitoksilta saatujen tietojen luovuttaminen edelleen sellaiselle vastaanottajalle, jolla on oikeus saada tiedot lain perusteella. Samoin tekninen käyttöyhteys ehdotetaan mahdolliseksi, kun tietoja luovutetaan ulosottoviranomaisille.

Lisäksi Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja lain 46 a §:n, b §:n 1 momentin sekä 2 momentin eräissä tapauksissa sekä 46 c ja

d §:ssä mainituissa tapauksissa. Tällöin olisi kyse 46 a §:n perusteella väestörekisteriviranomaisilta, ulkomaalaisvirastolta, eläketurvakeskukselta sekä muun muassa eläke- ja vakuutuslaitoksilta saatavista tiedoista, 46 b §:n 1 momentin perusteella valtion ja kunnan viranomaisilta sekä muilta julkisoikeudellisilta yhteisöiltä, eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta sekä työnantajalta ja työttömyyskassalta saatavista tiedoista. Lisäksi 46 b §:n 2 momentin perusteella tietoja voitaisiin saada potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaiselta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta. Teknistä käyttöyhteyttä voitaisiin käyttää myös 46 c §:n perusteella saatavissa tiedoissa, joita luovuttaisivat muun muassa eläketurvakeskus, sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettu toimielin sekä rangaistus- ja pakkolaitos. Myös kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomainen, laitos tai valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksikkö voisivat luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 42 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten välttämättömät tiedot.

Pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Tietojen saajan on huolehdittava tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta ja sen esitettävä ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Vastaava säännös tietojen suojauksesta on sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 21 §:ssä.

46 i §. Pykälässä säädettäisiin välttämättömien tietojen oma-aloitteisesta luovuttamisesta silloin, kun kyseessä on sosiaaliturvaan kohdistuvien väärinkäytösten tai rikoksen selvittäminen tai rikoksen syytteeseen pano. Tietoja voitaisiin luovuttaa viranomaisille kuten esimerkiksi syyttäjä- ja esitutkintaviranomaisille sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten syytteeseen panoa varten. Lisäksi säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa sellaisten tietojen luovuttaminen, joita tarvitaan sosiaaliturvan

väärinkäytön ja siihen kohdistuvien rikosten ennaltaehkäisemiseksi ja selvittämiseksi yksittäisissä viranomaisyhteistyössä projektiluontoisesti toteutettavissa selvitystilanteissa. Säännös mahdollistaa siten viranomaisten toimesta tapahtuvan tämän lain mukaisten salassa pidettävien tietojen yhdistämisen muiden sosiaaliturvajärjestelmien etuudensaajia koskeviin rekisteritietoihin. Tavallisimmin sosiaaliturvan väärinkäytöstä tai siihen kohdistuvasta rikoksesta on kysymys silloin, kun henkilölle maksetaan päällekkäisiä etuuksia useasta eri järjestelmästä sen vuoksi, että hän on ilmoittanut väärin tai salannut etuuksien myöntämiseen vaikuttavia seikkoja. Terveystilaa koskevia tietoja ei kuitenkaan saisi luovuttaa.

46 j §. Pykälän mukaan Kansaneläkelaitoksen on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten. Tiedot on annettava muun muassa etuuksia koskevissa esitteissä.

69 §. Säännös ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettuja toimielimeltä saadaan tarpeelliset tiedot tämän lain 46 c §:n 2 momentin perusteella. Verohallinnolta tarvitaan tiedot vain ennakonpidätysprosentista kansaneläkettä varten. Nämä tiedot saadaan verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) perusteella.

79 §. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus ilmoittaa ulosottoviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedot sellaisten maksamiensa etuuksien määrästä, jotka voidaan ulosmitata tai jotka otetaan huomioon ulosoton suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi voitaisiin ilmoittaa muut Kansaneläkelaitoksen tiedossa olevat eläkkeitä ja sosiaaliturvaetuuksia maksavat laitokset. Tältä osin säännös vastaisi nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Säännöstä täsmennettäisiin siten, että etuutta kuten eläkkeensaajien hoitotukea, jota ei oteta huomioon suojaosuutta määrättäessä, ei saisi ilmoittaa.

Pykälässä tarkoitettuja tietoja voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 46 h §:ssä säädetään.

83 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi, koska siinä mainitut asiat sisältyvät pykälän 1 ja 3 momentin osalta tämän lain 46 b §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtiin sekä 2 ja 3 momenttiin kuitenkin siten, että uudessa 46 b §:n 3 momentissa on lausunnoista maksettavan palkkion saaminen laajennettu koskemaan terveydenhuollon ammattihenkilöitä.

Pykälän 2 momentti sisältyy tämän lain 46 a §:n 1 momentin 3 kohtaan, 4 momentti 46 d §:ään ja 7 momentti 46 c §:n 2 momenttiin.

Pykälän 5 ja 6 momentti ovat tarpeettomia, koska muun etuuden vahvistamista varten tarvittavan tietojen luovuttaminen on tämän lain 46 e §:n 1 momentin 1 kohdassa.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksen yhteydessä ehdotetaan kumottavaksi ne kansaneläkeasetuksen pykälät, jotka on mainittu edellä asianomaisen kansaneläkelain pykälän yhteydessä. Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomina kansaneläkeasetuksen 68 §, koska asiasta on säädetty kansaneläkelain 35 §:ssä, asetuksen 71 ja 72 § kokonaan tarpeettomina sekä asetuksen 74 §, koska se sisältää viittauksen kumottavaan 73 §:ään.

1.2. Perhe-eläkelaki

15 b §. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 a kohta, jonka mukaan työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta ei otettaisi vuositulona huomioon. Ehdotus perustuu kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin, joka tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 2001. Lain mukaan kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla työmarkkinatukeen oikeutetulle työnhakijalle maksetaan työmarkkinatuen lisäksi ylläpitokorvausta aktivointisuunnitelman mukaisilta osallistumispäiviltä. Ylläpitokorvaus määräytyy työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaan. Toimeentulotukea pääasiallisena tulona saavalle maksetaan toimintarahaa. Ylläpitokorvauksiin rinnastettavia

kustannusten korvauksia ei ole tähän saakka otettu tulona huomioon eläkkeensaajien asumistukea tai leskeneläkkeen täydennysmäärää myönnettäessä, vaikkei niitä olekaan erikseen säädetty etuoikeutetuksi tuloksi. Kustannusten korvauksia ei ole tarkoitus jatkossakaan lukea tuloksi. Hallitus edellytti kuntouttavasta työtoiminnasta annettua esitystä antaessaan, että kuntouttavan työtoiminnan ajalta maksettavaa toimintarahaa ja ylläpitokorvausta ei oteta huomioon asumistukea, muita vastaavia tulovähenteisiä etuuksia tai tulosidonnaisia maksuja määrättäessä. Eläkkeensaajien asumistukilain ja perhe-eläkelain etuoikeutettuja tuloja koskeviin säännöksiin olisi sen takia lisättävä ylläpitokorvausten etuoikeutta koskeva säännös. Etuoikeuttamisen tulisi koskea työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen ylläpitokorvauksen lisäksi myös muita vastaavia ylläpitokorvauksia.

Pykälän 3 momentin 12 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi viittaus uuteen 3 momentin 9 a kohtaan.

37 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaukset kansaneläkelain 4 a luvun 46 b, 46 c §:n 2–4 momenttiin, 46 d–f ja 46 i–j §:iin. Viittaussäännösten perusteella olisi oikeus saada välttämättömiä tietoja lesken ja lapsen perhe-eläkkeen määräämistä varten ja oikeus käyttää yksittäistapauksissa muita etuuksia varten saatuja tietoja perhe-eläkkeitä määrättäessä. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa kansaneläkelain 46 a §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella saatavat työeläketiedot ja 2 momentin mukaiset verotiedot.

38 §. Pykälän 1 momentissa laajennettaisiin tiedon luovuttajien piiriä siten, että muun muassa rahastoyhtiöt ja arvo-osuusrekisterit olisivat velvolliset antamaan pyynnöstä tietoja rahasto-osuuksien ja arvo-osuuksien määristä sekä työpaikkakassat sairauspäivärahan määrästä leskeneläkkeen täydennysmäärän määräämistä varten. Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:n 2 momentissa on määritely, millä edellytyksillä rahalaitoksilla on velvollisuus antaa tietoja sosiaalihuollon viranomaisille. Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemissa

etuuksissa, joissa talletuksilla on merkitystä, on pyritty noudattamaan samaa sääntelyä. Säännöksillä on sosiaaliturvan väärinkäyttöä ennaltaehkäisevä vaikutus. Mainittua lakia koskevan sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietinnön (18/2000 vp) mukaan rahalaitosta ei ole määritelty lainsäädännössä, mutta valtiokunnan mukaan rahalaitos -käsite sisältää rahoitustarkastuslain (503/1993) 2 §:n mukaan rahoitustarkastuksen valvottavana olevat laitokset ja yhteisöt. Mainittu lainkohdan mukaan valvottavia ovat luottolaitokset, talletuspankin vakuusrahastot, talletussuojarahastot, ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorit ja edustustot, rahastoyhtiöt ja säilytysyhteisöt, sijoituspalveluyritykset, sijoittajien korvausrahastot, ulkomaisen sijoituspalveluyrityksen sivuliikkeet ja edustustot, arvopaperipörssit, arvopaperivälittäjien yhteisöt, optioyhteisöt, markkinatakaajat, selvitysyhteisöt ja selvitysosapuolet, arvopaperikeskukset, niiden rahastot ja selvitysrahastot, arvo-osuusrekisterinpitäjät, panttilainauslaitokset, osuuspankkilain 41 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen osuuspankkien ja saman lain 7 a §:ssä tarkoitettu osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö sekä luottolaitoksen ja sijoituspalveluyrityksen omistusyhteisö. Näitä kaikkia rahalaitoksia koskisi 1 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus. Pykälän 1 momentin 3 kohdan mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada rahalaitoksilta tietoja muun muassa talletuksista ja veloista sekä niiden koroista edelleen. Edellytyksenä olisi kuitenkin, ettei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja että on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä ja luotettavuutta eikä hakija ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Tiedot saadaan vain pyynnöstä. Pyyntö pankkeille ja muille tahoille tulee esittää kirjallisena ja ennen sen tekemistä etuuden hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto. Täten ehdotuksen mukaan pankkialaisuuden piiriin kuuluvien tietojen saamiselle asetettaisiin tarkemmat edellytykset voimassa olevaan lakiin verrattuna. Säännös vastaisi sisällöltään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:n 2 momenttia. Oppilaitoksella olisi velvollisuus antaa tiedot

lapseneläkettä saavan lapsen opiskelusta ja ammatillisesta koulutuksesta. Asiasta säädettäisiin pykälän 1 momentin 1 kohdassa. Säännös vastaa perhe-eläkeasetuksen 5 §:ää, joka kumottaisiin. Myös työpaikkakassoilla olisi velvollisuus antaa välttämättömät perhe-eläkkeeseen vaikuttavat tiedot. Tarkastuslautakunnalla ja vakuutusosastoilla olisi myös oikeus edellä mainittujen tietojen saantiin. Kaikki tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen saantiin maksutta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentin 1—2 kohdassa tarkoitettujen oppilaitoksilta ja työpaikkakassoilta saatavien tietojen saamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla. Muutoin pykälä vastaisi asiasisällöltään ehdotettua kansaneläkelain 46 h §:ää.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi perhe-eläkeasetuksen 5 §:n lisäksi 4 §, joka sisältää viittaukset kumottaviin kansaneläkeasetuksen 71 ja 72 §:ään.

1.3. Eläkkeensaajien asumistukilaki

6 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 a kohta, jonka mukaan työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa korvausta ei otettaisi huomioon vuositulona. Pykälä vastaisi perhe-eläkelain 15 b §:n 3 momentin uutta 9 a kohtaa.

10 §. Nykyisin eläkkeensaajien asumistuen virheellisen päätöksen poistaa tarkastuslautakunta 10 §:n 2 momentin perusteella. Kansaneläkelain 74 §:n 1 momentin mukaan kansaneläkkeen ja perhe-eläkelain 37 §:n viittaussäännöksen perusteella leskeneläkkeen täydennysmäärää koskevan virheellisen päätöksen poistaa vakuutusosasto.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkkeensaajien asumistukipäätöksen poistamista haettaisiin tarkastuslautakunnan sijasta vakuutusosastolta silloin, kun samanaikaisesti haetaan kansaneläke-/lisäosa- tai leskeneläkepäätöksen poistamista. Uutta menettelyä sovellettaisiin tilanteissa, joissa päätöksiä haetaan puretta-

vaksi saman syyn perusteella, esimerkiksi virheellisten perhesuhdetietojen vuoksi. Se, onko eläkkeensaaja avio- tai avoliitossa, vaikuttaa sekä kansaneläkkeeseen että eläkkeensaajien asumistukeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärään. Menettely yksinkertaistaisi Kansaneläkelaitoksen toimistojen, tarkastuslautakunnan ja vakuutusosaston työtä. Poistohakemuksen käsittelisi vain vakuutusosasto, jolloin vältyttäisiin kahden poistohakemuksen tekemiseltä ja käsittelemiseltä. Pelkän asumistukipäätöksen poistamista haettaisiin edelleen tarkastuslautakunnalta.

13 a §. Pykälän 2 ja 3 kohta vastaisivat asiasisällöltään ehdotettua perhe-eläkelain 38 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaa. Pykälän 1 kohtaan esitetään lisättäväksi tietojensaantioikeus vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä. Vastaava säännös on ehdotetussa asumistukilain 25 §:n 1 momentin 5 kohdassa. Nykyinen eläkkeensaajien asumistukilain 14 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän 1—2 kohdassa tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 13 c §:ssä säädetään.

13 b §. Pykälässä säädettäisiin väestökisteriviranomaisilta saatavista asumistuen määräämisessä tarvittavista tarpeellisista rakennus- ja huoneistotiedoista ja niissä tapahtuneista muutoksista. Vastaavat tiedot tarvitaan ja saadaan yleistä asumistukea varten asumistukilain 25 a §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella. Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 13 c §:ssä säädetään.

13 c §. Pykälä vastaisi asiasisällöltään ehdotettua kansaneläkelain 46 h §:ää.

14 §. Pykälään lisättäisiin samat viittaukset kansaneläkelakiin kuin ehdotettuun perhe-eläkelain 37 §:ään tietojen luovuttamista koskevaa kansaneläkelain 46 e §:ää lukuun ottamatta. Viittaussäännösten perusteella eläkkeensaajien asumistukea varten olisi oikeus saada ja käyttää tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kuten perhe-eläkelain 37 §:n kohdalla on sanottu.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi eläkkeensaajien

asumistukiasetuksen 8 §, joka sisältää viittauksen kumottuun kansaneläkeasetuksen 14 §:ään (731/2001). Asiakirjojen allekirjoittamisesta säädetään uudessa valtioneuvoston asetuksessa Kansaneläkelaitoksesta (1137/2001). Lisäksi kumottaisiin eläkkeensaajien asumistukiasetuksen 2 §, joka sisältää viittauksen kumottavaan kansaneläkeasetuksen 68 §:ään sekä 9 §, joka sisältää viittauksen kumottavaan kansaneläkeasetuksen 71 §:ään.

1.4. Rintamasotilaseläkelaki

17 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaukset kansaneläkelain 46 b, 46 c, 46 f ja 46 j §:ään. Viittaussäännösten perusteella olisi oikeus saada tietoja salassapitosäännösten estämättä ja käyttää yksittäistapauksessa muita etuuksia varten saatuja tietoja myös rintamalisää ja ylimääräistä rintamalisää käsiteltäessä. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa ylimääräistä rintamalisää varten tarvittavat eläketiedot. Säännös vastaisi tietojen saamisen osalta nykyistä lainsäädäntöä.

Pykälän 2 momentin perusteella Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot rintamalisiin oikeuttavista tunnuksista sotilasviranomaiselta ja veteraanitunnuslautakunnalta. Säännös vastaisi tältä osin nykyistä rintamasotilaseläkeasetuksen 7 §:n 2 momenttia, joka ehdotetaan kumottavaksi. Momenttiin lisättäisiin oikeus saada tiedot sota-arkistolta miinanraivaustehtävän perusteella myönnettyistä todistuksista.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi rintamasotilaseläkeasetuksen 7 §:n 2 momentin lisäksi 6 §, joka sisältää viittaukset kumottaviin kansaneläkeasetuksen 71 ja 72 §:ään. Rintamasotilaseläkeasetuksen 7 §:n 1 momentti on kumottu valtioneuvoston asetuksella (1140/2001).

1.5. Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä

10 §. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin viittaukset kansaneläkelain 46 b, 46 f ja 46 j §:ään. Säännöstä sovellettaisiin ja se vastaisi nykyistä lainsäädäntöä kuten rintama-

sotilaseläkelain 17 §:n 1 momentin kohdalla on sanottu.

Pykälään lisättäisiin uudet 2 ja 3 momentti. Pykälän 2 momentin sisältö vastaisi osittain ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun asetuksen 3 §:ää, joka kumottaisiin. Pykälän 3 momentin perusteella olisi oikeus saada tiedot ulkomaille maksettavaan rintamalisään oikeuttavista tunnuksista ja todistuksista rintamasotilaseläkelain 17 §:n 3 momentissa mainituilta viranomaisilta. Säännös vastaisi pääsääntöisesti nykyistä ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun asetuksen 7 §:ää, joka kumottaisiin.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi edellä mainittujen 3 ja 7 §:n lisäksi asetuksen 6 §, joka sisältää viittauksen kumottuihin kansaneläkeasetuksen 10 ja 14 §:ään (731/2001). Allekirjoittamisesta säädetään uudessa valtioneuvoston asetuksessa Kansaneläkelaitoksesta.

1.6. Laki lapsen hoitotuesta

9 §. Pykälään lisättäisiin viittaukset kansaneläkelain 46 b, 46 c, 46 d, 46 f ja 46 j §:ään. Viittaussäännösten perusteella olisi oikeus saada tietoja salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä ja käyttää yksittäistapauksessa muita etuuksia varten saatuja tietoja lapsen hoitotukea käsiteltäessä. Säännös vastaisi tietojen saamisen osalta nykyistä lapsen hoitotuesta annetun asetuksen (632/1969) 4 §:ää, joka kumottaisiin.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi lapsen hoitotukiasetuksen 4 §:n lisäksi asetuksen 5 ja 6 §, jotka sisältävät viittauksia kumottuihin kansaneläkeasetuksen pykäliin.

1.7. Vammaistukilaki

8 §. Pykälään lisättäisiin viittaukset kansaneläkelain 46 b, 46 c, 46 d, 46 f, 46 i ja 46 j §:ään. Säännöstä sovellettaisiin ja se vastaisi nykyistä lainsäädäntöä kuten lapsen hoitotuesta annetun lain kohdalla on sanottu. Vammaistukiasetuksen (989/1988) 7 ja 8 §:t

kumottaisiin.

1.8. Asumistukilaki

25 §. Pykälän 1 momentissa laajennettaisiin tiedon luovuttajien piiriä nykyisestään siten, että välttämättömiä tietoja voitaisiin pyytää käsiteltävänä olevan asumistukiasian käsittelemistä varten tai muutoin tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten myös potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta, työpaikkakassalta, työttömyyskassalta ja asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä.

Lisäksi pykälän 2 momentin mukaan tiedot talletuksista ja veloista ja niiden koroista voitaisiin pyytää rahalaitoksilta edellä perhe-eläkelain 38 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainituilla edellytyksillä. Tiedot saataisiin maksutta. Tarkastuslautakunnalla ja vakuutusoikeudella olisi myös oikeus tietojensaantiin. Pykälän 1 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 25 d §:ssä säädetään.

25 a §. Väestörekisteriviranomaiselta saataisiin väestötietoasetuksen 21—23 §:ssä tarkoitetut rakennus- ja huoneistotiedot. Tietoja tarvitaan yleisen asumistuen käsittelyssä tuen suuruutta määrättäessä sekä hakijan antamia tietoja tarkistettaessa. Asiasta säädetäisiin pykälän 1 momentin 1 kohdassa.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa ehdotetaan, että rangaistuslaitoksen ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain mukaisen pakkolaitoksen on ilmoitettava asumistuensaajan tai asumistukea saavaan ruokakuntaan kuuluvan henkilön joutumisesta rangaistuslaitokseen asumistuen mahdollista lakkauttamista tai tarkistamista varten. Vastaava ilmoitusvelvollisuus on eläkkeensaajien asumistuessa.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 25 d §:ssä säädetään.

25 b §. Pykälässä säädetäisiin muita etuuksia varten saatujen tietojen käyttöoikeudesta. Asumistuen täytäntöön panemiseksi sekä lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsit-

telyä varten saatuja tietoja. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa väestö- ja eläketiedot. Säännösten perusteella esimerkiksi työttömyysturvan peruspäivärahan käsittelyä varten saatuja tietoja voitaisiin käyttää asumistukihakemusta käsiteltäessä. Säännös vastaisi asiasisällöltään nykyistä 25 §:n 2 momenttia ja kansaneläkelain ehdotettua uutta 46 f §:ää.

25 c §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, joka vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua uutta 46 i §:ää. Säännös koskee tietojen luovuttamista sosiaaliturvaan kohdistuvien väärinkäytösten ja rikosten selvittämiseksi ja rikosten syytteen panemiseksi.

25 d §. Pykälä vastaisi asiasisällöltään ehdotettua kansaneläkelain 46 h §:ää teknisen käyttöyhteyden käyttämisestä.

25 e §. Pykälä vastaisi ehdotettua kansaneläkelain 46 j §:ää.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi asumistukiasetuksen 4 §, koska asiakirjojen allekirjoittamisesta säädetään uudessa valtioneuvoston asetuksessa Kansaneläkelaitoksesta.

1.9. Sotilasavustuslaki

22 a §. *Tietojensaantioikeus.* Tiedon luovuttajien piiriä ehdotetaan laajennettavaksi nykyisestä siten, että tietoja voitaisiin 1 momentin mukaan pyytää käsiteltävänä olevan sotilasavustustietojen käsittelemistä varten ja myös muutoin yksittäisen tämän lain mukaisen tehtävän hoitamista varten myös potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukset ja asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä. Pykälän 1 momentissa tarkoitettut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 22 d §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan tietoja saataisiin rahalaitoksilta perhe-eläkelain 38 §:n 1 momentin 3 kohdassa selostetuina edellytyksin.

Jos asevelvollisen avustusta saava omainen joutuu vankilaan, sotilasavustuksesta vähennetään rangaistuslaitoksessa oloaikaa vastaava osa. Siten pykälän 3 momentissa rangaistus- ja pakkolaitokselle säädetäisiin velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle

rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

22 b §. *Tietojen käyttö.* Pykälässä säädettäisiin muita etuuksia varten saatujen tietojen käyttöoikeudesta. Sotilasavustuksen täytäntöönpanemiseksi ja oikeellisuuden varmistamiseksi olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa väestötiedot. Säännös vastaisi asiasisällöltään nykyistä 22 §:n 3 momenttia ja ehdotettua uutta kansaneläkelain 46 f §:ää.

22 c §. *Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, joka vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua uutta 46 i §:ää.

22 d §. *Tekninen käyttöyhteys.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään ehdotettua kansaneläkelain 46 h §:ää.

22 e §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälä vastaisi ehdotettua kansaneläkelain 46 j §:ää.

1.10. Opintotukilaki

25 a §. *Opintotuen tarkistaminen ilman hakemusta.* Pykälän 2 momentin viittaus 41 §:n 2 momentin 7 kohtaan muutettaisiin viittaukseksi 41 b §:n 3 kohtaan.

32 a §. *Suullisen käsittelyn julkisuus.* Pykälässä säädettäisiin suullisen käsittelyn julkisuudesta opintotuen muutoksenhakulautakunnassa. Säännös vastaa hallinto-oikeuslain (430/1999) 22 §:ää.

41 §. *Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus.* Pykälässä säädettäisiin edelleen opintotuen saajan tiedonantovelvollisuudesta ja se vastaisi nykyistä 41 §:n 1 momenttia.

41 a §. *Tietojen saaminen pyynnöstä.* Tiedon luovuttajien piiriä ehdotetaan laajennettavaksi siten, että tietoja voitaisiin 1 momentin mukaan pyytää käsiteltävänä olevan opintotukiasian käsittelemistä varten tai muutoin tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten myös eläketurvakeskukset, potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukset, työnantajalta sekä vuokranantajalta. Vastaava tiedonsaantioikeus olisi tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä. Tiedot saataisiin kuten nykyisin maksutta ja säännös vastaisi muutoin nykyistä 41 §:n 3 momenttia, joka kumottai-

siin.

Tiedot voidaan saada teknisen käyttöyhteyden avulla tämän lain 42 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

41 b §. *Tietojensaantioikeus*. Pykälän 1—6 kohdissa säädettäisiin nykyisen 41 §:n 2 momentin mukaisten massaluovutuksena saatavien tietojen saantioikeudesta opetushallitukselta, lääninhallituksilta, korkeakouluilta, työvoimaviranomaisilta, oppilaitoksilta sekä tietyiltä opiskelija-asuntoloilta. Tietojen luovutustavasta opiskelija-asuntolan ylläpitäjä ja Kansaneläkelaitos sopisivat erillisessä sopimuksessa, joten nykyinen opintotukiasetuksen (260/1994) 22 § kumottaisiin.

Momentin 5 kohta koskee rahalaitoksilta saatavia tietoja opintolainoista ja niiden ko-roista. Säännös vastaa sisällöltään nykyistä 41 §:n 4 momenttia, joka kumottaisiin. Lisäksi tietojen saantioikeus laajennettaisiin 6 kohdassa koskemaan apurahojen myöntäjiä ja maksajia sekä 7 kohdassa rangaistuslaitok-sia. Apurahat otetaan huomioon opintora-hassa eikä tietoja kaikista apurahoista saada verottajalta. Rangaistuslaitoksessa opiskele-valle ei makseta opintotukea, joten rangaistuslaitoksen tulisi ilmoittaa opiskelijan rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

Tiedot voidaan saada teknisen käyttöyhteyden avulla tämän lain 42 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

41 c §. *Opintotukilautakuntien tiedonsaantioikeus*. Opintotukilain 9 §:n 3 momentin perusteella Kansaneläkelaitos voi sopia opintotukilain mukaisten tehtävien hoidosta korkeakoulun opintotukilautakunnassa tai oppilaitoksessa asetuksella säädettävällä tavalla. Nykyisin sopimuksen tehneillä lautakunnilla ja oppilaitoksilla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta opintotukia varten välttämättömät tiedot opintotukiasetuksen perusteella. Lautakuntien ja oppilaitosten oikeus käyttää Kansaneläkelaitoksen saamia tietoja opintotukiasioita käsiteltäessä ja saada tietoja viranomaisilta ja muilta tahoilta ehdotetaan otettavaksi lakiin. Tietojen käyttöoikeus koskisi vain niitä tuen hakijoiden tietoja, joita lautakunnat ja oppilaitokset tarvitsevat käsitellessään niille kuuluvia hakemuksia. Säännös vastaa asiasisällöltään nykyistä opintotukiasetuksen 10 §:n 2 momenttia, joka

kumottaisiin.

41 d §. *Tietojen luovuttaminen*. Opintolainan valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos lisää opintotukea oikeuttavien lukukausien aikana opintolainan pääomaan erääntyneet korot. Tätä varten Kansaneläkelaitos luovuttaa pyynnöstä tiedot myönnettyistä opintotuista. Kumotun opintotukilain (28/1972) nojalla myönnettyihin opintolainoihin maksetaan korkotukea opiskeluaikana ja vielä runsaat puolitoista vuotta sen jälkeen. Tätä varten edellä mainituille ta-hoille on annettava tiedot niiden opiskelijoi-den opintojen päättymisestä, joilla on edellä mainittua lainaa. Jos opiskelija aloittaa uudelleen opinnot ja hänellä on edellä mainittua opintolainaa, korkotuen maksaminen voidaan aloittaa uudelleen. Myös tämä tieto tulee ilmoittaa luottolaitokselle.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:n mukaan tietojen luovuttaminen ulkomaille edellyttää, että viranomaisten välinen yhteistyö asiassa, josta tietoja pyydetään, perustuu Suomea sitovaan sopimukseen tai säädökseen. Opintotuet eivät kuulu asetuksen (ETY) N:o 1408/71 piiriin. Sen vuoksi pykälän 1 momentin 2 kohtaan ehdotetaan otettavaksi säännös, joka oikeuttaisi Kansaneläkelaitoksen luovuttamaan Pohjoismaiden opintotukiviranomaisille tiedot Suomen kansalaisten Suomesta saamista opintotuista. Tällä estettäisiin se, että samalle henkilölle maksettaisiin opintotukea myös toisesta Pohjoismaasta.

42 §. *Tietojen käyttö*. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muita etuuksia varten saatujen tietojen käyttöoikeudesta tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanemiseksi ja oikeellisuuden varmistamiseksi. Momentissa annettaisiin oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja. Tällaisia tietoja olisivat muun muassa väestö-, eläke- ja kuntoutustiedot. Säännös vastaisi asiasisällöltään nykyistä 42 §:n 1 momenttia ja ehdotettua uutta kansaneläkelain 46 f §:ää.

43 §. *Tekninen käyttöyhteys*. Pykälä vastaisi asiasisällöltään ehdotettua uutta kansaneläkelain 46 h §:ää.

43 a §. *Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen*. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, joka vastaisi kansaneläkelakiin eh-

dotettua uutta 46 i §:ää.

43 b §. *Ilmoitusvelvollisuus*. Pykälä vastaisi ehdotettua kansaneläkelain 46 j §:ää.

44 §. *Ulosmittaus- ja siirtokielto*. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus ilmoittaa ulosottoviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedot sellaisten maksamiensa etuuksien määristä, jotka voidaan ulosmitata tai jotka otetaan huomioon ulosoton suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi voitaisiin ilmoittaa muut Kansaneläkelaitoksen tiedossa olevat eläkkeitä ja sosiaaliturvaetuuksia maksavat laitokset. Nykyistä säännöstä täsmennettäisiin siten, että etuutta kuten asumislisää, jota ei oteta huomioon suojaosuutta määrättäessä, ei saisi ilmoittaa.

Tiedot voidaan saada teknisen käyttöyhteyden avulla tämän lain 42 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi opintotukiasetuksen 10 §:n 2 momentin ja 22 §:n lisäksi asetuksen 18 § edellä asumistukiasetuksen 4 §:n kohdalla mainituin perustein.

1.11. Laki lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta

14 §. *Viittaussäännös*. Pykälässä ehdotetaan poistettavaksi viittaus opintotukilain salassapitovelvollisuutta koskevaan säännökseen, koska mainittu säännös, opintotukilain 43 §, on kumottu lailla eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta viranomaisten toiminnasta julkisuudesta annetun lain voimaantulon yhteydessä. Tietojen saamiseen, käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan, mitä näistä opintotukilaisissa säädetään.

1.12. Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta

23 §. *Tietojenantovelvollisuus*. Pykälän voimassa oleva 2 ja 4 momentti säilyisivät asiasisällöltään nykyisinä. Nykyinen 4 momentti siirtyisi kuitenkin 3 momentiksi. Nykyisen pykälän 3 momenttia vastaava

asiasisältö olisi lain uudessa 23 a §:ssä. Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 24 a §:ssä säädetään.

23 a §. *Tietojensaantioikeus*. Ehdotetun uuden 23 a §:n sisältö vastaa pääosin nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Säännös laajentaisi hieman Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuviranomaisten tietojensaantioikeutta. Säännöksen mukaan välttämättömiä tietoja olisi oikeus saada pyynnöstä maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä eri viranomaisilta ja muilta tahoilta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten sekä myös muutoin tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa, esimerkiksi erilaisten toimeenpanoon liittyvien valvonta-tehtävien hoitamista varten. Nykyisen säännöksen mukaan tiedot on oikeus saada pyynnöstä vain käsiteltävänä olevaa asiaa varten. Oikeus laajenisi siten, että tietoja voitaisiin saada etuuden ratkaisuun ja määrään vaikuttavista seikoista jo ennen asian vireille tuloa. Tällaisia tilanteita syntyy silloin kun muun lain perusteella myönnetään takautuvasti etuus, joka vaikuttaa oikeuteen saada tämän lain mukaista etuutta tai sen määrään. Säännökseen tehtäisiin lisäksi lakitekniisiä muutoksia.

Tietojen luovuttajien piiriä laajennettaisiin vastaamaan nykyistä käytäntöä siten, että tietoja olisi oikeus saada myös eläketurvakeskukselta, potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta, työpaikkakassalta, vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä.

Lastenhoidon tuen määräämistä varten tarvitaan tiedot sekä lakisääteisistä että vapaaehtoisista eläkkeistä samoin kuin erilaisista korvauksista. Näitä tietoja on saatavissa muun muassa eläketurvakeskukselta sekä potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta, joihin tietojensaantioikeutta ehdotetaan laajennettavaksi.

Työpaikkakassat voivat toimia tietyillä edellytyksillä sairausvakuutuslaissa säädettyjen etuuksien antajana jäsenilleen tai heille ja heidän perheenjäsenilleen. Koska sairausvakuutuslain mukaiset etuudet vaikuttavat lastenhoidon tukeen, tulee Kansaneläkelaitoksella olla oikeus saada

työpaikkakassoilta tarvittavat tiedot käyttöönsä. Pykälän 1 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 24 §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentin mukaan tietoja olisi oikeus saada rahalaitoksilta perhe-eläkelain 38 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainituin edellytyksin.

24 §. *Tietojen luovuttaminen ja käyttäminen eräissä tapauksissa.* Säännöksen 1 momentti vastaa asiasisällöltään voimassa olevaa lakia, momenttiin on lisätty maininta tietojen saamisesta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä. Pykälän 1 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 24 a §:ssä säädetään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muita etuuksia varten saatujen tietojen käyttöoikeudesta. Tämän lain mukaisen etuuden täytäntöönpanemiseksi sekä lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistamiseksi olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja. Tietoja käytettäessä edellytetään, että mainitut tiedot ovat välttämättömiä lasten kotihoidon ja yksityishoidon tuen käsittelyssä ja että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada kyseiset tiedot muutoinkin tämän lain perusteella. Mahdollisesta tietojen käytöstä on etukäteen informoitava etuudensaa- jia esimerkiksi hakemuslomakkeissa. Säännös vastaisi asiasisällöltään nykyistä lakia. Vastaava säännös ehdotetaan otettavaksi muun muassa kansaneläkelain 46 f §:ään ja sairausvakuutuslain 68 b §:ään.

24 a §. *Tekninen käyttöyhteys.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös, joka vastaisi kansaneläkelain 46 h ja sairausvakuutuslain 68 c §:ää. Edellä 23 §:ssä ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa ja 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot saada teknisen käyttöyhteyden avulla.

24 b §. *Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin tietojen luovuttamisesta silloin, kun kyseessä on sosiaaliturvaan kohdistuvan väärinkäytöksen tai rikoksen selvittäminen tai rikoksen syytteen esittäminen. Pykälä vastaisi

kansaneläkelakiin ehdotettua uutta 46 i §:ää. 26 §. *Salassapitovelvollisuus ja 27 § Salassapitovelvollisuuden rikkominen.* Pykälät esitetään kumottavaksi, koska salassapitovelvollisuudesta ja sen rikkomisesta säädetään viranomais- ten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

1.13. Lapsilisälaki

16 §. *Tietojenantovelvollisuus.* Säännöksen asiasisältö vastaa nykyistä lakia. Pykälän 2 momentin mukaan tietoja olisi oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä eri viranomaisilta ja muilta tahoilta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten sekä myös muutoin tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän hoitamista varten, esimerkiksi erilaisten toimeenpanoon liittyvien valvontatehtävien hoitamista varten lapsilisän nostamisoikeuden selvittämiseksi ja sosiaaliturvasopimusten ja sosiaaliturvaa koskevan muun kansainvälisen säädöksen täytäntöönpanoa varten. Pykälän 2 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 16 a §:ssä säädetään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muita etuuksia varten saatujen tietojen käyttöoikeudesta. Säännös vastaisi asiasisällöltään nykyistä lakia. Vastaavat säännökset ehdotetaan otettavaksi muun muassa lakiin lastenkotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 24 §:ään, kansaneläkelain 46 f §:ään ja sairausvakuutuslain 68 b §:ään. Pykälän 4 momentti vastaisi voimassa olevan pykälän 2 momenttia.

Säännöksen 4 momentti vastaa asiasisällöltään voimassa olevaa lakia, momenttiin on lisätty maininta tietojen saamisesta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Pykälän 4 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 16 a §:ssä säädetään.

16 a §. *Tekninen käyttöyhteys.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös mahdollisuudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Säännös vastaisi kansaneläkelain 46 h ja sairausvakuutuslain 68 c

§:ää.

1.14. Äitiysavustuslaki

14 §. *Tietojenantovelvollisuus.* Pykälän 2 momentin rakennetta ehdotetaan muutettavaksi ja lisäksi siihen tehtäisiin lakitekniisiä muutoksia. Säännöksen asiasisältö vastaa nykyistä lakia. Säännöksen mukaan välttämättömiä tietoja olisi oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä eri viranomaisilta ja muilta tahoilta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten. Pykälän 2 momentissa tarkoitettut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 14 a §:ssä säädetään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muita etuuksia varten saatujen tietojen käyttöoikeudesta. Säännös vastaisi asiasisällöltään nykyistä lakia. Vastaavat säännökset ehdotetaan otettavaksi muun muassa lakiin lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 24 §:ään, kansaneläkelain 46 f §:ään ja sairausvakuutuslain 68 b §:ään.

14 a §. *Tekninen käyttöyhteys.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös mahdollisuudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Säännös vastaisi kansaneläkelain 46 h ja sairausvakuutuslain 68 c §:ää.

1.15. Sairausvakuutuslaki

24 §. Pykälän 6 momenttia muutettaisiin siten, että vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain nojalla pakkolaitoksessa olevan oikeudesta korvaukseen sairaanhoitokustannuksista ja päivärahaan säädettäisiin laissa. Nykyään asiasta säädetään 24 §:n 6 momentissa olevan valtuutussäännöksen nojalla sairausvakuutusasetuksen 19 §:n 2 momentissa. Koska muiden henkilöiden oikeudesta korvaukseen sairaanhoitokustannuksista sekä päivärahaan säädetään laissa, ehdotetaan, että asetuksen säännös kumottaisiin ja pakkolaitoksessa olevan oikeudesta mainittuihin etuuksiin säädettäisiin laissa.

28 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uudet 4 ja 5 momentit. Pykälän 4 momentti vastaisi sairausvakuutusasetuksen 48 §:ää, joka kumottaisiin. Pykälän 4 momentin mukaan

jos työnantaja maksaa vakuutetulle palkkaa siltä ajalta, jolla tällä olisi oikeus saada päivärahaa, erityisäitiysrahaa tai äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa, työnantajan tulee viipymättä palkan maksettuaan ilmoittaa siitä Kansaneläkelaitokselle. Pykälän 5 momentti vastaisi sairausvakuutusasetuksen 18 §:n 6 momenttia, joka kumottaisiin. Pykälän 5 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen toimiston on pyynnöstä ilmoitettava vakuutetun työnantajalle, miltä ajalta toiselle vanhemmalle on maksettu äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

54 b §. Pykälässä säädettäisiin suullisen käsittelyn julkisuudesta tarkastuslautakunnassa ja sosiaalivakuutuslautakunnassa. Säännös on tarpeen, koska 52 ja 54 §:n perusteella tarkastuslautakunnassa ja sosiaalivakuutuslautakunnassa on suullinen käsittely mahdollinen hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti. Säännös vastaa hallinto-oikeuslain (430/1999) 22 §:ää.

67 a §. Pykälän 1 momentin 2kohdasta ehdotetaan poistettavaksi sana "massaluovutus". Muilta osin säännös pysyisi ennallaan. Uudessa henkilötietolaissa ja Euroopan unionin tietosuojadirektiivissä on luovuttu rekisteripohjaisesta henkilötietojen sääntelystä ja siirrytty henkilötietojen käsittelyn sääntelyyn. Tällöin ei henkilötiedon käsittelyn, esimerkiksi saamisen ja luovuttamisen, kannalta ole enää merkitystä sillä, minkä suuruisesta henkilötietojoukosta on kyse, vaan merkittävää on se, käsitelläänkö henkilötietoa henkilötietolaissa ja tietosuojadirektiivissä tarkoitettulla tavalla.

Pykälän 1 momentin 2kohdassa on nykyisin säädetty niiden asiakkaiden tietojen antamisesta apteekkeille, joille apteekki ei voi luovuttaa lääkkeitä sairausvakuutuskorvauksella vähennettyyn hintaan, vaan asiakkaan tulee hakea korvaus Kansaneläkelaitoksen toimistosta.

Pykälän 1 momentin 3kohdassa säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle sen tehtävien suorittamista varten tieto lääkäristä, joka on toistuvasti määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin sairausvakuutuslaissa tarkoitettun sairauden hoitoon nähden on tarpeen.

Pykälän 1 momentin 4kohdassa ehdotetaan säädettäväksi Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa apteekkeille tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla.

Asiakkaat saavat apteekissa asioidessaan lääkkeet sairausvakuutuskorvauksella vähennettyyn hintaan esittäessään Kela-kortin. Kela-kortin tiedot eivät ole aina ajan tasalla. Asiakkaalla voi esimerkiksi olla Kela-kortti, vaikka hän on muuttanut ulkomaille. Apteekilla ei ole mahdollisuutta arvioida Kela-kortin voimassaoloa tai sen sisältämien tietojen ajantasaisuutta. Sen vuoksi voi tapahtua virheitä, joita joudutaan jälkikäteen oikaisemaan, ja mahdollisesti perimään korvaus takaisin asiakkaalta.

Lääkkeiden ostotilanteessa käytettävissä oleva ajantasainen tieto varmistaisi korvauksen oikeellisuuden, ehkäisisi virheitä ja niistä johtuvaa selvittelytyötä. Tietojärjestelmien kehittymisen myötä Kela-kortin tietojen suora välittäminen apteekkeille olisi toteutettavissa. Ongelmana on kuitenkin ollut, ettei nykyinsäädäntö mahdollista suorakorvausmenettelyssä tarvittavien tietojen antamista apteekkeille.

Pykälän 1 momentin 2–4 kohdassa tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 68 c §:ssä säädetään.

68 §. Pykälän 1 momentin sisältö vastaa pääosin nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Säännöksen rakennetta ehdotetaan muutettavaksi ja lisäksi siihen tehtäisiin lakiteknisiiä muutoksia. Säännös laajentaisi hieman Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuviranomaisten tietojensaantioikeutta. Säännöksen mukaan tietoja olisi oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä eri viranomaisilta ja muilta tahoilta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten ja myös muutoin tämän lain mukaisten yksittäisten tehtävien hoitamista varten, esimerkiksi erilaisten toimeenpanoon liittyvien valvontatehtävien hoitamista varten sekä sosiaaliturvasopimusten ja sosiaaliturvaa koskevan muun kansainvälisen säädöksen kuten esimerkiksi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanoa varten. Nykyisen säännöksen mukaan tiedot on oikeus saada pyynnöstä vain käsiteltävänä olevaa asiaa varten. Oikeus laajenisi siten, että tietoja voitaisiin

saada etuuden ratkaisuun ja määrään vaikuttavista seikoista jo ennen asian vireille tuloa. Tällaisia tilanteita syntyy muun muassa silloin, kun muun lain perusteella myönnetään takautuvasti etuus, joka vaikuttaa oikeuteen saada tämän lain mukaista etuutta tai sen määrään.

Voimassa olevaan säännökseen verrattuna ehdotuksen mukaan tietojen luovuttajien piiriä täsmennettäisiin. Momentin 1 kohta vastaa voimassa olevaa säännöstä ja momentin 2 ja 3 kohdissa tietojen luovuttajien piiri täsmennettäisiin koskemaan muun muassa eläketurvakeskusta, potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskusta sekä lääkevahinkovakuutuspoolia.

Tietojen luovuttajien piiriin kuuluvaksi ehdotetaan lisättäväksi momentin 4 kohdassa työttömyyskassat, koska työttömyyskassojen myöntämä työttömyyspäiväraha yhteensovitetaan sairauspäivärahan kanssa, ja työpaikkakassat, koska ne käsittelevät ja myöntävät tämän lain mukaisia etuuksia.

Nykyisen lainsäädännön mukaan sairaalat ja muut sairaanhoitolaitokset sekä lääkärit ovat velvollisia pyynnöstä luovuttamaan tietoja. Tietoja tulisi pykälän 2 momentin mukaan saada myös yksityisiltä hoitopalvelujen tuottajilta kuten esimerkiksi lääkäri-, fysioterapia- ja laboratoriopalvelujen tuottajilta, joilla on hallussaan vastaavia tietoja kuin sairaaloilla, sekä apteekkeilta sairausvakuutuslain 30 a §:ssä tarkoitetun suorakorvausmenettelyn johdosta sekä sen toimivuuden ja valvonnan toteuttamiseksi. Pyyntöä tietoja ja lausuntoja tulisi saada myös terveydenhuollon ammattihenkilöiltä kuten esimerkiksi lääkäreiltä, terveydenhoitajilta, sairaanhoitajilta, psykologeilta ja fysioterapeuteilta. Pykälän 2 momentin nojalla saadaan muun muassa sairausvakuutuslain 31 §:n mukaisiin tutkimuksiin lähetettyä vakuutettua koskeva lääkärin ja sairaanhoito- tai tutkimuslaitoksen lausunto.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 24 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten saatavista välttämättömistä tiedoista. Säännös vastaa kansaneläkelakiin ehdotettua uutta 46 d §:ää. Kansaneläkelaitos voi sairausvakuutuslain 31 §:n perusteella määrätä vakuutetun käymään työkyvyn selvittämistä ja arvioimista varten lääkärin luona tai sairaanhoito- tai tut-

kimuslaitoksessa tutkittavana. Tutkimuksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan sairausvakuutusrahastosta. Esityksen mukaan pykälän 4 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa kyseisen tutkimuksen tekemistä varten lainkohdassa yksilöidyt arkaluontoiset tiedot lääkärille tai tutkimus- tai sairaanhoitolaitokselle. Säännöksessä tarkoitettavat tiedot hoitotoimenpiteistä sisältävät muun muassa vakuutettua koskevat Kansaneläkelaitoksen hallussa olevat lääketiedot, joita tarvitaan perustietoina esimerkiksi lääkärin, sairaalan tai laitoksen laatiessa vakuutettua koskevaa tutkimussuunnitelmaa.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin tietojen maksuttomuudesta. Tiedot saataisiin kuten nykyisinkin maksutta.

Maksuttomuusperiaatteesta poiketen terveydenhuollon ammattihenkilöillä olisi oikeus saada kohtuullinen palkkio heiltä 2 momentin nojalla pyydytyistä tiedoista ja lausunnoista, kuten nykyisinkin. Palkkion kohtuullisuutta arvioitaessa otettaisiin muun muassa huomioon, onko tietojen ja lausunnon antaja kyseiselle erityisalalle erikoistunut ammattihenkilö, tietojen ja lausunnon laajuus, tavanomaisuus sekä se, onko kysymys erityisen vaativasta ja aikaa vievästä asiasta.

Pykälän 1—4 momentissa tarkoitettavat tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 68 c §:ssä säädetään.

68 a §. Sairausvakuutuslain 24 §:n mukaan vakuutetulle ei korvata sairaanhoidosta johtuvia kustannuksia tai raskaus- tai synnytyskustannuksia siltä ajalta, jonka vakuutettu on julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa. Tämän vuoksi 68 a §:n 1 momentissa säädettäisiin mainitun lain 24 §:ssä tarkoitettujen laitoksen velvollisuudesta ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle vakuutetun joutumisesta laitoshoidon. Säännöksen tavoitteena on varmistaa sairausvakuutuksen sairaanhoidon korvausten maksaminen niihin oikeutetuille vakuutetuille. Koska julkisessa laitoshoidossa olevalla ei ole oikeutta saada sairaanhoitokustannuksista sairausvakuutuksen korvausta, tulisi laitoshoidon joutumista koskeva tieto välittää laitoksen toimesta Kansaneläkelaitokselle. Jos julkisessa laitoshoidossa olevalle suoritettaisiin sairausvakuutuksen kor-

vaus, Kansaneläkelaitoksen tulisi lain mukaan periä takaisin liikaa maksettu etuus. Vastaavanlaista säännöstä ei sisälly voimassa olevaan lainsäädäntöön.

68 a §:n 2 momentissa säädettäisiin vankiloiden ja muiden rangaistuslaitosten tiedonantovelvollisuudesta.

Välittömästi tuomittua vankeusrangaistusta suorittavalle sekä vaarallisten rikoksenuusijoiden eristämistä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitettua pakkolaitoksessa olevalle vakuutetulle ei suoriteta sairauspäivärahaa eikä äitiys-, vanhempain- ja isyysrahaa. Vankilaviranomaisten tulee ilmoittaa heti vakuutetun rangaistuslaitokseen joutumisesta tai vankeusrangaistuksen suorittamisen alkamisesta. Nykyisin asiasisällöltään vastaava säännös on sairausvakuutusasetuksen 19 §:n 3 momentissa, joka kumottaisiin.

68 a §:n 3 momentissa säädettäisiin terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen pitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä saatavista tiedoista. Kyseisessä rekisterissä on tietoja muun muassa lääkäreistä, hammaslääkäreistä ja sairausvakuutuslaissa tarkoitetuista asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneista henkilöistä. Sairausvakuutuslain mukaan lääkärin tai hammaslääkärin antama hoito on korvattavaa, jos hoidon on antanut henkilö, jolla on oikeus harjoittaa lääkärin- tai hammaslääkärintointia Suomessa. Samoin korvataan lääkärin määräämä hoito, jonka on antanut sairausvakuutuslaissa tarkoitettu asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö, joka on merkitty Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen terveydenhuoltohenkilöstöstä pitämään luetteloon. Säännöksen nojalla saataisiin terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 24 a §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdissa mainitut tiedot esimerkiksi lääkäreistä, sairaanhoitajista ja fysioterapeuteista.

4 momentin mukaan pykälässä mainitut tiedot olisi oikeus saada maksutta. Tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 68 c §:ssä säädetyin edellytyksin.

68 b §. Henkilötietolain 7 §:n mukaan henkilötietoja saa käyttää tai muutoin käsitellä tavalla, joka ei ole yhteensopimaton henkilö-

tietojen käsittelyn tarkoituksen kanssa. Kyseessä on niin sanottu käyttötarkoitussidonnaisuusperiaate, josta säädetään myös Euroopan unionin tietosuojadirektiivissä. Euroopan neuvoston sosiaaliturvan tietosuojaa koskevan suosituksen nro R (86) 1 mukaan sosiaaliturvalaitos saa kuitenkin käyttää tietyn tehtävän hoitamiseksi hankittuja henkilötietoja muihin sen toimivaltaan kuuluviin sosiaaliturvan käyttötarkoituksiin.

Kansaneläkelaitos tarvitsee sairausvakuutuslain toimeenpanossa usein samoja tietoja samoilta viranomaisilta ja laitoksilta sekä muilta tahoilta, kuin se tarvitsee jonkin muun etuuslain toimeenpanossa. Jotta samoja tietoja ei tarvitsisi toistamiseen hankkia, ehdotetaan lakiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja sairausvakuutuslain mukaisia etuuksia täytäntönpantaessa ja etuuksien oikeellisuuden varmistamisessa.

Tietoja käytettäessä edellytetään, että mainitut tiedot ovat välttämättömiä sairausvakuutuslain mukaisen etuuden käsittelyssä ja että sillä olisi oikeus saada kyseiset tiedot muutoinkin tämän lain perusteella. Mahdollisesta tietojen käytöstä on etukäteen informoitava etuuden hakijaa. Vastaava säännös on ehdotettu myös esimerkiksi kansaneläkelain 46 f §:ään ja asumistukilain 25 b §:ään. Nykyisin asiasisällöltään vastaava säännös on muun muassa äitiysavustuslain 14 §:n 3 momentissa, lapsilisälain 16 §:n 4 momentissa sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 24 §:n 2 momentissa. 68 c §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös mahdollisuudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietojen saajan on huolehdittava tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta. Säännös vastaisi kansaneläkelain 46 h §:ää.

68 d §. Säännös vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua 46 i §:ää.

68 e §. Säännös vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua 46 j §:ää.

69 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus ilmoittaa ulosottoviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedot vain sellaisten maksamiensa etuuksien määristä, jotka voidaan

ulosmitata tai jotka otetaan huomioon ulostoton suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi voitaisiin ilmoittaa muut Kansaneläkelaitoksen tiedossa olevat eläkkeitä ja sosiaaliturvaetuuksia maksavat laitokset. Tältä osin säännös vastaisi nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Säännöstä täsmennettäisiin siten, että etuutta, jota ei oteta huomioon suojaosuutta määrättäessä, ei saisi ilmoittaa.

Pykälässä tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 68 c §:ssä säädetään.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi sairausvakuutusasetuksen 18 §:n 6 momentin, 19 §:n 2 ja 3 momentin ja 48 §:n lisäksi 13 a §, koska asiasta säädetään kansaneläkelain 46 a §:n 1 momentin 1 kohdassa, 24 §, koska asiasta säädetään uudessa valtioneuvoston asetuksessa kansaneläkelaitoksesta sekä 45 § tarpeettomana.

1.16. Laki kansaneläkelaitoksen järjestämisestä kuntoutuksesta

4 §. *Muu ammatillinen ja lääkinnällinen kuntoutus.* Pykälän nykyinen 1 momentti jaettaisiin selkeyden vuoksi kahdeksi eri momentiksi siten, että momentin nykyinen neljäs virke erotettaisiin pykälän 2 momentiksi. Siten pykälän 1 momentti koskisi niin sanottua harkinnanvaraista kuntoutusta ja 2 momentti sairauksien ehkäisemiseen, kuntoutusta ja sairauksien ehkäisyä koskevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä tarvittaessa momentissa tarkoitettujen kuntoutuslaitosten perusparannuksesta ja käytöstä aiheutuviin menoihin annettavia avustuksia. Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyisi 3 momentiksi. Pykälän asiasisältö säilyisi ennallaan. Muutos olisi pelkästään tekninen ja johtuisi muutoksenhakua koskevaan 8 §:ään ehdotettavasta muutoksesta.

5 §. *Hakeminen ja päätöksenteko.* Pykälän 4 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi ilmoitettava ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestään eläketurvakeskuskelle. Voimassa olevan säännöksen mukaan ilmoittamismenettelystä säädetään asetuksella. Kansaneläkelaitoksen järjestämisestä

kuntoutuksesta annetun asetuksen (1161/1991) 6 §:n mukaan ilmoittaminen on voinut tapahtua sähköisen linjasiirron avulla tai muussa konekielisessä muodossa. Lainkohdasta poistettaisiin viittaus asetukseen. Asetuksen 6 § kumottaisiin, koska samasta asiasta säädettäisiin ehdotuksen mukaan uudessa 11 a §:ssä.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jonka mukaan Kansaneläkelaitoksen olisi ilmoitettava kuntoutuspäätöksestä eri yhteistyötahoille. Tiedon luovuttamisen edellytyksenä olisi, että tieto on välttämätön kuntoutuksen toteuttamiseksi. Nykyisen 9 §:n 4 momentin mukaan oppilaitoksella, kuntoutuslaitoksella tai muulla kuntoutuksen toteuttajalla on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta kuntoutusetuutta koskevia tietoja siltä osin, kuin ne ovat tarpeen muun lainsäädännön perusteella kuntoutujalle annettavan edun vahvistamista tai suorittamista varten. Kuntoutuksesta vastaavan tahon ja kuntoutussuunnitelman laatijan on tärkeää saada tiedot silloin, kun niillä on perusvastuu henkilön hoidon ja kuntoutuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Kuntoutuksen toteuttaja, esimerkiksi kuntoutuslaitos, saisi tiedon kuntoutuspäätöksestä toteuttaakseen kuntoutuksen päätöksen mukaisesti. Säännös vastaisi pääosin nykyistä lakia ja käytäntöä.

Pykälän 4 ja 5 momentissa tarkoitetut tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 11 a §:ssä mainituin edellytyksin.

8 §. *Muutoksenhaku.* Muutoksenhakuoikeuden selkeyttämiseksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti. Pykälän 1 momentin mukaan valitusoikeus on nykyisin ainoastaan Kansaneläkelaitoksen 2 ja 3 §:n nojalla antamasta kuntoutuspäätöksestä. Pykälän sanamuodon mukaan valitusoikeutta ei siten ole 4 §:n 1 momentin mukaisesta muusta kuin 2 ja 3 §:n mukaisesta ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta koskevasta päätöksestä, vaikkei valituskieltoa ole pykälässä suoranaisesti ilmaistukaan.

Kansaneläkelaitoksesta annettu laki (731/2001) tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Lain 24 §:n mukaan Kansaneläkelaitoksen päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996)

säädetään, jollei muutoksenhausta muualla toisin säädetä. Tarkoitus ei kuitenkaan ole ollut, että Kansaneläkelaitoksen harkinnanvaraista kuntoutusta koskevista päätöksistä voitaisiin valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Asian selkeyttämiseksi kansaneläkelaitoksen kuntoutuksesta annetun lain 8 §:ssä tulisi olla nimenomainen säännös muutoksenhakukiellosta lain 4 §:n 1 momentin mukaisesti harkinnanvaraista kuntoutusta koskeviin päätöksiin. Kyseessä on Kansaneläkelaitoksen harkintaan perustuva ja eduskunnan vuosittaiseen määrärahaan sidottu mahdollisuus saada kuntoutusta. Sen vuoksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Kansaneläkelaitoksen 4 §:n 1 momentin nojalla antamasta harkinnanvaraista kuntoutusta koskevasta päätöksestä ei ole valitusoikeutta.

9 §. *Tietojen saaminen pyynnöstä.* Nykyisin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada tietoja eri tahoilta säädetään yleisesti tämän lain 9 §:ssä. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi rakenteellinen muutos, jolloin tietojensaantisäännökset olisivat kahdessa pykälässä, 9 ja 9 a §:ssä. Muutos johtuu tarpeesta saattaa eri etuuslakien tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset yhdenmukaisiksi.

Pykälässä säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen ja muutoksenhakuelimen oikeudesta saada pyynnöstä tietoja eri viranomaisilta ja muilta tahoilta. Kansaneläkelaitoksella ja muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada salassapitosäännösten estämättä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän tai Suomea koskevan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan muun kansainvälisen säädöksen kuten esimerkiksi Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot. Säännöksessä mainittujen tahojen velvollisuudesta luovuttaa Kansaneläkelaitokselle tietoja säädetään nykyisinkin 9 §:ssä.

Tiedot on tällä hetkellä velvollisuus antaa vain käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten. Oikeus saada tietoja laajenisi siten, että tietoja voitaisiin saada etuuden ratkaisuun ja määrään vaikuttavista seikoista jo

ennen asian vireilletuloa. Oppilaitokset, kuntoutuslaitokset ja muut kuntoutuksen toteuttajat ovat nykyisinkin pykälän 4 momentin mukaan velvollisia antamaan Kansaneläkelaitokselle sen tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot, joten tietojenantovelvollisuus ei niiden kohdalla ole nykyisinkään sidottu asian vireilläoloon.

Tiedon luovuttajien piiri yksilöitäisiin pykälän 1 momentissa. Tietoja olisi oikeus saada muun muassa valtion ja kunnan viranomaisilta, esimerkiksi veroviranomaisilta sekä potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säilytettäisiin työnantajan, työttömyyskassan ja työpaikkakassan tietojenantovelvollisuus ja 5 kohdan perusteella Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada muun muassa oppilaitoksilta lukukauden aikana läsnäoleviksi ilmoitautuneiden opiskelijoiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot opintojen päätoimisuudesta ja edistymisestä. Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada 1 momentin nojalla esimerkiksi opetushallitukselta, lääninhallitukselta ja korkeakouluilta opiskelijavalinnoissa valituksi tulleiden sekä opetushallitukselta opiskelupaikan vahvistamistiedon saaneiden henkilöiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä oppilaitosta ja opintolinjaa ja koulutusohjelmaa koskevat tiedot. Tiedot tarvittaisiin koulutuksena järjestettävän ammatillisen kuntoutuksen toteutumisen seurantaan varten.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeudesta saada välttämättömiä tietoja terveydenhuollon toimintayksiköltä kuten esimerkiksi kuntoutuslaitokselta, yksityiseltä lääkäriasemalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä. Terveydenhuollon toimintayksiköllä tarkoitetaan potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2§:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksikköä. Muulla hoitolaitoksella tarkoitetaan muun muassa sosiaalihuollon laitoksia. Muulla kuntoutuksen toteuttajalla tarkoitetaan esimerkiksi musiikkiterapeuttia. Lainkohdassa on yksilöity ne välttämättömät tiedot, jotka Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada.

Pykälän 3 momentti vastaa pääosin asiasi-

sällöltään voimassa olevaa 2 momenttia. Säännöstä on tarkennettu siten, että siinä on lueteltu ne tiedot, jotka Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada 3 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuntoutuspalvelujen tuottajien velvollisuudesta antaa Kansaneläkelaitokselle myös kuntoutuspalvelujen järjestämistä ja niiden toteutumisen valvontaa ja laadun arviointia varten välttämättömät tiedot. Tiedon tarve johtuu siitä, että kuntoutusta järjestäessään Kansaneläkelaitos vastaa kuntoutuksen sopivuudesta asiakkaan tarpeisiin ja kuntoutuksen laadusta. Tiedot on tähänkin mennessä saatu kuntoutuslaitoksilta nykyisen 9 §:n nojalla.

Pykälän 5 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä olisi oikeus saada tiedot nykyiseen tapaan maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöllä olisi kuitenkin oikeus saada 2 momentin perusteella antamastaan lausunnosta kohtuullinen palkkio, ellei palkkio sisälly kuntoutuspalvelusta maksettavaan korvaukseen. Nykyisin oikeus palkkioon koskee vain lääkäreitä.

Tässä pykälässä tarkoitettut tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla 11 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

9 a §. *Tietojensaantioikeus.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 9 a §, jonka mukaan eri yhteistyötahoilla olisi velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitoksen tarvittavat tiedot maksutta. Vastaavat tiedot Kansaneläkelaitos voi saada nykyisinkin 9 §:n perusteella. Pykälän 1 ja 2 momentin mukaiset tiedot tarvitaan, ettei päällekkäisiä kuntoutuspäätöksiä syntyisi. Myös 3 momentin mukainen tieto laitokselta etuuden saajan joutumisesta laitoshoittoon olisi tarpeen, koska lain 3 a §:n mukaan julkisessa laitoshoidossa olevalle Kansaneläkelaitos ei järjestä kuntoutusta. Tiedot tarvitaan heti laitoshoidon alkamisesta lukien.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen velvollisuudesta ilmoittaa tietoja terveydenhuollon ammattihenkilöistä säädettäisiin 4 momentissa. Kuntoutusetuuksien täytäntöönpanoa varten Kansaneläkelaitos saisi kaikki terveydenhuollon ammattihenkilöistä

annetun lain 24 a §:n 2 momentissa tarkoitettuihin keskusrekisteriin merkityt tiedot. Kansaneläkelaitos järjestää lain nojalla kuntoutujalle hänen tarvitsemansa kuntoutuksen. Kuntoutuspalvelut Kansaneläkelaitos voi tuottaa itse taikka ostaa ne muilta palveluntuottajilta. Palveluja järjestettäessä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot tarvitaan muun muassa sen toteamiseksi, että kuntoutuspalvelujen tarjoajilla ja –tuottajilla on oikeus harjoittaa ammattia Suomessa laillistettuna tai luvan saaneena ammattihenkilönä sekä että ammattihenkilöllä on oikeus käyttää terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

Kuntoutuksen järjestäjänä Kansaneläkelaitos vastaa myös siitä, että hankittava kuntoutuspalvelu täyttää sisällöltään ja laadultaan asianmukaiset edellytykset ja että kuntoutuksen antaja soveltuu esimerkiksi terapian antajaksi. Tämä vastuu korostuu vaikeavammaisten ja etenkin vaikeavammaisten lasten kohdalla. Huomioon ottaen muun muassa sen pitkäaikaisen ja luottamuksellisen suhteen, joka kiinteän terapian kuluessa yleensä syntyy terapeutin ja kuntoutujan välille, saattaa terapian saajan olla erittäin vaikeata kertoa ulkopuolisille kielteisistä asioista terapisuhteestaan. Tämän vuoksi on tärkeää, että Kansaneläkelaitos saa kuntoutuspalveluiden täytäntöönpanoa varten kaikki keskusrekisteriin merkityt tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida myös koulutukseltaan sinänsä pätevän ammattihenkilön soveltuvuutta kuntoutuksen antajaksi.

Kansaneläkelaitos järjestää kuntoutuksena ammatillista koulutusta pääasiallisesti julkisen valvonnan alaisissa oppilaitoksissa. Tämän vuoksi Kansaneläkelaitos tarvitsee opetusministeriöltä ja opetushallitukselta tiedot ammatillisen koulutuksen järjestäjistä. Tiedot tarvitaan myös kuntoutusrahan maksamista varten oppisopimuskoulutuksessa oleville. Tietojenantovelvollisuudesta säädetäisiin 5 momentissa. Tässä pykälässä säädetyt tiedot voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla

11 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

9 b §. *Tietojen käyttö.* Henkilötietolain 7 §:n mukaan henkilötietoja saa käyttää tai muutoin käsitellä vain tavalla, joka ei ole yhteensopimaton henkilötietojen käsittelyn tarkoitusten kanssa. Kyseessä on niin sanottu käyttötarkoitussidonnaisuusperiaate, josta säädetään myös Euroopan unionin tietosuojadirektiivissä. Euroopan neuvoston sosiaaliturvan tietosuojaa koskevan suosituksen Nro R (86) 1 mukaan sosiaaliturvalaitos saa kuitenkin käyttää tietyn tehtävän hoitamiseksi hankittuja henkilötietoja muihin sen toimivaltaan kuuluviin sosiaaliturvan käyttötarkoituksiin.

Kansaneläkelaitos tarvitsee etuuksien käsittelyssä usein samoja tietoja samoilta viranomaisilta ja laitoksilta. Jotta samoja tietoja ei tarvitsisi toistamiseen hankkia, ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus yksittäistapauksessa käyttää jonkin muun etuusasian käsittelyä varten saatuja tietoja tämän lain mukaisia etuuksia täytäntöönpan- taessa sekä etuuksien lainmukaisuuden ja oikeellisuuden varmistamisessa. Tietoja käytettäessä edellytetään, että mainitut tiedot ovat välttämättömiä kuntoutusetuuden käsittelyssä ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada kyseiset tiedot muutoinkin tämän lain perusteella. Mahdollisesta tietojen käytöstä on etukäteen informoitava etuudensaajia esimerkiksi hakemuslomakkeissa. Vastaava säännös on ehdotettu otettavaksi myös muihin Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemiin lakeihin, kuten esimerkiksi kansaneläkelain 46 f §:ään, sairausvakuutuslain 68 b §:ään ja kuntoutusrahalain 34 b §:ään.

10 §. *Oikeus tietojen luovuttamiseen.* Kuntoutuksen toteuttaminen edellyttää riittävän laajoja ja ajankohtaisia tietoja kuntoutujan terveydestä, lähtökohdista ja muista olosuhteista. Pykälässä mainitut tahot saattavat tarvita kuntoutuksen toteuttamiseksi myös salassapidettäviä tietoja. Tämän vuoksi pykälässä säädetäisiin niistä edellytyksistä, joilla Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus luovuttaa tällaisia tietoja salassapitosäännösten estämättä. Säännös vastaisi pääosin nykyistä 9 §:n 4 momenttia sekä käytäntöä.

Tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 11 a §:ssä säädetyin edel-

lytyksin.

11 §. *Ulosmittaus- ja siirtokielto.* Pykälän 3 momentissa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta ilmoittaa ulosottoviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedot sellaisten maksamiensa etuuksien ja korvausten rahamääristä, jotka voidaan ulosmitata tai jotka otetaan huomioon ulosoton suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi voitaisiin ilmoittaa muut Kansaneläkelaitoksen tiedossa olevat kuntoutusetuuksia maksavat laitokset. On huomattava, että säännöksen 1 momentin mukainen ulosmittauskielto koskee vain kuntoutujalle maksettavaa etuutta tai tukea. Sen sijaan kuntoutuspalvelun tuottajalle maksettava korvaus voidaan ulosmitata ja korvaus voidaan ilmoittaa ulosottoviranomaiselle. Tiedot voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla 11 a §:ssä säädetyin edellytyksin.

11 a §. *Tekninen käyttöyhteys.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös mahdollisuudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietojen saajan on huolehdittava tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta. Säännös vastaisi kansaneläkelain 46 h ja sairausvakuutuslain 68 c §:ää.

14 §. *Toiminnan järjestäminen.* Viittaus-säännöksestä poistetaan viittaus kumottavaan kansaneläkelain 83 §:ään ja kumottuun 89 §:ään sekä lisätään viittaus uuteen 46 i ja j §:ään. Muilta osin pykälä säilyy entisenä.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi Kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun asetuksen 6 §:n lisäksi 5 §, koska asiasta säädetään uudessa valtioneuvoston asetuksessa Kansaneläkelaitoksesta.

1.17. Kuntoutusrahalaki

21 §. *Maksaminen työnantajalle.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka sisältö vastaisi kumottavan kuntoutusraha-asetuksen 13 §:ää. Pykälän 2 momentin mukaan, jos työnantaja maksaa kuntoutuksessa olevalle työntekijälleen palkkaa samalta ajalta, jolta tämä saa kuntoutusrahaa, työnantajan tulee viipymättä palkan maksettuaan ilmoittaa siitä Kansaneläkelaitoksen toimistoon.

26 §. *Päätös.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuntoutusrahapäätöksestä tiedon saajien piiriä laajennettaisiin. Tieto päätöksestä voidaan ilmoittaa kuntoutuspäätöksen antajan lisäksi myös oppisopimuskoulutuksen järjestäjälle. Kuntoutusrahalain 1 päivänä elokuuta 1999 voimaantulleen muutoksen (836/1998) mukaan kuntoutusrahaa voidaan maksaa myös oppisopimuskoulutuksessa olevalle kuntoutujalle. Säännös oppilaitoksen, kuntoutuslaitoksen tai muun kuntoutuksen toteuttajan oikeudesta saada kuntoutujan kuntoutusrahaa koskevia, muun lainsäädännön perusteella kuntoutujalle annettavan edun vahvistamista tai suorittamista varten tarpeellisia tietoja on nykyisin kuntoutusrahalain 34 §:n 3 momentissa. Esimerkiksi oppisopimuskoulutuksen järjestäjä ja oppilaitos ammatillisen kuntoutuksen toteuttajana tarvitsevat tiedon päätöksestä opintososiaalisten etuuksien yhteensovittamista varten.

Tieto päätöksestä voitaisiin antaa lisäksi työnantajalle, kun se on välttämätöntä, jotta tämä voisi ottaa kuntoutusrahapäätöksen huomioon määritellessään kuntoutujan oikeutta saada kuntoutusajalta palkkaa tai muuta etuutta taikka vaatia kuntoutusrahan maksamista itselle kuntoutusrahalain 21 §:n nojalla. Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestään ja sen perusteella myönnettävästä kuntoutusrahasta eläketurvakeskukselle. Voimassa olevan 2 momentin mukaan ilmoittamismenettelystä säädetään asetuksella. Tätä koskeva säännös on kuntoutusraha-asetuksen (893/1991) 14 §:ssä. Ehdotetusta 2 momentista poistettaisiin viittaus asetukseen. Asetuksen 14 § kumottaisiin. Tietojen luovuttaminen voisi tapahtua teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin 35 a §:ssä tarkemmin säädettäisiin. 30 a §. *Ulosmittaus- ja siirtokielto.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus ilmoittaa ulosottoviranomaiselle tämän pyynnöstä tiedot vain sellaisten maksamiensa etuuksien ja korvausten rahamääristä, jotka voidaan ulosmitata tai jotka otetaan huomioon ulosoton suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi voitaisiin ilmoittaa muut Kansaneläkelaitoksen tiedossa olevat eläkkeitä ja sosiaalietuksia maksavat

laitokset. Tältä osin säännös vastaisi nykyistä lainsäädäntöä ja käytäntöä. Säännöstä täsmennettäisiin siten, että etuutta, jota ei oteta huomioon suojaosuutta määrätessä, ei saisi ilmoittaa. Tietojen luovuttaminen voisi tapahtua teknisen käyttöyhteyden avulla 35 a §:ssä mainituin edellytyksin.

34 §. *Tietojen saaminen pyynnöstä.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että nykyisin pykälässä mainittujen tahojen lisäksi Kansaneläkelaitoksella ja muutoksenhaakuelimellä olisi oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten estämättä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisten yksittäisten tehtävien hoitamista varten tai Suomea koskevan sosiaaliturvasopimuksen taikka sosiaaliturvaa koskevan muun kansainvälisen säädöksen kuten esimerkiksi Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot myös potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta. Potilas- ja liikennevakuutuskeskukselta tiedot ovat tarpeen päällekkäisten etuuspäätösten estämiseksi.

Pykälän 2 momentin perusteella Kansaneläkelaitos voisi saada kuntoutuksen toteuttajalta tietoja muun muassa sen arvioimiseksi, onko oppisopimuskoulutuksessa oleva 5 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla siten vajaakuntoinen, että hänelle voidaan maksaa kuntoutusrahaa taikka onko 17 a §:ssä tarkoitettun kuntoutusrahan maksaminen vajaakuntoiselle nuorelle tarpeen hänen ammatillisen kuntoutumisensa varmistamiseksi.

Pykälän 3 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi tiedonsaantioikeus yksittäistapauksessa momentissa mainituin edellytyksin myös rahalaitoksilta. Eri muodoissa toimivilta raha- ja luottolaitoksilta tiedot tarvittaisiin ammatillisessa koulutuksessa olevan kuntoutujan kuntoutusrahan määrittämistä varten.

Pykälän 4 momentissa olisi säännös tietojen maksuttomuudesta. Tiedot saataisiin nykyiseen tapaan maksutta. Kohtuullisen palkkion lausunnostaan olisi kuitenkin oikeutettu saamaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain mukainen

ammattihenkilö. Tällaisia ovat lääkäreiden ohella muun muassa fysioterapeutit ja sairaanhoitajat. Palkkiota ei maksettaisi siinä tapauksessa, jos se sisältyy kuntoutuspalvelusta maksettavaan korvaukseen. Nykyisin oikeus palkkioon koskee vain lääkäreitä.

Myös tässä pykälässä säädetyt tiedot 3 momentissa tarkoitettuja tietoja lukuunottamatta voitaisiin saada teknisen käyttöyhteyden avulla, jonka edellytyksistä säädettäisiin 35 a §:ssä.

34 a §. *Tietojensaantioikeus.* Pykälän 1 momentin mukaan eläkelaitoksella olisi velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle kuntoutusrahan määräämistä varten tiedot kuntoutustoimenpiteistä ja erilaisista kuntoutukseen liittyvistä korvauksista. Tiedot tarvitaan päällekkäisten etuusratkaisujen esittämiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan rangaistus- ja pakkolaitoksella olisi velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä. Tiedot tarvitaan, koska rangaistuslaitosajalta kuntoutusrahaa ei voida lain mukaan maksaa. Myös tässä pykälässä säädetyt tiedot voitaisiin saada maksutta ja teknisen käyttöyhteyden avulla, jonka edellytyksistä säädettäisiin 35 a §:ssä.

34 b §. *Tietojen käyttö.* Pykälä vastaisi Kansaneläkelaitoksen kuntoutuksesta annetun lain ehdotettua uutta 9 b §:ää.

35 §. *Sairausvakuutuslain säännösten noudattaminen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten että, viittaussäännös sairausvakuutuslain 67 §:n mukaiseen tietojen salassapitosäännökseen poistetaan. Tämä sairausvakuutuslain salassapitosäännös on kumottu lailla eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta 1 päivästä joulukuuta 1999 lukien viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain voimaantulon yhteydessä. Tietojen salassapitoon sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

35 a §. *Tekninen käyttöyhteys.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi säännös mahdollisuudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietojen saajan on huolehdittava tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta. Säännös vastaisi kansaneläkelain 46 h ja sairausvakuutuslain 68 c §:ää.

35 b §. *Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin tietojen luovuttamisesta silloin, kun kyseessä on sosiaaliturvaan kohdistuvan väärinkäytöksen tai rikoksen selvittäminen tai rikoksen syytteeseen pano. Pykälä vastaisi sisällöltään kansaneläkelakiin ehdotettua 46 i §:ää.

35 c §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälä vastaisi kansaneläkelakiin ehdotettua 46 j §:ää.

Voimaantulosäännös.

Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kumottavaksi kuntoutusraha-asetuksen 13 ja 14 §:n lisäksi 15 §, koska asiasta säädetään valtioneuvoston asetuksessa Kansaneläkelaitoksessa.

1.18. Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta

15 §. *Tietojenantovelvollisuus.* Pykälä vastaa asiasisällöltään nykyistä säännöstä. Pykälän 2 kohdassa mainittaisiin erikseen eläketurvakeskus. Pykälän rakennetta muutettaisiin vastaavasti kuten muidenkin etuuslakien tietojen saamista koskevia säännöksiä. Lisäksi pykälässä ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuudesta saada tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tietojen saajan on huolehdittava tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta. Sääntely vastaisi kansaneläkelain 46 h ja sairausvakuutuslain 68 c §:ää.

2. Tarkemmat säännökset

Kansaneläkeasetuksen ja sairausvakuutusasetuksen sekä eräiden muiden asetusten säännökset tulisi tarkistaa vastaamaan uudistusta. Eräistä nyt laissa säädettävistä asioista on vastaavat määräykset asetuksissa, jotka tältä osin tulisivat kumottaviksi.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säättämisjärjestys

Perusoikeussäännöksillä on ollut lakiehdotuksen valmistelussa merkitystä muun muassa arvioitaessa salassapitonormeja sekä määriteltäessä henkilötietojen suojaa suhteessa asiakirjojen julkisuuteen ja henkilön itsemääräämisoikeuteen. Perustuslain 10 §:ssä säädetään yksityiselämän suojasta. Lisäksi perustuslain 15 §:ssä säädetään omaisuuden suojasta.

Esityksessä yksityiselämän suojaan puuttumisen sallittavuutta on arvioitu perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa ottaen huomioon muun muassa lailla säätämisen vaatimus.

Hallituksen esitykseen sisältyvän pankkisalaisuutta koskevien säännösten sanamuodosta ilmenee selkeästi, ettei tarkoituksena ole tarkistaa kaikkien etuutta hakevien pankkitilitietoja. Kysymyksessä olisi poikkeuksellinen toimi, jota käytettäisiin vain silloin, kun pankkitietoja ei muutoin saada. Säännös koskee niitä Kansaneläkelaitoksen etuuksia, joissa talletuksilla on merkitystä. Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteisiin, joissa riittäviä tietoja ja selvityksiä ei muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä etuuden hakija tai saaja ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Kansaneläkelaitoksen on esitettävä pyyntö aina kirjallisena ja ennen pyynnön tekemistä on hakijalle tai saajalle annettava siitä tieto. Säännöksen tavoitteena on ehkäistä sosiaalietuuksien väärinkäyttöä ja välttyä tarpeettomilta takaisinperintätilanteilta. Säännös vastaisi sisällöltään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:n 2 momenttia, josta perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon (PeVL 7/2000 vp). Perustuslakivaliokunta on katsonut lausunnossaan, että sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 20 §:n 2 momentin mukainen rahalaitosten tietojenantovelvollisuus voidaan säätää tavallisessa laissa.

Hallituksen esitykseen sisältyvät pankkisalaisuutta koskevat säännökset on pyritty laatimaan ottaen huomioon perusoikeudet ja niiden tarkoitus. Hallituksen

käsityksen mukaan ehdotetut lait eivät loukkaa perustuslaissa säädettyjä perusoikeuksia ja ne voidaan siten käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että asiasta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 69 ja 83 §, sellaisina kuin ne ovat, 69 § laissa 827/1996 sekä 83 § laeissa 103/1982, 886/1994, 116/1995 ja 827/1996,
muutetaan 35 §:n 1 momentti, 42 §:n 1 momentti ja 79 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 35 §:n 1 momentti mainitussa laissa 827/1996, 42 §:n 1 momentti laissa 738/1989 ja 79 §:n 3 momentti laissa 1250/1989, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

35 §

Tämän lain mukaista etuutta haetaan Kansaneläkelaitokselta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitä tietoja hakemuksessa on ilmoitettava.

4 a luku

Tietojen saaminen ja luovutus

46 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

42 §

Rangaistuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksessa tai vaarallisten rikossensuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1§:ssä tarkoitetussa pakkolaitoksessa olevan eläkkeensaajan eläkkeen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, eläkkeen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

1) väestörekisteriviranomaisilta väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

2) ulkomaalaisvirastolta sen rekisterissä olevien Suomeen muuttaneiden ulkomaa-laisten ja heidän perheenjäsentensä tunnistetiedot sekä perheoikeudellista asemaa ja oleskelulupaa koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset;

3) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta tiedot eläke- ja korvauspäätöksistä ja eläkkeen tai korvauksen määrän muuttumisesta. Tällaisia

tietoja ovat henkilöllisyystiedot, eläke- ja korvauslaji, määräytymisperusteet, korotusperuste sekä määrä ja aika, jolta eläkettä tai korvausta maksetaan. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse antaa indeksitarkistuksesta, joka perustuu työntekijäin eläkelain 9 §:ään;

4) eläketurvakeskukselta tiedot henkilön kuulumisesta Suomea sitovan valtioiden välisen sopimuksen perusteella Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin;

5) koulutus- ja erorahastolta aikuiskoulutustukea hakeneiden henkilöllisyystiedot ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä heitä koskevien aikuiskoulutuskiratkaisujen laatua, tuen myöntöaikaa ja tuen määrää koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnon viranomaisilta tiedot ansio- ja pääomatuloista, tulonhankkimisvähennyksistä, luonnollisista vähennyksistä, metsäntuotoperusteista ja varallisuudesta ja erikseen tiedot asunto-osakkeista ja kiinteistöistä verotusarvoineen sekä muut verohallinnon viranomaisten hallussa olevat etuuksia varten välttämättömät tiedot.

46 b §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;

4) työnantajalta ja työttömyyskassalta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada lääkäritä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 momentissa sekä 46 a §:ssä mainitut tiedot maksutta. Jos 46 a §:ssä mainitut tiedot tarvitaan tietyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava. Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

46 c §

Eläketurvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot arvioidun työeläkkeen määrästä työkyvyttömyyseläkkeen hakemusmenettelyä varten sekä 65 vuotta täyttävistä henkilöistä henkilötunnus, työeläkkeen hakemisaika sekä työeläkelaitosta koskevat tiedot vanhuuseläkeilmoituksen lähettämistä varten.

Kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitetulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:ssä tarkoitetulla toimielimellä on 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoidon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen. Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikossensuusijain eristämisestä annetun lain

(317/1953) 1 §:ssä tarkoitetulla pakkolaitoksella on 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä. Tiedot on annettava eläkkeensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli kolme kuukautta kestävästä vankeusrangaistuksesta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta sekä hänen joutumisestaan pakkolaitokseen, jossa olo kestänyt yli kolme kuukautta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta. Työttömyyseläkettä saavaa henkilöä koskeva ilmoitus on tehtävä heti, kun hänet otetaan rangaistus- tai pakkolaitokseen. Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

46 d §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 42 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada käsiteltävän asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeitä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

46 e §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

1) eläketurvakeskukselle, eläke- ja vakuutuslaitokselle tai muulle eläkkeen tai korvauksen myöntäjälle tai maksajalle välttämättömät tiedot kansaneläkelain mukaisista eläkepäätöksistä niiden hoitamien etuuksien täytäntöönpanoa varten;

2) eläketurvakeskukselle ja eläkelaitoksille sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineiden ja Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainitun asetuksen täytäntöönpanoa sekä niiden hoitamien muiden sosiaalietuuksien täytäntöönpanoa varten.

46 f §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

46 g §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä 46 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan perusteella saatuja tietoja edelleen sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada tiedot lain perusteella.

46 h §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassapidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus 46 e, 46 g ja 79 §:n perusteella antaa mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla salassapidettäviä henkilötietoja, jotka on mainittu edellä

46 a §:ssä, 46 b §:n 1 momentissa sekä 46 b §:n 2 momentissa siltä osin kuin se koskee potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaista terveydenhuollon toimintayksikköä tai muuta hoitolaitosta. Sama koskee salassapidettäviä tietoja, jotka on mainittu 46 c ja 46 d §:ssä. Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

46 i §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten

syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

46 j §

Kansaneläkelaitoksen on annettava eläkkeenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

79 §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisten pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 7 päivänä joulukuuta 1956 annetun kansaneläkeasetuksen (594/1956) 61, 62, 62 a, 68 ja 70 —74 §, sellaisina kuin niistä ovat 61 § asetuksessa 859/1989, 62 § asetuksessa 743/1982, 62 a § asetuksessa 418/1995 sekä 70 § asetuksissa 885/1982 ja 1138/2001.

2.

Laki**perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 15 b §:n 3 momentin 12 kohta, 37 §:n 1 momentti ja 38 §, sellaisina kuin ne ovat, 15 b §:n 3 momentin 12 kohta laissa 916/1998, 37 §:n 1 momentti laissa 1369/1999 ja 38 § laissa 828/1996, sekä lisätään 15 b §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 54/1985 ja 982/1996 ja mainitussa laissa 916/1998, uusi 9 a kohta seuraavasti:

15 b §
Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta
(*etu oikeudet tulot*):

9 a) työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

12) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, jos Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu, sekä 2—5, 7—9, 9 a ja 11 kohdassa etuoikeutetuksi tuloksi säädettyjä etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

37 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 46 ja 46 b §:ssä, 46 c §:n 2—4 momentissa, 46 d—46 f, 46 i, 46 j, 67, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke

voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

38 §
Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä sen lisäksi, mitä muutoin tässä laissa säädetään, maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) oppilaitoksilta 8 §:n 1 momentissa sekä 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lapseneläkettä saavan lapsen opiskelusta tai ammatillisesta koulutuksesta;
- 2) työpaikkakassoilta;
- 3) rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen

teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun perhe-eläkeasetuksen (449/1969) 4 ja 5 §, sellaisena kuin niistä on 5 § asetuksessa 539/1990.

3.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 10 §:n 2 momentti ja 14 §,

sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 2 momentti laissa 887/1994 ja 14 § laeissa 830/1996 ja 725/2001, sekä

lisätään 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 56/1985, 590/1986, 127/1988, 473/1991, 985/1994, 981/1996, 915/1998 ja 1421/2001, uusi 5 a kohta, sekä lakiin uusi 13 a—13 c § seuraavasti:

6 §
Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta
(*etuoiikeudet tulot*):

5 a) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

10 §

Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvien osin, mitä kansaneläkelain 8 luvussa säädetään. Lainvoimaisen asumistukipäätöksen poistamista koskevan esityksen tai ha-

kemuksen tutkii kansaneläkelain 74 §:n 1 momentissa mainittu vakuutusosikeus, jos päätöksen poistamista esitetään samanaikaisesti kuin kansaneläke- tai leskeneläkepäätöksen poistamista. Muussa tapauksessa esityksen tai hakemuksen asumistukipäätöksen poistamisesta tutkii tarkastuslautakunta, joka voi, varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi, poistaa päätöksen tai määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

13 a §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään,

salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

1) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;

2) työpaikkakassoilta;

3) rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

13 b §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten väestökisteriviranomaisilta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset.

13 c §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin teknisen

käyttöyhteyden avulla 13 a §:n 1 ja 2 kohdassa ja 13 b §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

14 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 46 ja 46 b §:ssä, 46 c §:n 2—4 momentissa, 46 d, 46 f, 46 i, 46 j, 67, 74 b ja 74 c §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—82 ja 84—86 §:ssä, 88 §:n 2 momentissa sekä 88 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 27 päivänä heinäkuuta 1979 annetun eläkkeensaajien asumistukiasetuksen (642/1979) 2, 8 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 8 § asetuksessa 1218/1996.

4.

Laki**rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 17 §, sellaisena kuin se on laeissa 829/1996 ja 727/2001, seuraavasti:

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 46 b, 46 c, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada rintamalisäoikeuden selvittämistä varten maksutta sotilasviranomaiselta,

veteraanitunnuslautakunnalta ja Sota-arkistolta tiedot 9 §:ssä tarkoitetuista tunnuksista ja todistuksista. Sama oikeus on myös tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 18 päivänä maaliskuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkeasetuksen (271/1977) 6 § ja 7 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § asetuksessa 681/1986 ja 7 §:n 2 momentti asetuksessa 495/1988.

5.

Laki**ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/1988) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 728/2001, seuraavasti:

10 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 35 §:n 1 ja 2 momentissa, 37, 40, 46 b, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 79, 81—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.
 Rintamalisän hakemista varten henkilön on toimitettava Kansaneläkelaitokselle virkatodistus tai muu vastaava selvitys.
 Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada rintamalisäoikeuden selvittämistä varten so-tilasviranomaiselta, veteraanitunnuslautakun-

nalta ja Sota-arkistolta tiedot 1 §:ssä tarkoitetuista tunnuksista ja todistuksesta. Sama oikeus on myös tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 ____.
 Tällä lailla kumotaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetun asetuksen (241/1989) 3, 6 ja 7§, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi asetuksessa 1217/1996.

6.

Laki**lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/1969) 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 730/2001, seuraavasti:

<p style="text-align: center;">9 §</p> <p>Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvien osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—39, 39 b ja 40 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa</p>	<p>(456/2001) säädetään.</p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p>Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.</p> <p>Tällä lailla kumotaan lapsen hoitotuesta 10 päivänä lokakuuta 1969 annetun asetuksen (632/1969) 4—6 §, sellaisena kuin niistä on 5 § asetuksessa 990/1988.</p>
---	---

7.

Laki

vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 8 §, sellaisena
 kuin se on laissa 729/2001, seuraavasti:

8 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan
 soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain
 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä,
 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46
 f, 46 i, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4
 momentissa, 80—82, 84—86, 88 ja 88 a
 §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa

laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
 20 .
 Tällä lailla kumotaan 18 päivänä
 marraskuuta 1988 annetun
 vammaistukiasetuksen (989/1988) 7 ja 8 §.

8.

Laki

asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 25 §, sellaisena kuin se on laeissa 755/1993 ja 1032/1997, sekä lisätään lakiin siitä lailla 623/1999 kumotun 25 a §:n tilalle uusi 25 a § ja lakiin uusi 25 b—25 e § seuraavasti:

25 §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta;
- 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;
- 6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja

selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

25 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten:

- 1) väestörekisteriviranomaisilta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;
- 2) rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

25 b §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksente-

ossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

25 c §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4§:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

25 d §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään,

oikeus saada mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 25 §:n 1 momentissa ja 25 a §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

25 e §

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 12 päivänä marraskuuta 1993 annetun asumistukiasetuksen (949/1993) 4 §.

9.

Laki**sotilasavustuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 22 §:n 2 ja 3 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 22 a—22 e §, seuraavasti:

22 a §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta;
- 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;
- 6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten

ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkohoitolaitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

22 b §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädetty-

jen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

22 c §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4§:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

22 d §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 22 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja. Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

22 e §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

10.

Laki**opintotukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 25 a §:n 2 momentti, 41 §, 42 §:n 1 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 25 a §:n 2 momentti laissa 457/1997 ja 41 § laeissa 1318/1995 ja 734/2001 sekä 42 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1318/995, sekä lisätään lakiin uusi 32 a ja 41 a—41 d §, lakiin siitä lailla 623/1999 kumotun 43 §:n tilalle uusi 43 § sekä lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

25 a §

annetun lain (945/1984) säännöksiä.

Opintotuen tarkistaminen ilman hakemusta

41 §

—————
 Asumislisää voidaan tarkistaa vuokran muutoksen perusteella ilman hakemusta 41 b §:n 3 kohdassa mainittujen tietojen perusteella kyseessä olevassa lainkohdassa tarkoitetuissa opiskelija-asuntoloissa asuvien asumislisän saajien osalta.
 —————

Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus

Opiskelija on velvollinen ilmoittamaan Kansaneläkelaitokselle ja tämän lain 9§:ssä tarkoitettulle opintotukilautakunnalle opintotuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Opiskelija on myös velvollinen ilmoittamaan kaikista opintotukietuuteen vaikuttavista muutoksista.

32 a §

Suullisen käsittelyn julkisuus

41 a §

Opintotuen muutoksenhakulautakunnassa on toimitettava suullinen käsittely suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapito-velvollisuus. Lautakunta voi määrätä asian käsiteltäväksi suljetuin ovin, jos julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa. Suullisessa käsittelyssä on muutoin noudatettava oikeudenkäynnin julkisuudesta

Tietojen saaminen pyynnöstä

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain

mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta ja muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työttömyyskassalta ja työnantajalta;
- 5) oppilaitokselta;
- 6) vuokranantajalta.

41 b §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta opintotuen täytäntöönpanoa varten:

- 1) opetushallitukselta ja korkeakouluilta opiskelijavalinnoissa hyväksytyksi tulneiden sekä opetushallitukselta opiskelupaikan vastaanottaneiden henkilöiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä oppilaitosta ja opintolinjaa tai koulutusohjelmaa koskevat tiedot;
- 2) työvoimaviranomaisilta työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen hyväksytyjen henkilöiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot;
- 3) kunnan, säätiön tai yleishyödyllisen yhteisön ylläpitämiltä opiskelija-asuntoloilta asuntoloiden ylläpitäjien kanssa erillisessä sopimuksessa sovittavalla tavalla opiskelija-asunnoissa asuvien tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä vuokra- ja asumisaikatiedot;
- 4) oppilaitokselta lukukauden aikana läsnäoleviksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä tiedot opintojen päätoimisuudesta ja edistymisestä;
- 5) rahalaitoksilta lainansaajittain yksilöidyt tiedot nostettujen, valtion takaamien opintolainojen määristä ja koroista siten kuin Kansaneläkelaitos määrää;
- 6) apurahan myöntäjältä tai maksajalta tiedot myönnettyistä apurahoista;
- 7) rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksensuujain eristämisestä annetun lain

(317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

41 c §

Opintotukilautakuntien tiedonsaantioikeus

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettun sopimuksen nojalla opintotukitehtäviä hoitavilla henkilöillä on oikeus käyttää salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä opintotukilain mukaisten etuuksien käsittelyssä välttämättömiä Kansaneläkelaitoksen saamia tietoja.

Edellä mainituilla opintotukitehtäviä hoitavilla henkilöillä on myös oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä nimettyä henkilöä koskevat opintotukilain mukaisten etuuksien käsittelyä varten välttämättömät tiedot maksutta tämän lain 41 a §:ssä tarkoitetuilta viranomaisilta ja muilta tahoilta.

41 d §

Tietojen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa:

- 1) rahalaitoksille tiedot opintotuen saajista 34 §:n mukaisen koron lisäämiseksi opintolainaan sekä opintotukilain (28/1972) nojalla myönnettyjen lainojen osalta tiedot opintojen päättymisestä ja korkotuen ennalleen palauttamisesta;
- 2) Pohjoismaiden opintotukiviranomaisille tiedot näiden maiden kansalaisten sekä näissä maissa opiskelevien Suomen kansalaisten Suomesta saamista opintotuista.

42 §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tä-

män lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

---

43 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys 44 §:ssä tarkoitetuille tiedonsaajille rekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka Kansaneläkelaitos saa antaa mainittujen säännösten perusteella. Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada 41 a ja b §:ssä tarkoitettuja tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

43 a §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus

ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

43 b §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

44 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 8 päivänä huhtikuuta 1994 annetun opintotukiasetuksen (260/1994) 10 §:n 2 momentti sekä 18 ja 22 §, sellaisena kuin niistä on 22 § asetuksessa 401/1998.

11.

Laki**lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta 10 päivänä tammikuuta 1997 annetun lain (48/1997) 14 §, sellaisena kuin se on laissa 344/2001, seuraavasti:

14 §

Viittaussäännös

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä opintotukilaissa (65/1994) säädetään opintotuen toimeenpanosta, tarkistamisesta ja keskeyttämisestä, takaisinperinnästä, itseoikaisusta, lainvoimaisen päätöksen oikaisemisesta, tietojen saamisesta, käytöstä, luovuttamisesta,

ulosmittaus- ja siirtokiellosta sekä rahoituksesta. Lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevan esityksen tai hakemuksen ratkaisee kuitenkin opintotukilain 31 §:n 1 momentissa mainitun vakuutusosoikeuden sijasta opintotuen muutoksenhakulautakunta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 26 ja 27 §,
muutetaan 23 ja 24 §, sekä
lisätään lakiin uusi 23 a, 24 a ja 24 b § seuraavasti:

23 §

Tietojenantovelvollisuus

Tuen hakijan ja hakijan osoittaman tuen saajan tulee ilmoittaa Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistolle Kansaneläkelaitoksen määräämällä tavalla tuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Tuen hakijan ja saajan tulee myös ilmoittaa kaikista tukeen vaikuttavista muutoksista.

Kunnan on ilmoitettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta Kansaneläkelaitokselle, jos tukeen oikeutettu lapsi saa lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päivähoitopaikan, jos tällainen hoito lakkaa tai jos kunnan tiedossa on, että lapsi on tämän lain 19 §:ssä tarkoitetussa laitospäivähoitopaikassa tai on muuttanut toiseen kuntaan, sekä muista mahdollisista tiedossaan olevista tuen maksamiseen tai määrään vaikuttavista seikoista.

Lain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetun työsuhteisen hoidon tuottajan on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 16 §:n 2 momentin tarkoittamalle kunnan toimielimelle siinä tarkoitettua hyväksyntää varten tarvittavat tiedot.

23 a §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta;
- 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;
- 6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien

rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

24 §

Tietojen luovuttaminen ja käyttäminen eräissä tapauksissa

Tuen maksamisen yhteydessä Kansaneläkelaitos lähettää kunnalle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta tiedot sinä kuukautena tuen piirissä olevista lapsista sekä tukeen oikeutetuista ja tukea saavista henkilöistä, yhteisöistä ja yhtymistä ja näille maksettavien tukien määrästä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

24 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys 23 ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitetuille

tiedonsaajille rekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka Kansaneläkelaitos saa antaa mainittujen säännösten perusteella.

Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada 23 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

24 b §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisten yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki**lapsilisälain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 16 §:n 2, 3 ja 4 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

16 §

Tietojenantovelvollisuus

 Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksentössä ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus

saada tiedot muutoinkin erikseen.

Kunnan on ilmoitettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitokselle, jos sen tiedossa on, että lapsi on 11 §:ssä tarkoitettussa laitos- tai perhehoidossa tai että lapsi on muuttanut toiseen kuntaan.

16 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin 16 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

14.

Laki

äitiysavustuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1993 annetun äitiysavustuslain (477/1993) 14 §:n 2 ja 3 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 14 a §, seuraavasti:

14 §

Tietojenantovelvollisuus

—————
 Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
 2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus

saada tiedot muutoinkin erikseen.

14 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

—————
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

15.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 24 §:n 6 momentti, 67 a, 68 § ja 69 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 24 §:n 6 momentti laissa 120/1995, 67 a § laissa 1644/1993, 68 § laeissa 1255/1989 ja 832/1996 ja mainitussa laissa 120/1995 sekä 69 §:n 1 momentti laissa 329/1997, sekä *lisätään* 28 §:ään siitä lailla 32/1985 kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa ja laissa 329/1997, ja pykälään uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 54 b ja 68 a—68 e § seuraavasti:

24 §

Korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista sekä raskaus- ja synnytyskustannuksista tai päivärahaa taikka äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:n nojalla pakkolaitoksessa.

28 §

Jos työnantaja maksaa vakuutetulle palkkaa siltä ajalta, jolta tällä olisi oikeus saada päivärahaa, erityisäitiysrahaa tai äitiys-, isyys- taikka vanhempainrahaa, työnantajan tulee viipymättä palkan maksettuaan ilmoittaa siitä Kansaneläkelaitoksen toimistoon.

Toimiston on pyynnöstä ilmoitettava vakuutetun työnantajalle, miltä ajalta toiselle vanhemmalle on maksettu äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa.

54 b §

Tarkastuslautakunnan ja sosiaalivakuutuslautakunnan on toimitettava suullinen käsittely suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus. Lautakunta voi mää-

rätä asian käsiteltäväksi suljetuin ovin, jos julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa. Suullisessa käsittelyssä on muutoin noudatettava oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) säännöksiä.

67 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) vakuutetun lääkkeitä koskevia tietoja lääkkeen määränneelle lääkärille, jos asianomainen vakuutettu on Kansaneläkelaitoksen antamasta huomautuksesta huolimatta toistuvasti hankkinut lääkkeitä hänen ja muiden lääkäreiden määräyksillä enemmän kuin sairauden hoito edellyttää;

2) apteekkeille niiden vakuutettujen nimet ja henkilötunnukset, joille lääkekorvausta ei suoriteta 30 a §:ssä tarkoitettua tilitysmenettelyä soveltavien apteekkien välityksellä;

3) terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista;

4) 30 a §:ssä tarkoitettua tilitysmenettelyä

soveltavalle apteekille teknisen käyttöyhteyden avulla lääkkeen ostotilanteessa henkilön etu- ja sukunimitiedot, tiedon siitä, onko henkilö työpaikkakassan jäsen ja onko hän vakuutettu. Jos henkilö on vakuutettu, Kansaneläkelaitos voi lisäksi antaa apteekille tiedon siitä, voiko apteekki luovuttaa lääkkeitä vakuutetulle sairausvakuutuskorvauksen määrällä vähennettyyn hintaan sekä tiedot vakuutetulle myönnettyistä lääkkeiden erityiskorvausoikeuksista, kliinisten ravintovalmisteiden korvausoikeuksista sekä merkittävien ja kalliiden lääkkeiden peruskorvausoikeuksista. Ennen tietojen luovuttamista Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava vakuutetulle 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisesta tietojen antamisesta.

68 §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta sekä lääkevahinkovakuutuspoolilta;
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994)

tarkoitettua ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta ja työkyvystä sekä apteekilta selvitykset vakuutetun korvauksen piiriin kuuluvista lääketoista tämän lain 30 a §:ssä tarkoitettua suorakorvausmenettelyn toteuttamiseksi.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksumatonta 24 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada käsiteltävän asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeitä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain 31 §:ssä tarkoitettuun tutkimuksiin lähetettävän vakuutetun terveydentilaa, sairautta, hoitotoimenpiteitä, ammattia, työolosuhteita ja työnlaatua koskevia tietoja 31 §:ssä tarkoitettulle lääkärille ja sairaanhoito- tai tutkimuslaitokselle.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksumatonta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettua henkilöllä on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

68 a §

Sairausvakuutuslain 24 §:ssä tarkoitetulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:ssä tarkoitetulla toimielimellä on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuskien täytäntöönpanoa varten tiedot vakuutetun joutumisesta laitoshoidon ja hoidon päättymisestä.

Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuskien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

Terveys- ja sairausvakuutuslaitosten oikeusturvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuskien täytäntöönpanoa varten terveys- ja sairausvakuutuslaitosten ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, hammaslääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista sekä sairausvakuutusasetuksen 5 §:n 1 momentissa mainituista ammattihenkilöistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

68 b §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

68 c §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys henkilörekiesteriensä sellaisiin tietoihin, jotka

sillä on oikeus antaa 67 a §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohdan, 68 §:n 4 momentin ja 69 §:n perusteella mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä 1 momentissa säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 68 §:n 1—3 momentissa sekä 68 a §:ssä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

68 d §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteen esittämistä varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

68 e §

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

69 §

Sairaanhoito-, raskaus- ja synnytyskustannuksista suoritettavaa korvausta ei saa ulosmitata. Kansaneläkelaitoksella on oikeus sa-

lassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tällä lailla kumotaan 1 päivänä marraskuuta 1963 annetun sairausvakuutusasetuksen (473/1963) 13 a §, 18 §:n 6 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti sekä 24, 45 ja 48 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 a § asetuksessa 30/1966, 18 §:n 6 momentti ja 48 § asetuksessa 717/1991, 19 §:n 2 momentti asetuksessa 420/1995 ja 3 momentti asetuksessa 1314/1989 sekä 24 § asetuksessa 1325/1990.

16.

Laki

kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 4 §, 5 §:n 4 momentti sekä 9 ja 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 1064/1994, 9 § osaksi laissa 121/1995 ja 14 § laissa 1374/1999, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1064/1994, uusi 5 momentti, 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 333/1997, uusi 4 momentti, lakiin uusi 9 a ja 9 b §, siitä lailla 623/1999 kumotun 10 §:n tilalle uusi 10 §, 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 333/1997, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 11 a § seuraavasti:

4 §

*Muu ammatillinen ja lääkinnällinen
kuntoutus*

Kansaneläkelaitos voi korvata ja järjestää lisäksi muuta kuin 2 ja 3 §:n mukaista ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta. Tähän tarkoitukseen on vuosittain käytettävä

vähintään rahamäärä, joka vastaa neljää prosenttia vakuutettujen sairausvakuutusmaksuina kertyneestä määrästä. Tähän tarkoitukseen käytettävästä edellä sanottua suuremmasta enimmäisrahamäärästä eduskunta päättää vuosittain valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Edellä 1 momentissa tarkoitettua rahamäärää

voidaan käyttää myös sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta ja sairauksien ehkäisyä koskevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen yhteistoimintasäätöitten piiriin kuuluvien kuntoutuslaitosten ja muiden sellaisten laitosten, joita Kansaneläkelaitos on avustanut, perusparannuksesta aiheutuviin menoihin ja näiden laitosten käyttöavustuksiin. Kansaneläkelaitoksen on vuosittain laadittava 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen varojen käytöstä kolmea seuraavaa kalenterivuotta koskeva suunnitelma sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

5 §

Hakeminen ja päätöksenteko

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava tämän lain mukaisesta ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestä eläketurvakeskukselle.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava tämän lain mukaisesta päätöksestä oppilaitokselle, kuntoutuksen toteuttajalle ja muulle kuntoutujan hoidosta ja kuntoutuksesta sekä kuntoutussuunnitelman laatimisesta vastaavalle taholle siltä osin, kuin tieto on välttämätön kuntoutuksen toteuttamiseksi.

8 §

Muutoksenhaku

Kansaneläkelaitoksen 4 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen, joka koskee vakuutetun mahdollisuutta saada muuta kuin lain 2 ja 3 §:n mukaista ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta, ei saa hakea muutosta valittamalla.

9 §

Tietojen saaminen pyynnöstä

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta;
- 5) oppilaitokselta.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada lääkäritä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, muulta hoitolaitokselta tai muulta kuntoutuksen toteuttajalta lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, terveydentilasta, sairaudesta, vammaisuudesta, työ- ja toimintakyvystä sekä hänen hoidostaan ja kuntoutuksestaan.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada 3 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada käsiteltävän asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeitä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveys-

toimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassapidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Kuntoutuspalvelun tuottaja on sen lisäksi, mitä edellä säädetään, velvollinen salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antamaan Kansaneläkelaitokselle tämän lain mukaisten kuntoutuspalvelujen järjestämistä ja niiden toteutumisen valvontaa ja laadun arviointia varten välttämättömät tiedot.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio, ellei palkkio sisälly kuntoutuspalvelusta maksettavaan korvaukseen.

9 a §

Tietojensaantioikeus

Eläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot kuntoutustoimenpiteistä ja niihin liittyvistä etuuksista.

Vakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot tapaturmavakuutus- ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien (625 ja 626/1991) perusteella sekä valtiokonttorilla tiedot sotilastapaturmalain (1211/1990) ja sotilasvammalain (404/1948) nojalla annetuista kuntoutuksen korvaamista koskevista päätöksistä ja kuntoutustoimenpiteistä.

Edellä 3 a §:ssä tarkoitetulla laitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot vakuutetun joutumisesta laitoshoidon.

Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista, fysioterapeuteista sekä muista keskusrekisteriin merkityistä kuntoutusta antavista ammattihenkilöistä.

Opetusministeriöllä ja opetushallituksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot ammatillisen koulutuksen järjestäjistä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

9 b §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

10 §

Oikeus tietojen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien hoitamisessa

saamia tietoja kuntoutuksen toteuttajalle, kuntoutusaloitteen tekijälle, kuntoutujan hoidosta ja kuntoutuksesta sekä kuntoutussuunnitelman laatimisesta vastaavalle taholle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä kuntoutuksen toteuttamiseksi.

11 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien ja korvausten määristä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut kuntoutusetuuksia maksavat laitokset.

11 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys henkilörekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on oikeus antaa 5 §:n 4 ja 5 momentin,

10 §:n ja 11 §:n 3 momentin perusteella mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä 1 momentissa säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 9 ja 9 a §:ssä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

14 §

Toiminnan järjestäminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—37, 40 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 i, 46 j, 59, 63, 81, 82, 84—86 ja 88 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Tällä lailla kumotaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 23 päivänä elokuuta 1991 annetun asetuksen (1161/1991) 5 ja 6 §, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi asetuksessa 1512/1995.

17.

Laki**kuntoutusrahalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 26 §, 30 a §:n 2 momentti sekä 34 ja 35 §, sellaisina kuin niistä ovat, 26 § osaksi laissa 1065/1994, 30 a §:n 2 momentti laissa 334/1997 ja 35 § laissa 406/1992, sekä *lisätään* 21 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 34 a, 34 b ja 35 a—35 c § seuraavasti:

21 §

Maksaminen työnantajalle

—————
 Jos työnantaja maksaa kuntoutuksessa olevalle työntekijälleen palkkaa samalta ajalta, jolta tämä saa kuntoutusrahaa, työnantajan tulee viipymättä palkan maksettuaan ilmoittaa siitä Kansaneläkelaitoksen toimistoon.

26 §

Päätös

Kuntoutusrahaa ja harkinnanvaraista kuntoutusavustusta koskevassa asiassa on annettava kirjallinen päätös. Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa kuntoutusrahaa koskevasta päätöksestä tieto salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kuntoutuspäätöksen antajalle, oppisopimuskoulutuksen järjestäjälle, oppilaitokselle sekä kuntoutujan työn-

antajalle siltä osin kuin tieto on välttämätön näiden maksaman palkan tai muun edun vahvistamista tai oikeellisuuden tarkistamista varten.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestä ja sen perusteella myönnettävästä kuntoutusrahasta eläketurvakeskukselle.

30 a §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

—————
 Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita

sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

34 §

Tietojen saaminen pyynnöstä

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
  - 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
  - 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
  - 4) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta;
  - 5) oppilaitokselta, oppisopimuskoulutuksen järjestäjältä sekä koulutus- ja erorahastolta.
- Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettu terveydenhuollon toimintayksiköltä, muulta hoitolaitokselta tai muulta kuntoutuksen toteuttajalta lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, terveydentilasta, sairaudesta, vammaisuudesta ja työkyvystä sekä hänen hoidostaan ja kuntoutuksestaan ja niihin liittyvistä etuuksista ja korvauksista.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada 18 §:n 2 momentin mukaan yhteensovitettavan kuntoutusrahan

määräämistä varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio, ellei palkkio sisälly kuntoutuspalvelusta maksettavaan korvaukseen.

34 a §

Tietojensaantioikeus

Eläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot kuntoutustoimenpiteistä, kuntoutuskorotuksista ja kuntoutusrahoista sekä muista kuntoutukseen liittyvistä korvauksista ja avustuksista.

Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitettulla pakkolaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

34 b §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

35 §

Sairausvakuutuslain säännösten noudattaminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, on kuntoutusraha-asioissa noudatettava soveltuvin osin, mitä työpaikkakassoista, virka-avusta sekä lomakkeiden vahvistamisesta sairausvakuutuslaissa tai sen nojalla säädetään.

35 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys henkilökisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on oikeus antaa 26 §:n ja 30 a §:n 2 momentin perusteella mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä 1 momentissa säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 34 §:n 1 ja 2 momentissa ja 34 a §:ssä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi

salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

35 b §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4§:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

35 c §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 7 päivänä kesäkuuta 1991 annetun kuntoutusraha-asetuksen (893/1991) 13—15 §, sellaisena kuin niistä on 14 § asetuksessa 1513/1995.

18.

Laki**asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/1993) 15 § seuraavasti:

15 §

Tietojenantovelvollisuus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada pyynnöstä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
  - 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä työnantajalta.
- Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta

annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin tässä pykälässä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 69 ja 83 §, sellaisina kuin ne ovat, 69 § laissa 827/1996 sekä 83 § laeissa 103/1982, 886/1994, 116/1995 ja 827/1996,
muutetaan 35 §:n 1 momentti, 42 §:n 1 momentti ja 79 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 35 §:n 1 momentti mainitussa laissa 827/1996, 42 §:n 1 momentti laissa 738/1989 ja 79 §:n 3 momentti laissa 1250/1989, sekä
lisätään lakiin uusi 4 a luku seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

35 §
 Tämän lain mukaista etuutta haetaan kansaneläkelaitokselta.

35 §
 Tämän lain mukaista etuutta haetaan Kansaneläkelaitokselta. *Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitä tietoja hakemuksessa on ilmoitettava.*

42 §
 Rangaistuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksessa olevan eläkkeensaajan eläkkeen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, eläkkeen maksaminen keskeytet-

42 §
 Rangaistuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksessa *tai vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitettussa pakkolaitoksessa* olevan eläkkeensaajan eläkkeen maksaminen keskeytetään sen jälkeen, kun vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta on suoritettu kolme kuukautta. Jos rangaistuksen

1....1..5.

tään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta. *Samoin eläkkeen maksaminen keskeytetään sen jälkeen kun eläkkeensaaja on ollut kolme kuukautta sellaisessa asetuksessa määrätyssä julkisessa laitoshoidossa, josta ei ole määrätty perittäväksi maksua hoidettavalta.*

täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta, eläkkeen maksaminen keskeytetään vastaavasti, kun rangaistuksen täytäntöönpanon ja vähennyksen yhteenlaskettu aika on kestänyt kolme kuukautta, aikaisintaan kuitenkin rangaistuksen suorittamisen laskettua alkamisajankohtaa seuraavan kuukauden alusta.

4 a luku

Tietojen saaminen ja luovutus

46 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) väestörekisteriviranomaisilta väestötietolain (507/1993) 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut välttämättömät tiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;

2) ulkomaalaisvirastolta sen rekisterissä olevien Suomeen muuttaneiden ulkomaalaisten ja heidän perheenjäsentensä tunnistetiedot sekä perheoikeudellista asemaa ja oleskelulupaa koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset;

3) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta tiedot eläke- ja korvauspäätöksistä ja eläkkeen tai korvauksen määrän muuttumisesta. Tällaisia tietoja ovat henkilöllisyystiedot, eläke- ja korvauslaji, määräytymisperusteet, korotusperuste sekä määrä ja aika, jolta eläkettä tai korvausta maksetaan. Tietoa ei kuitenkaan tarvitse antaa indeksitarkistuksesta, joka perustuu työntekijäin eläkelain 9 §:ään;

4) eläketurvakeskukselta tiedot henkilön kuulumisesta Suomea sitovan valtioiden välisen sopimuksen perusteella Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin;

5) koulutus- ja erorahastolta aikuiskoulutustukea hakeneiden henkilöllisyystiedot ja

yksilöintiä koskevat tiedot sekä heitä koskevien aikuiskoulutustukiratkaisujen laatua, tuen myöntöaikaa ja tuen määrää koskevat tiedot sekä mainituissa tiedoissa tapahtuneet muutokset.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi vuosittain oikeus saada sen toimeenpantaviksi säädettyjen etuuksien hoitamista varten salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä verohallinnon viranomaisilta tiedot ansio- ja pääomatuloista, tulonhankkimisvähennyksistä, luonnollisista vähennyksistä, metsäntuottoperusteista ja varallisuudesta ja erikseen tiedot asunto-osakkeista ja kiinteistöistä verotusarvoineen sekä muut etuutta verohallinnon viranomaisten hallussa olevat etuuksia varten välttämättömät tiedot.

46 b §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;

3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;

4) työnantajalta ja työttömyyskassalta.

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettussa laissa (559/1994) tarkoitettulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta ter-

veydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta sekä työkyvystä.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 momentissa sekä 46 a §:ssä mainitut tiedot maksutta. Jos 46 a §:ssä mainitut tiedot tarvitaan tiettyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, on kustannukset kuitenkin korvattava. Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

46 c §

Eläketurvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot arvioidun työeläkkeen määrästä työkyvyttömyyseläkkeen hakemusmenettelyä varten sekä 65 vuotta täyttävistä henkilöistä henkilötunnus, työeläkkeen hakemisaika sekä työeläkelaitosta koskevat tiedot vanhuuseläkeilmoituksen lähettämistä varten. Kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:ssä tarkoitettulla toimielimellä on 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot etuudensaajan joutumisesta laitoshoitoon ja hoidon päättymisestä. Tiedot on annettava sellaisesta hoidosta, jonka voidaan arvioida kestävän vähintään kolme kuukautta tai joka on kestänyt kaksi kuukautta ja jatkuu edelleen.

Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitettulla pakolaitoksella on 1 momentissa tarkoitettu velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä. Tiedot on annettava eläkkeensaajasta, joka on alkanut suorittaa yli

kolme kuukautta kestävä vankeusrangaistusta tai sen ohella suoritettavaa sakon muuntorangaistusta sekä hänen joutumistaan pakkolaitokseen, jossa olo kestää yli kolme kuukautta. Tiedot on annettava myös silloin, kun rangaistuksen täytäntöönpanoa välittömästi edeltänyt tutkintavankeusaika vähennetään rangaistuksesta ja vähennyksen ja rangaistuksen täytäntöönpanon yhteenlaskettu aika on yli kolme kuukautta. Työttömyyseläkettä saavaa henkilöä koskeva ilmoitus on tehtävä heti, kun hänet otetaan rangaistus- tai pakkolaitokseen. Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

46 d §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 42 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada käsiteltävän asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

46 e §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

1) eläketurvakeskukselle, eläke- ja vakuu-

Ehdotus

tuuslaitokselle tai muulle eläkkeen tai korvauksen myöntäjälle tai maksajalle välttämättömät tiedot kansaneläkelain mukaisista eläkepäätöksistä niiden hoitamien etuuksien täytäntöönpanoa varten;
2) eläketurvakeskukselle ja eläkelaitoksille sekä Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen solmineiden ja Euroopan yhteisöjen neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainitun asetuksen täytäntöönpanoa sekä niiden hoitamien muiden sosiaalietuuksien täytäntöönpanoa varten.

46 f §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

46 g §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä 46 a §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdan perusteella saatuja tietoja edelleen sellaiselle tietojen vastaanottajalle, jolla on oikeus saada tiedot lain perusteella.

46 h §

*Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassapidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus 46 e, 46 g § ja 79 §:n perusteella antaa mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.
Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen*

käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla salassapidettäviä henkilötietoja, jotka on mainittu edellä 46 a §:ssä, 46 b §:n 1 momentissa sekä 46 b §:n 2 momentissa siltä osin kuin se koskee potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 2 §:n 4 kohdan mukaista terveydenhuollon toimintayksikköä tai muuta hoitolaitosta Sama koskee salassapidettäviä tietoja, jotka on mainittu 46 c ja 46 d §:ssä. Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

46 i §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

46 j §

Kansaneläkelaitoksen on annettava eläkkeenhakijalla etukäteen tiedot siitä mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

69 §

Sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen ja veroviranomaisen tulee antaa eläkelaitokselle sen toiminnassa tarpeellisia tietoja ja selvityksiä. Sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen tulee ilmoittaa paikallistoimistolle tapauksista, joissa sen käsityksen mukaan eläke olisi myönnettävä, oikaistava tai lakkautettava taikka joissa sanotun toimielimen mielestä eläkkeen maksaminen eläkkeensaajalle itselleen ei ole tarkoituksenmukaista. Samoin on sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimielimen ilmoitettava paikallistoimistolle hoitotukea saavan eläkkeensaajan sijoittamisesta 42 a §:ssä tarkoitettuun hoitoon.

(kumotaan)

69 §

79 §

Eläkelaitoksen on annettava asianomaisen viranomaisen pyynnöstä tämän lain mukaisen etuuden ulosottoa varten tarpeelliset tiedot.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisten pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisen etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

83 §

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos sekä työnantaja on velvollinen pyynnöstä antamaan eläkelaitokselle, tarkastuslautakunnalle ja vakuutusosikeudelle tietoja, jotka ovat tarpeen eläkeoikeuden tai eläkkeen määrän selvittämiseksi.

Eläkkeen tai elinkoron myöntäjä tai maksaja on velvollinen asetuksessa tarkemmin määrätyissä tapauksissa ilmoittamaan eläkelaitokselle antamastaan eläkepäätöksestä ja eläkkeen määrän muuttumisesta.

Valtion, kunnan tai muun julkisoikeudelli-

(kumotaan)

83 §

sen yhteisön viranomainen, julkisessa virassa oleva lääkäri, sairaala sekä vakuutus- ja eläkelaitos on velvollinen pyynnöstä antamaan eläkelaitokselle, tarkastuslautakunnalle ja vakuutusosastolle hallussaan olevat työkyvyttömyyseläkkeen hakijan ja saajan terveydentilaa koskevat tiedot. Eläkelaitos on velvollinen maksamaan kohtuullisen palkkion tässä momentissa säädetyn velvoituksen perusteella annetusta lääkinlausunnosta.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 42 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassapidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Asetuksella määrätään eläkelaitoksen velvollisuudesta antaa vakuutettuja koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen muun lain-säädännön perusteella annettavan edun vahvistamista tai suorittamista varten.

Asetuksella voidaan määrätä, onko 2 ja 4 momentissa säädetyn ilmoituksen kustannuksista maksettava korvausta, sekä tämän korvauksen määrästä.

Asetuksella voidaan määrätä, että edellä 22 b §:n 3 momentissa tarkoitettu hoitolaitos on velvollinen ilmoittamaan eläkkeensaajan joutumisesta laitoshoitoon tai hänen sijoittamisestaan laitoksen kustannuksella hoitoon muualle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 7 päivänä joulukuuta 1956 annetun kansaneläkeasetuksen (594/1956) 61, 62, 62 a, 68 ja 70 —74 §, sellaisina kuin niistä ovat 61 § asetuksessa 859/1989, 62 § asetuksessa 743/1982, 62 a § asetuksessa 418/1995 sekä 70 § asetuksissa 885/1982 ja

80
Voimassa oleva laki

Ehdotus

1138/2001.

1...1..5.

2.

Laki**perhe-eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/1969) 15 b §:n 3 momentin 12 kohta, 37 §:n 1 momentti ja 38 §, sellaisina kuin ne ovat, 15 b §:n 3 momentin 12 kohta laissa 916/1998, 37 §:n 1 momentti laissa 1369/1999 ja 38 § laissa 828/1996, sekä lisätään 15 b §:n 3 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 54/1985 ja 982/1996 ja mainitussa laissa 916/1998, uusi 9 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 b §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (etuoikeutetut tulot):

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta (etuoikeutetut tulot):

9 a) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

12) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, jos Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu, sekä 2—5, 7—9 ja 11 kohdassa etuoikeutetuiksi tuloksi säädettyjä etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

12) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, jos Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu, sekä 2—5, 7—9, 9 a ja 11 kohdassa etuoikeutetuiksi tuloksi säädettyjä etuuksia vastaavia ulkomailta maksettavia etuuksia.

37 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyt-

1....1..5.

37 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 46 ja 46 b §:ssä, 46 c §:n 2—4 momentissa, 46 d—46 f, 46 i, 46 j, 67, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla

tää asumisaikavaatimuksen.

38 §

Pankki ja muu rahalaitos on velvollinen pyynnöstä antamaan eläkelaitokselle, tarkastuslautakunnalle ja vakuutusoikeudelle tietoja, jotka ovat tarpeen lesken eläkeoikeuden tai leskeneläkkeen määrän selvittämiseksi.

asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

38 §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä sen lisäksi, mitä muutoin tässä laissa on säädetty, maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) oppilaitoksilta 8 §:n 1 momentissa sekä 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lapseneläkettä saavan lapsen opiskestusta tai ammatillisesta koulutuksesta;
- 2) työpaikkakassoilta; sekä
- 3) rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin tämän pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun perhe-eläkeasetuksen (449/1969) 4 ja 5 §, sellaisena kuin niistä on 5 § asetuksessa 539/1990.

3.

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) 10 §:n 2 momentti ja 14 §, sellaisina kuin ne ovat, 10 §:n 2 momentti laissa 887/1994 ja 14 § laeissa 830/1996 ja 725/2001, sekä *lisätään* 6 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 56/1985, 590/1986, 127/1988, 473/1991, 985/1994, 981/1996, 915/1998 ja 1421/2001, uusi 5 a kohta, sekä lakiin uusi 13 a—13 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta
(etuoikeutetut tulot):

5 a) työvoimapolitiisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/1990) mukaista ylläpitokorvausta tai muuta vastaavaa ylläpitokorvausta;

10 §

Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä *siitä* kansaneläkelain 8 luvussa säädetään. Lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevan esityksen tai hakemuksen tutkii kuitenkin kansaneläkelain 74 §:n 1 momentissa mainitun vakuutusoi-
 keuden sijasta tarkastuslautakunta, joka voi, varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi, poistaa päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

Muutoin muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 8 luvussa säädetään. Lainvoimaisen asumistukipäätöksen poistamista koskevan esityksen tai hakemuksen tutkii kansaneläkelain 74 §:n 1 momentissa *mainittu vakuutusoi-
 keus, jos päätöksen poistamista esitetään samanaikaisesti kuin kansaneläke- tai leskeneläkepäätöksen poistamista. Muussa tapauksessa esityksen tai hakemuksen asumistukipäätöksen poistamisesta tutkii tarkastuslautakunta, joka voi, varattuaan muille asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi, poistaa*

1...1..5.

päätöksen tai määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi.

13 a §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

- 1) vuokranantajalta sekä asunto-osake-tai kiinteistöyhtiöltä;
- 2) työpaikkakassoilta;
- 3) rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

13 b §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten väestörekisteriviranomaisilta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset.

13 c §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 13 a §:n 1 ja 2 kohdassa ja 13 b §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 momentissa, 46, 67, 69, 74 b ja 74 c §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—86 ja 88 a §:ssä säädetään. *Pankki ja muu rahalaitos on myös velvollinen pyynnöstä antamaan eläkelaitokselle ja tarkastuslautakunnalle tietoja, jotka ovat tarpeen asumistukioikeuden tai asumistuen määrän selvittämiseksi.*

14 §
 Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a ja 44 §:ssä, 45 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 46 ja 46 b §:ssä, 46 c §:n 2—4 momentissa, 46 d, 46 f, 46 i, 46 j, 67, 74 b ja 74 c §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—82 ja 84—86 §:ssä, 88 §:n 2 momentissa sekä 88 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 27 päivänä heinäkuuta 1979 annetun eläkkeensaajien asumistukiasetuksen (642/1979) 2, 8 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 8 § asetuksessa 1218/1996.

4.

Laki

rintamasotilaseläkelain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1977) 17 §, sellaisena kuin se on laeissa 829/1996 ja 727/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §
 1...1..5.

17 §

Voimassa oleva laki

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Pankki ja muu rahalaitos on myös velvollinen pyynnöstä antamaan eläkelaitokselle, tarkastuslautakunnalle ja vakuutusosikeudelle tietoja, jotka ovat tarpeen eläkeoikeuden tai rintamasotilaseläkkeen määrän selvittämiseksi.

Ehdotus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 46 b, 46 c, 46 f, 46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 79—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada rintamalisäoikeuden selvittämistä varten maksutta sotilasviranomaiselta, veteraanitunnuslautakunnalta ja Sota-arkistolta tiedot 9 §:ssä tarkoitetuista tunnuksista ja todistuksista. Sama oikeus on myös tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 18 päivänä maaliskuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkeasetuksen (271/1977) 6 § ja 7 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § asetuksessa 681/1986 ja 7 §:n 2 momentti asetuksessa 495/1988.

5.

Laki**ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/1988) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 728/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

10 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä säädetään kansaneläkelain 35 §:n 1 ja 2 1....1..5.

Ehdotus

10 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä kansaneläkelain 35 §:n 1 ja 2 momentissa, 37, 40, 46 b, 46 f,

Voimassa oleva laki

momentissa, 37, 40, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 79, 81—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001).

Ehdotus

46 j, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 79, 81—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Rintamalisän hakemista varten henkilön on toimitettava Kansaneläkelaitokselle virkatodistus tai muu vastaava selvitys.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada rintamalisäoikeuden selvittämistä varten sotilasviranomaiselta,

veteraanitunnuslautakunnalta ja Sota-arkistolta tiedot 1 §:ssä tarkoitetuista tunnuksista ja todistuksesta. Sama oikeus on myös tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 10 päivänä maaliskuuta 1989 annetun asetuksen (241/1989) 3, 6 ja 7 §, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi asetuksessa 1217/1996.

6.**Laki****lapsen hoitotuesta annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/1969) 9§:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 730/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

9 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—39, 39 b ja 40 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46 ja 69 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Ehdotus

9 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—39, 39 b ja 40 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan lapsen hoitotuesta 10 päivänä lokakuuta 1969 annetun asetuksen (632/1969) 4—6 §, sellaisena kuin niistä on 5 § asetuksessa 990/1988.

7.

Laki

vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/1988) 8§, sellaisena kuin se on laissa 729/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

8 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 67 ja 69 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Ehdotus

8 §
Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 b—46 d, 46 f, 46 i, 46 j ja 67 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—82, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkeindeksistä annetussa laissa (456/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 18 päivänä marraskuuta 1988 annetun vammaistukiasetuksen (989/1988) 7 ja 8 §.

1...1..5.

8.

Laki**asumistukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 25 §, sellaisena kuin se on laeissa 755/1993 ja 1032/1997, sekä lisätään lakiin siitä lailla 623/1999 kumotun 25 a §:n tilalle uusi 25 a § ja lakiin uusi 25 b—25 e § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

25 §
Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työnantaja, vuokranantaja sekä sairaala tai muu hoitolaitos ovat velvollisia maksutta antamaan kansaneläkelaitokselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle hallussaan olevat asumistukea koskevan asian ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot.

Siitä poiketen, mitä henkilörekisterilain (471/87) 16 §:ssä on säädetty, kansaneläkelaitos voi käyttää asumistukea

1....1..5.

Ehdotus

25 §
Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
  - 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta, sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
  - 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
  - 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta;
  - 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;
  - 6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.
- Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä*

Voimassa oleva laki

koskevia päätöksiä tehdessään hallussaan olevia asumistukiasian ratkaisemista varten tarvittavia tietoja hakijaruokakunnan taloudellisesta asemasta. Tietoja käytettäessä on varmistettava niiden virheettömyys. Tietoja voidaan käyttää vain siinä laajuudessa kuin niitä 1 momentin nojalla tulisi antaa kansaneläkelaitokselle.

Ehdotus

salassapitosäännösten ja tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, ellei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

25 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta asumistuen täytäntöönpanoa varten:

- 1) väestörekisteriviranomaisilta tarpeelliset rakennus- ja huoneistotiedot ja niissä tapahtuneet muutokset;*
- 2) rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.*

25 b §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

25 c §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut

yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön selvittämiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

25 d §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 25 §:n 1 momentissa ja 25 a §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

25 e §

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 12 päivänä marraskuuta 1993 annetun asumistukiasetuksen (949/1993) 4 §.

9.

Laki**sotilasavustuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 22 §:n 2 ja 3 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 22 a—22 e §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työnantaja, työttömyyskassa, työpaikkakassa sekä sairaala tai muu hoitolaitos ovat velvollisia antamaan kansaneläkelaitokselle tai tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle maksutta hallussaan olevat sotilasavustusta koskevan asian ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus käyttää tämän lain mukaisia asioita ratkaistessaan myös muiden hoitamiensa etuuksien ratkaisemista varten saamiaan tietoja.

(2 ja 3 mom. kumotaan)

22 a §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;*
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai*

muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;

3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;

4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta;

5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;

6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä maksutta sotilasavustuksen täytäntöönpanoa varten rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkohoito laitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

22 b §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja päätöksenteolla.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

22 c §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

22 d §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin teknisen käyttöyhteyden avulla 22 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

1...1..5.

22 e §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 _____.*

10.**Laki****opintotukilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 25 a §:n 2 momentti, 41 §, 42 §:n 1 momentti ja 44 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat, 25 a §:n 2 momentti laissa 457/1997 ja 41 § laeissa 1318/1995 ja 734/2001 sekä 42 §:n 1 momentti mainitussa laissa 1318/995, sekä lisätään lakiin uusi 32 a ja 41 a—41 d §, lakiin sitä lailla 623/1999 kumotun 43 §:n tilalle uusi 43 § sekä lakiin uusi 43 a ja 43 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 a §

Opintotuen tarkistaminen ilman hakemusta

Asumislisää voidaan tarkistaa vuokran muutoksen perusteella ilman hakemusta 41 §:n 2 momentin 7 kohdassa mainittujen tietojen perusteella kyseessä olevassa lainkohdassa tarkoitetuissa opiskelija-asuntoloissa asuvien asumislisän saajien osalta.

Asumislisää voidaan tarkistaa vuokran muutoksen perusteella ilman hakemusta 41 b §:n 3 kohdassa mainittujen tietojen perusteella kyseessä olevassa lainkohdassa tarkoitetuissa opiskelija-asuntoloissa asuvien asumislisän saajien osalta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

32 a §

Suullisen käsittelyn julkisuus

Opintotuen muutoksenhakulautakunnassa on toimitettava suullinen käsittely suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus. Lautakunta voi määrätä asian käsiteltäväksi suljetuin ovin, jos julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa. Suullisessa käsittelyssä on muutoin noudatettava oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) säännöksiä.

41 §

Tietojenantovelvollisuus

Opiskelija on velvollinen ilmoittamaan kansaneläkelaitokselle opintotukietuuden myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Opiskelija on myös velvollinen ilmoittamaan kaikista opintotukietuuteen vaikuttavista muutoksista.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta massaluovutuksena opintotukiasioiden käsittelyä varten:

1) opetushallitukselta, lääninhallituksilta ja korkeakouluilta opintotukihakemusten ja päätösten toimittamiseksi opiskelijavalinnoissa valituksi tulleiden nimet, henkilötunnukset sekä oppilaitosta ja opintolinjaa tai koulutusohjelmaa koskevat tiedot;

2) väestörekisterikeskukselta opintotukea hakeneiden ja saavien sekä opiskelijavalinnoissa valituksi tulleiden osoitteet sekä perhesuhteet siltä osin kuin ne 11, 14 ja 19 §:n mukaan on tukea myönnettäessä otettava huomioon;

3) veroviranomaisilta opintotukea hakeneiden ja saavien sekä opiskelijavalinnoissa valituksi tulleiden henkilöiden samoin kuin heidän vanhempiansa viimeksi toimitetun verotuksen mukaisista tuloista niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen siltä osin kuin ne edellä 11, 13 ja 17—19 §:n

1....1..5.

41 §

Opiskelijan ilmoitusvelvollisuus

Opiskelija on velvollinen ilmoittamaan Kansaneläkelaitokselle ja tämän lain 9 §:ssä tarkoitetulle opintotukilautakunnalle opintotuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Opiskelija on myös velvollinen ilmoittamaan kaikista opintotukietuuteen vaikuttavista muutoksista.

mukaan on otettava huomioon tukea myönnettäessä tai tarkistettaessa;

4) työvoimaviranomaisilta opintotukioikeuden tarkistamiseksi työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen osoitettujen nimet ja henkilötunnukset;

5) vakuutusalan kuntouttamiskeskukselta tiedot tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain, sotilasvammalain ja sotilastapaturmalain perusteella annetuista kuntoutuspäätöksistä ja maksetuista ansionmenetyiskorvauksista;

6) eläketurvakeskukselta opintotukioikeuden tarkistamiseksi tiedot myönnettyistä ja maksetuista työeläkkeistä sekä annetuista kuntoutuslupauksista ja maksetuista kuntoutusrahoista;

7) kunnan, säätiön tai yleishyödyllisen yhteisön ylläpitämiltä opiskelija-asuntoloita asetuksella tarkemmin säädettävällä tavalla asumislisän myöntämiseksi ja tarkistamiseksi opiskelija-asunnoissa asuvien nimet, henkilötunnukset, osoitteet, vuokra ja asumisaika; sekä

8) oppilaitokselta lukukauden aikana läsnäoleviksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden nimet ja henkilötunnukset sekä opintotuen myöntämisen edellytyksenä olevat tiedot opintojen päätoimisuudesta ja edistymisestä.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada yksittäistapauksessa opintotuen myöntämiseksi ja tarkistamiseksi 1 momentissa tarkoitetut opintotuen hakijaa tai saajaa koskevat tiedot maksutta myös asianomaiselta valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaiselta, vakuutus- ja luottolaitokselta, eläkelaitokselta, oppilaitokselta ja työttömyyskassalta.

Luottolaitos on velvollinen toimittamaan puolivuositain kansaneläkelaitokselle lainansaajittain yksilöidyt tiedot nostettujen, valtion takaamien opintolainojen markkamääristä siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.

Tietojen saaminen pyynnöstä

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta ja muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;*
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;*
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;*
- 4) työttömyyskassalta ja työnantajalta;*
- 5) oppilaitokselta;*
- 6) vuokranantajalta.*

41 b §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta opintotuen täytäntöönpanoa varten:

- 1) opetushallitukselta ja korkeakouluilta opiskelijavalinnoissa hyväksytyksi tulleiden sekä opetushallitukselta opiskelupaikan vastaanottaneiden henkilöiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä oppilaitosta ja opintolinjaa tai koulutusohjelmaa koskevat tiedot;*
- 2) työvoimaviranomaisilta työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen hyväksytyjen henkilöiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot;*
- 3) kunnan, säätiön tai yleishyödyllisen yhteisön ylläpitämiltä opiskelija-asuntoloilta asuntoloiden ylläpitäjien kanssa erillisessä sopimuksessa sovittavalla tavalla opiskelija-asunnoissa asuvien tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä vuokra- ja asumisaikatiedot;*
- 4) oppilaitokselta lukukauden aikana läs-*

näoleviksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden tunnistamista ja yksilöintiä koskevat tiedot sekä tiedot opintojen päätoimisuudesta ja edistymisestä;

5) rahalaitoksilta lainansaajittain yksilöidyt tiedot nostettujen, valtion takaamien opintolainojen määrästä ja koroista siten kuin Kansaneläkelaitos määrää;

6) apurahan myöntäjältä tai maksajalta tiedot myönnettyistä apurahoista;

7) rangaistuslaitoksilta ja vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksilta tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä.

41 c §

Opintotukilautakuntien tiedonsaantioikeus

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa tarkoitetun sopimuksen nojalla opintotukitehtäviä hoitavilla henkilöillä on oikeus käyttää salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä opintotukilain mukaisten etuuksien käsittelyssä välttämättömiä Kansaneläkelaitoksen saamia tietoja.

Edellä mainituilla opintotukitehtäviä hoitavilla henkilöillä on myös oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä nimettyä henkilöä koskevat opintotukilain mukaisten etuuksien käsittelyä varten välttämättömät tiedot maksutta tämän lain 41 a §:ssä tarkoitetuilta viranomaisilta ja muilta tahoilta.

41 d §

Tietojen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä luovuttaa:

1) rahalaitoksille tiedot opintotuen saajista 34 §:n mukaisen koron lisäämiseksi opintolainaan sekä opintotukilain (28/1972) nojalla myönnettyjen lainojen osalta tiedot opintojen päättymisestä ja korkotuen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

42 §

Tietojen käyttö

Siitä poiketen, mitä henkilörekisterilain (471/87) 16 §:ssä säädetään, kansaneläkelaitos voi käyttää opintotukietuutta koskevia päätöksiä tehdessään hallussaan olevia opintotukietuutta koskevan asian ratkaisemista varten tarvittavia tietoja opiskelijan perhesuhteista taikka opiskelijan tai hänen vanhempiensa taloudellisesta asemasta. Tietoja käytettäessä on varmistettava niiden virheettömyys. Tietoja voidaan käyttää vain siinä laajuudessa kuin niitä 41 §:n 1 momentin nojalla tulisi antaa kansaneläkelaitokselle.

42 §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

43 §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys 44 §:ssä tarkoitetuille tiedon-saajille rekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka Kansaneläkelaitos saa antaa mainittujen säännösten perusteella. Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada 41 a ja b §:ssä tarkoitettuja tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen

Ehdotus

teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

43 a §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

43 b §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

44 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määristä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosotto-

lain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

 Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 8 päivänä huhtikuuta
 1994 annetun opintotukiasetuksen
 (260/1994) 10 §:n 2 momentti sekä 18 ja
 22 §, sellaisena kuin niistä on 22 §
 asetuksessa 401/1998.

11.

Laki

lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä tammikuuta 1997 annetun lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulu-
 tuksen opiskelijoiden koulumatkatuesta lain (48/1997) 14 § sellaisena kuin se on laissa
 344/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Viittaussäännös

Viittaussäännös

1....1..5.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä opintotukilaissa (65/94) säädetään opintotuen toimeenpanosta, tarkistamisesta ja keskeyttämisestä, takaisinperinnästä, itseoikaisusta, lainvoimaisen päätöksen oikaisemisesta, tietojen käytöstä, *salassapitovelvollisuudesta*, ulosmittaus- ja siirtokiellosta sekä rahoituksesta. Lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevan esityksen tai hakemuksen ratkaisee kuitenkin opintotukilain 31 §:n 1 momentissa mainitun vakuutusosoikeuden sijasta opintotuen muutoksenhakulautakunta.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin, mitä opintotukilaissa (65/1994) säädetään opintotuen toimeenpanosta, tarkistamisesta ja keskeyttämisestä, takaisinperinnästä, itseoikaisusta, lainvoimaisen päätöksen oikaisemisesta, tietojen *saamisesta*, käytöstä, *luovuttamisesta*, ulosmittaus- ja siirtokiellosta sekä rahoituksesta. Lainvoimaisen päätöksen poistamista koskevan esityksen tai hakemuksen ratkaisee kuitenkin opintotukilain 31 §:n 1 momentissa mainitun vakuutusosoikeuden sijasta opintotuen muutoksenhakulautakunta.

Tämä laki tulee voimaan _____
kuuta 20 . päivä _____

12.

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 26 ja 27 §,
muutetaan 23 ja 24 §, sekä
lisätään lakiin uusi 23 a, 24 a ja 24 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 §

23 §

Tietojenantovelvollisuus

Tietojenantovelvollisuus

Tuen hakijan ja hakijan osoittaman tuen saajan tulee ilmoittaa kansaneläkelaitoksen
1....1..5.

Tuen hakijan ja hakijan osoittaman tuen saajan tulee ilmoittaa Kansaneläkelaitoksen

Voimassa oleva laki

paikallistoimistolle kansaneläkelaitoksen määräämällä tavalla tuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Tuen hakijan ja saajan tulee myös ilmoittaa kaikista tukeen vaikuttavista muutoksista.

Kunnan on ilmoitettava kansaneläkelaitokselle, jos tukeen oikeutettu lapsi saa lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päivähoitopaikan, jos tällainen hoito lakkaa tai jos kunnan tiedossa on, että lapsi on tämän lain 19 §:ssä tarkoitetussa laitos- tai perhehoidossa tai on muuttanut toiseen kuntaan, sekä muista mahdollisista tiedossaan olevista tuen maksamiseen tai määrään vaikuttavista seikoista.

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työttömyyskassa, työnantaja sekä sairaala tai muu hoitolaitos ovat velvollisia antamaan kansaneläkelaitokselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuviranomaiselle maksutta hallussaan olevat tukea koskevan asian ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot.

Lain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetun työsuhteisen hoidon tuottajan on annettava 16 §:n 2 momentin tarkoittamalle kunnan toimielimelle siinä tarkoitettua hyväksyntää varten tarvittavat tiedot

Ehdotus

paikallistoimistolle Kansaneläkelaitoksen määräämällä tavalla tuen myöntämiseksi tarvittavat tiedot. Tuen hakijan ja saajan tulee myös ilmoittaa kaikista tukeen vaikuttavista muutoksista.

Kunnan on ilmoitettava *salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta* Kansaneläkelaitokselle, jos tukeen oikeutettu lapsi saa lasten päivähoidosta annetun lain 1 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun päivähoitopaikan, jos tällainen hoito lakkaa tai jos kunnan tiedossa on, että lapsi on tämän lain 19 §:ssä tarkoitetussa laitos- tai perhehoidossa tai on muuttanut toiseen kuntaan, sekä muista mahdollisista tiedossaan olevista tuen maksamiseen tai määrään vaikuttavista seikoista.

Lain 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetun työsuhteisen hoidon tuottajan on annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä 16 §:n 2 momentin tarkoittamalle kunnan toimielimelle siinä tarkoitettua hyväksyntää varten tarvittavat tiedot.

(4 mom. kumotaan)

23 a §

Tietojensaantioikeus

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai

muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;
 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;
 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta;
 5) vuokranantajalta sekä asunto-osake- tai kiinteistöyhtiöltä;
 6) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, jollei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

24 §

Tietojen luovuttaminen ja käyttäminen eräissä tapauksissa

Tuen maksamisen yhteydessä kansaneläkelaitos lähettää kunnalle maksutta tiedot sinä kuukautena tuen piirissä olevista lapsista sekä tukeen oikeutetuista ja tukea saavista henkilöistä, yhteisöistä ja yhtymistä ja näille maksettavien tukien määristä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus käyttää tämän lain mukaisia asioita ratkaistessaan myös muiden hoitamiensa etuuksien ratkaisemista varten saamiaan tietoja.

1...1..5.

24 §

Tietojen luovuttaminen ja käyttäminen eräissä tapauksissa

Tuen maksamisen yhteydessä Kansaneläkelaitos lähettää kunnalle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta tiedot sinä kuukautena tuen piirissä olevista lapsista sekä tukeen oikeutetuista ja tukea saavista henkilöistä, yhteisöistä ja yhtymistä ja näille maksettavien tukien määrästä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan

tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

24 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys 23 ja 24 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tiedonsaajille rekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka Kansaneläkelaitos saa antaa mainittujen säännösten perusteella.

Mitä tässä pykälässä säädetään tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada 23 a §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

24 b §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle

tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisten yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

26 §

Salassapitovelvollisuus

Tämän lain mukaisia tehtäviä hoitavat henkilöt eivät saa ilman asianomaisen henkilön suostumusta ilmaista sivulliselle yksityistä, perheen tai hoidon tuottajan salaisuutta, josta he asemansa tai tehtävänsä perusteella ovat saaneet tietää. Mitä 1 momentissa on säädetty, ei estä asian ilmaisemista sille, jolla lain nojalla on oikeus saada asiasta tieto.

26 §

(kumotaan)

27 §.

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 26 §:ssä säädetyn salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla kuin rikoslain 38 luvun 1 §:ssä säädetä ankarampaa rangaistusta.

27 §

(kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 . _____

Voimassa oleva laki

Ehdotus

13.

Laki

lapsilisälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 16 §:n 2, 3 ja 4 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Tietojenantovelvollisuus

Kunnan on ilmoitettava kansaneläkelaitokselle, jos sen tiedossa on, että lapsi on 11 §:ssä tarkoitetussa laitos- tai perhehoidossa tai että lapsi on muuttanut toiseen kuntaan.

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen sekä sairaala tai muu hoitolaitos ovat velvollisia antamaan kansaneläkelaitokselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuviranomaiselle maksutta hallussaan olevat lapsilisää koskevan asian

1...1..5.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

*1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
 2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta.*

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava

Voimassa oleva laki

ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus käyttää tämän lain mukaisia asioita ratkaistessaan myös muiden hoitamiensa etuuksien ratkaisemista varten saamiaan tietoja.

Ehdotus

huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

Kunnan on ilmoitettava salassapitosääntösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä Kansaneläkelaitokselle, jos sen tiedossa on, että lapsi on 11 §:ssä tarkoitettussa laitostai perhehoidossa tai että lapsi on muuttanut toiseen kuntaan.

16 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin 16 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettuja tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

14.**Laki****äitiysavustuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1993 annetun äitiysavustuslain (477/1993) 14 §:n 2 ja 3 momentti, sekä lisätään lakiin uusi 14 a §, seuraavasti:

1...1..5.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Tietojenantovelvollisuus

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaiset sekä sairaala tai muu hoitolaitos ovat velvollisia antamaan kansaneläkelaitokselle ja tämän lain mukaiselle muutoksenhakuelimelle maksutta hallussaan olevat äitiysavustusta koskevan asian ratkaisemista varten tarpeelliset tiedot. Kansaneläkelaitoksella on oikeus käyttää tämän lain mukaisia asioita ratkaistessaan myös muiden hoitamiensa etuuksien ratkaisemista varten saamia tietoja.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada pyynnöstä salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot:

1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä; sekä 2) potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta terveydenhuollon toimintayksiköltä tai muulta hoitolaitokselta. Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

14 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädettyin edellytyksin 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja. Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

1...1..5.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .*

15.**Laki****sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 24 §:n 6 momentti, 67 a, 68 § ja 69 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 24 §:n 6 momentti laissa 120/1995, 67 a § laissa 1644/1993, 68 § laeissa 1255/1989 ja 832/1996 ja mainitussa laissa 120/1995 sekä 69 §:n 1 momentti laissa 329/1997, sekä *lisätään* 28 §:ään siitä lailla 32/1985 kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa ja laissa 329/1997, ja pykälään uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 54 b ja 68 a—68 e § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

24 §

Pakkolaitoksessa olevan oikeudesta tämän lain mukaisiin etuuksiin ja vankilan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään asetuksella.

Korvausta sairaanhoidosta johtuvista kustannuksista sekä raskaus- ja synnytyskustannuksista tai päivärahaa taikka äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa ei suoriteta siltä ajalta, jonka vakuutettu on vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:n nojalla pakkolaitoksessa.

28 §

Jos työnantaja maksaa vakuutetulle palkkaa siltä ajalta, jolta tällä olisi oikeus saada päivärahaa, erityisäitiysrahaa tai äitiys-, isyys- taikka vanhempainrahaa, työnantajan tulee viipymättä palkan maksettuaan ilmoittaa siitä Kansaneläkelaitoksen toimistoon. Toimiston on pyynnöstä ilmoitettava vakuutetun työnantajalle, miltä ajalta toiselle vanhemmalle on maksettu äitiys-,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

isyys- tai vanhempainrahaa.

54 b §

Tarkastuslautakunnan ja sosiaalivakuutuslautakunnan on toimitettava suullinen käsittely suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus. Lautakunta voi määrätä asian käsiteltäväksi suljetuin ovin, jos julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa. Suullisessa käsittelyssä on muutoin noudatettava oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) säännöksiä.

67 a §

Salassapitovelvollisuutta koskevien säännösten estämättä kansaneläkelaitos voi antaa:

1) vakuutetun lääkkeitä koskevia tietoja lääkkeen määränneelle lääkärille, jos asianomainen vakuutettu on kansaneläkelaitoksen antamasta huomautuksesta huolimatta toistuvasti hankkinut lääkkeitä hänen ja muiden lääkäreiden määräyksillä enemmän kuin sairauden hoito edellyttää;

2) apteekkeille *massaluovutuksena* niiden vakuutettujen nimet ja henkilötunnukset, joille lääkekorvausta ei suoriteta 30 a §:ssä tarkoitettua tilitysmenettelyä soveltavien apteekkien välityksellä; sekä

3) terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista.

67 a §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä:

1) vakuutetun lääkkeitä koskevia tietoja lääkkeen määränneelle lääkärille, jos asianomainen vakuutettu on Kansaneläkelaitoksen antamasta huomautuksesta huolimatta toistuvasti hankkinut lääkkeitä hänen ja muiden lääkäreiden määräyksillä enemmän kuin sairauden hoito edellyttää;

2) apteekkeille niiden vakuutettujen nimet ja henkilötunnukset, joille lääkekorvausta ei suoriteta 30 a §:ssä tarkoitettua tilitysmenettelyä soveltavien apteekkien välityksellä;

3) terveydenhuollon oikeusturvakeskukselle sille kuuluvien tehtävien suorittamista varten tiedon lääkäristä, joka toistuvasti on määrännyt lääkkeitä huomattavasti enemmän kuin tässä laissa tarkoitettuun sairauden hoitoon nähden on tarpeellista;

4) 30 a §:ssä tarkoitettua tilitysmenettelyä soveltavalle apteekille teknisen käytöyhteyden avulla lääkkeen ostotilanteessa henkilön etu- ja sukunimi tiedot, tiedon siitä, onko henkilö työpaik kakassan jäsen ja onko hän vakuutettu. Jos henkilö on vakuutettu, Kansaneläkelaitos voi lisäksi antaa apteekille tiedon siitä, voiko apteekki luovuttaa lääkkeitä vakuutetulle sairausvakuutuskorvauksen määrällä vähennettyyn hintaan sekä tiedot vakuutetulle myönnettyistä lääkkeiden erityiskorvausoikeuksista, kliinisten ravintovalmisteiden korvausoikeuksista

Voimassa oleva laki

Ennen tietojen luovuttamista kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava vakuutetulle 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisesta tietojen antamisesta.

68 §

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomaisen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, sairaala ja muu sairaanhoitolaitos sekä työnantaja ovat velvollisia pyynnöstä antamaan kansaneläkelaitokselle tai tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle maksutta kaikki hallussaan olevat, näiden käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 24 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista.

Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä.

Mitä 2 momentissa on säädetty, koskee myös lääkäriä, kuitenkin siten, että hänellä on oikeus saada antamistaan tiedoista ja lausunnoista kansaneläkelaitoksen vahvistaman taksan mukainen palkkio.

Ehdotus

sekä merkittävien ja kalliiden lääkkeiden peruskorvausoikeuksista.

Ennen tietojen luovuttamista Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava vakuutetulle 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisesta tietojen antamisesta.

68 §

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;*
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;*
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta sekä lääkevahinkovakuutuspoolilta;*
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta ja työpaikkakassalta.*

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettulta terveydenhuollon toimintayksiköltä lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, kuntoutuksesta, terveydentilasta, hoidosta ja työkyvystä sekä apteekilta selvitykset vakuutetun korvauksen piiriin kuuluvista lääkeostoista tämän lain 30 a §:ssä tarkoitettun suorakorvausmenettelyn toteuttamiseksi. Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassa-

pitösäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada maksettua 24 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada käsiteltävän asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja hoidettavan henkilön potilasasiakirjoista, terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain 31 §:ssä tarkoitettuun tutkimuksiin lähetettävän vakuutetun terveydentilaa, sairautta, hoitotoimenpiteitä, ammattia, työolosuhteita ja työnlaatua koskevia tietoja 31 §:ssä tarkoitettulle lääkärille ja sairaanhoito- tai tutkimuslaitokselle. Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksettua. Terveystoimen ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla henkilöllä on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio.

68 a §

Sairausvakuutuslain 24 §:ssä tarkoitettulla laitoksella ja sosiaalihoitolain (710/1982) 6 §:ssä tarkoitettulla toimielimellä on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot vakuutetun joutumisesta

laitushoitoon ja hoidon päättymisestä. Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikoksensuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetuilta pakkolaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä. Terveysturvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, hammaslääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista sekä sairausvakuutusasetuksen 5 §:n 1 momentissa mainituista ammattihenkilöistä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

68 b §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

68 c §

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys henkilörekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on oikeus antaa 67 a §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohdan, 68 §:n 4 momentin ja 69 §:n perusteella mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille. Mitä 1 momentissa säädetään teknisen

käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 68 §:n 1—3 momentissa sekä 68 a §:ssä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

68 d §

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteeeseenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

68 e §

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

69 §

Sairaanhoito-, raskaus- ja synnytyskustannuksista suoritettavaa korvausta ei saa ulosmitata. Kansaneläkelaitoksen on annettava asianomaisen viranomaisen pyynnöstä muun tämän lain mukaisen etuuden ulosottoa varten tarpeelliset tiedot.

1...1..5.

69 §

Sairaanhoito-, raskaus- ja synnytyskustannuksista suoritettavaa korvausta ei saa ulosmitata. Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain

mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuksia maksavat laitokset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan 1 päivänä marraskuuta 1963 annetun sairausvakuutusasetuksen (473/1963) 13 a §, 18 §:n 6 momentti, 19 §:n 2 ja 3 momentti sekä 24, 45 ja 48 §, sellaisina kuin niistä ovat 13 a § asetuksessa 30/1966, 18 §:n 6 momentti ja 48 § asetuksessa 717/1991, 19 §:n 2 momentti asetuksessa 420/1995 ja 3 momentti asetuksessa 1314/1989 sekä 24 § asetuksessa 1325/1990.

16.

Laki

kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 4 §, 5 §:n 4 momentti sekä 9 ja 14 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 § laissa 1064/1994, 9 § osaksi laissa 121/1995 ja 14 § laissa 1374/1999, sekä

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1064/1994, uusi 5 momentti, 8 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 333/1997, uusi 4 momentti, lakiin uusi 9 a ja 9 b §, siitä lailla 623/1999 kumotun 10 §:n tilalle uusi 10 §, 11 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 333/1997, uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 11 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Muu ammatillinen ja lääkinnällinen kuntoutus

Muu ammatillinen ja lääkinnällinen kuntoutus

Kansaneläkelaitos voi korvata ja järjestää 1....1..5.

Kansaneläkelaitos voi korvata ja järjestää

Voimassa oleva laki

lisäksi muuta kuin 2 ja 3 §:n mukaista ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta. Tähän tarkoitukseen on vuosittain käytettävä vähintään rahamäärä, joka vastaa neljää prosenttia vakuutettujen sairausvakuutusmaksuina kertyneestä määrästä. Tähän tarkoitukseen käytettävästä edellä sanottua suuremmasta enimmäisrahamäärästä eduskunta päättää vuosittain valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Rahamäärää voidaan käyttää myös sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta ja sairauksien ehkäisyä koskevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä tarvittaessa kansaneläkelaitoksen yhteistoimintasäätöitten piiriin kuuluvien kuntoutuslaitosten ja muiden sellaisten laitosten, joita kansaneläkelaitos on avustanut, perusparannuksesta aiheutuviin menoihin ja näiden laitosten käyttöavustuksiin. Kansaneläkelaitoksen on vuosittain laadittava 1 momentissa tarkoitettujen varojen käytöstä kolme seuraavaa kalenterivuotta koskeva suunnitelma sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ehdotus

lisäksi muuta kuin 2 ja 3 §:n mukaista ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta. Tähän tarkoitukseen on vuosittain käytettävä vähintään rahamäärä, joka vastaa neljää prosenttia vakuutettujen sairausvakuutusmaksuina kertyneestä määrästä. Tähän tarkoitukseen käytettävästä edellä sanottua suuremmasta enimmäisrahamäärästä eduskunta päättää vuosittain valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Edellä 1 momentissa tarkoitettua rahamäärää voidaan käyttää myös sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta ja sairauksien ehkäisyä koskevaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan sekä tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen yhteistoimintasäätöitten piiriin kuuluvien kuntoutuslaitosten ja muiden sellaisten laitosten, joita Kansaneläkelaitos on avustanut, perusparannuksesta aiheutuviin menoihin ja näiden laitosten käyttöavustuksiin. Kansaneläkelaitoksen on vuosittain laadittava 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen varojen käytöstä kolme seuraavaa kalenterivuotta koskeva suunnitelma sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

5 §

Hakeminen ja päätöksenteko

Ammatillista kuntoutusta koskevasta tämän lain mukaisesta päätöksestä kansaneläkelaitoksen on välittömästi ilmoitettava eläketurvakeskukselle siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava tämän lain mukaisesta ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestä eläketurvakeskukselle.

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava tämän lain mukaisesta päätöksestä oppilaitokselle, kuntoutuksen toteuttajalle ja muulle kuntoutujan hoidosta ja kuntoutuksesta sekä kuntoutussuunnitelman laatimisesta vastaavalle taholle siltä osin, kuin tieto on välttämätön kuntoutuksen toteuttamiseksi.

8 §

Muutoksenhaku

1....1..5.

9 §

Kansaneläkelaitoksen oikeus saada ja luovuttaa tietoja.

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työttömyyskassa, työpaikkakassa, sairaala ja muu sairaanhoitolaitos sekä työnantaja ovat velvolliset pyynnöstä antamaan kansaneläkelaitokselle tai tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle maksutta kaikki hallussaan olevat, näiden käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot. Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada maksutta 3 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot toimintayksikön toiminnasta ja henkilöstöstä sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä. Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös lääkäriä. Hänellä on kuitenkin oikeus saada antamistaan tiedoista ja lausunnoista kansaneläkelaitoksen vahvistaman taksan mukainen palkkio.

1...1..5.

9 §

Tietojen saaminen pyynnöstä

Kansaneläkelaitoksen 4 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen, joka koskee vakuutetun mahdollisuutta saada muuta kuin lain 2 ja 3 §:n mukaista ammatillista tai lääkinnällistä kuntoutusta, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;*
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;*
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;*
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta;*
- 5) oppilaitokselta.*

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, muulta hoitolaitokselta tai muulta kuntoutuksen to-

Voimassa oleva laki

Oppilaitos, kuntoutuslaitos tai muu kuntoutuksen toteuttaja on velvollinen antamaan kansaneläkelaitokselle sen tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi tarvitsemat tiedot ja niillä on oikeus saada kansaneläkelaitokselta tämän lain mukaista etuutta koskevia tietoja siltä osin kuin ne ovat tarpeen muun lainsäädännön perusteella kuntoutujalle annettavan edun vahvistamista tai suorittamista varten.

Ehdotus

teuttajalta lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, terveydentilasta, sairaudesta, vammaisuudesta, työ- ja toimintakyvystä sekä hänen hoidostaan ja kuntoutuksestaan. Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada 3 a §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja varten asian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot toimintayksikön toiminnasta, tiloista, henkilökunnan määrästä, annetun hoidon sisällöstä, laadusta ja määrästä, hoidosta tehdystä sopimuksesta ja hoidosta maksettavasta korvauksesta. Kansaneläkelaitoksella on lisäksi oikeus sanotussa neuvottelussa saada käsiteltävän asian ratkaisemiseksi välttämättömiä salassapidettäviä tietoja potilasasiakirjoista, hoidettavan henkilön terveydentilasta, lääkkeistä ja tuloista kunnan sosiaali- ja terveystoimen viranomaisilta tai laitoksilta taikka asianomaiselta valtion tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksiköltä. Mitä edellä säädetään Kansaneläkelaitoksen oikeudesta saada salassapidettäviä tietoja, koskee myös sosiaali- ja terveysministeriötä. Kuntoutuspalvelun tuottaja on sen lisäksi, mitä edellä säädetään, velvollinen salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antamaan Kansaneläkelaitokselle tämän lain mukaisten kuntoutuspalvelujen järjestämistä ja niiden toteutumisen valvontaa ja laadun arviointia varten välttämättömät tiedot. Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta. Terveystoimen ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio, ellei palkkio sisälly kuntoutuspalvelusta maksettavaan korvaukseen.

9 a §

1....1..5.

Tietojensaantioikeus

Eläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot kuntoutustoimenpiteistä ja niihin liittyvistä etuuksista.

Vakuutuslaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tietojen saamista koskevien säännösten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot tapaturmavakuutus- ja liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annettujen lakien (625 ja 626/1991) perusteella sekä valtiokonttorilla tiedot sotilastapaturmalain (1211/1990) ja sotilasvammalain (404/1948) nojalla annetuista kuntoutuksen korvaamista koskevista päätöksistä ja kuntoutustoimenpiteistä.

Edellä 3 a §:ssä tarkoitetulla laitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot vakuutetun joutumisesta laitoshoidon.

Terveysturvakeskuksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin merkityt tiedot sekä niissä tapahtuneet muutokset lääkäreistä, psykologeista, puhe-, toiminta- ja psykoterapeuteista, fysioterapeuteista sekä muista keskusrekisteriin merkityistä kuntoutusta antavista ammattihenkilöistä.

Opetusministeriöllä ja opetushallituksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot ammatillisen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*koulutuksen järjestäjistä.
Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.*

9 b §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamiaan tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

10 §

Oikeus tietojen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus luovuttaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien hoitamisessa saamiaan tietoja kuntoutuksen toteuttajalle, kuntoutusaloitteen tekijälle, kuntoutujan hoidosta ja kuntoutuksesta sekä kuntoutussuunnitelman laatimisesta vastaavalle taholle siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä kuntoutuksen toteuttamiseksi.

11 §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut kuntoutusetuuksia

1...1..5.

maksavat laitokset.

11 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys henkilökisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on oikeus antaa 5 §:n 4 ja 5 momentin, 10 §:n ja 11 §:n 3 momentin perusteella mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä 1 momentissa säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 9 ja 9 a §:ssä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

14 §

Toiminnan järjestäminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—37, 40, ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 59, 63, 81—83, 84—86, 88 ja 89 §:ssä säädetään.

14 §

Toiminnan järjestäminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35—37, 40 ja 44 §:ssä, 45 §:n 1 ja 4 momentissa, 46, 46 i, 46 j, 59, 63, 81, 82, 84—86 ja 88 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 23 päivänä elokuuta 1991 annetun asetuksen (1161/1991) 5 ja 6 §, sellaisena kuin niistä on 6 § osaksi asetuksessa 1512/1995.

1...1..5.

17.

Laki**kuntoutusrahalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 26 §, 30 a §:n 2 momentti sekä 34 ja 35 §, sellaisina kuin niistä ovat, 26 § osaksi laissa 1065/1994, 30 a §:n 2 momentti laissa 334/1997 ja 35 § laissa 406/1992, sekä *lisätään* 21 §:ään uusi 2 momentti sekä lakiin uusi 34 a, 34 b ja 35 a—35 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 §

Maksaminen työnantajalle

— — — — —
Jos työnantaja maksaa kuntoutuksessa olevalle työntekijälleen palkkaa samalta ajalta, jolta tämä saa kuntoutusrahaa, työnantajan tulee viipymättä palkan maksettuaan ilmoittaa siitä Kansaneläkelaitoksen toimistoon.

26 §

26 §

Päätös

Päätös

Kuntoutusrahaa ja harkinnanvaraista kuntoutusavustusta koskevassa asiassa on annettava kirjallinen päätös. Päätös toimitetaan tiedoksi myös kuntoutuspäätöksen antajalle.

Kuntoutusrahaa ja harkinnanvaraista kuntoutusavustusta koskevassa asiassa on annettava kirjallinen päätös. *Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa kuntoutusrahaa koskevasta päätöksestä tieto salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä kuntoutuspäätöksen antajalle, oppisopimuskoulituksen järjestäjälle, oppilaitokselle sekä kuntoutujan työnantajalle siltä osin kuin tieto on välttämätön näiden maksaman palkan tai muun edun vahvistamista tai oikeellisuuden tarkistamista varten.*

Ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestä ja sen perusteella myönnettävästä kuntoutusrahasta Kansaneläkelaitoksen on välittömästi

Kansaneläkelaitoksen on ilmoitettava ammatillista kuntoutusta koskevasta päätöksestä ja sen perusteella myönnettävästä kuntoutusrahasta eläketurvakeskukselle.

1...1..5.

ilmoitettava eläketurvakeskukselle siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

30 a §

Ulosmittaus- ja siirtokielto

Kansaneläkelaitoksen on annettava asianomaisen viranomaisen pyynnöstä muun lain mukaisen etuuden ulosottoa varten tämän lain mukaisesta etuudesta tarpeelliset tiedot.

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä asianomaisen viranomaisen pyynnöstä luovuttaa ulosottoa varten tiedot tämän lain mukaisten etuuksien määrästä, ei kuitenkaan niistä etuuksista, joita ei oteta huomioon ulosottolain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettua suojaosuutta laskettaessa. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus ilmoittaa tiedossaan olevat muut eläkkeitä ja muita sosiaalietuuksia maksavat laitokset.

34 §

Kansaneläkelaitoksen oikeus saada ja luovuttaa tietoja.

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työttömyyskassa, työpaikkakassa, sairaala ja muu sairaanhoitolaitos sekä työnantaja ovat velvolliset pyynnöstä antamaan kansaneläkelaitokselle tai tämän lain mukaiselle valitusviranomaiselle maksutta kaikki hallussaan olevat, näiden käsiteltävänä olevan asian ratkaisuun vaikuttavat tiedot.

Mitä 1 momentissa on säädetty, koskee myös lääkäriä. Hänellä on kuitenkin oikeus saada antamistaan tiedoista ja lausunnoista

1....1..5.

34 §

Tietojen saaminen pyynnöstä

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten välttämättömät tiedot tai tiedot, jotka on muuten otettava huomioon tässä laissa taikka Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa muussa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanemiseksi:

- 1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;*
- 2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä muulta eläkkeen tai muun korvauksen myöntäjältä tai maksajalta;*
- 3) potilasvakuutus- ja liikennevakuutuskeskukselta;*
- 4) työnantajalta, työttömyyskassalta, työpaikkakassalta;*
- 5) oppilaitokselta, oppisopimuskoulutuksen järjestäjältä sekä koulutus- ja erorahastolta.*

Sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään, Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on

kansaneläkelaitoksen vahvistaman taksan mukainen palkkio.

Oppilaitos, kuntoutuslaitos tai muu kuntoutusrahan oikeuttavan kuntoutuksen toteuttaja on velvollinen antamaan kansaneläkelaitokselle sen tämän lain mukaisten tehtävien hoitamiseksi tarvitsemat tiedot ja niillä on oikeus saada kansaneläkelaitokselta kuntoutujan kuntoutusrahaa koskevia tietoja siltä osin kuin ne ovat tarpeen muun lainsäädännön perusteella kuntoutujalle annettavan edun vahvistamista tai suorittamista varten.

oikeus saada lääkäriltä tai muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä sekä potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitetulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, muulta hoitolaitokselta tai muulta kuntoutuksen toteuttajalta lausunto ja välttämättömät tiedot etuudenhakijan potilasasiakirjoista, terveydentilasta, sairaudesta, vammaisuudesta ja työkyvystä sekä hänen hoidostaan ja kuntoutuksestaan ja niihin liittyvistä etuuksista ja korvauksista.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on myös oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada 18 §:n 2 momentin mukaan yhteensovitettavan kuntoutusrahan määräämistä varten välttämättömät tiedot rahalaitoksilta, ellei riittäviä tietoja ja selvityksiä muutoin saada ja on perusteltua syytä epäillä etuuden hakijan tai saajan antamien tietojen riittävyyttä tai luotettavuutta eikä hän ole antanut suostumustaan tietojen saamiseen. Pyyntö tietojen saamiseksi tulee esittää kirjallisena, ja ennen pyynnön esittämistä hakijalle tai saajalle on annettava siitä tieto.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksettua. Terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitetulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 2 momentissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella antamistaan lausunnoista kohtuullinen palkkio, ellei palkkio sisälly kuntoutuspalvelusta maksettavaan korvaukseen.

34 a §

Tietojensaantioikeus

Eläkelaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot kuntoutustoimenpiteistä, kuntoutuskorotuksista ja kuntoutusrahoista

1....1..5.

sekä muista kuntoutukseen liittyvistä korvauksista ja avustuksista.

Rangaistuslaitoksella ja vaarallisten rikossenuusijain eristämisestä annetun lain (317/1953) 1 §:ssä tarkoitetulla pakkolaitoksella on velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tämän lain mukaisten etuuksien täytäntöönpanoa varten tiedot rangaistuksen alkamisesta ja päättymisestä. Kansaneläkelaitoksella on oikeus saada tässä pykälässä mainitut tiedot maksutta.

34 b §

Tietojen käyttö

Kansaneläkelaitoksella on oikeus yksittäistapauksessa käyttää tämän lain mukaista etuutta käsitellessään muiden sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten saamia tietoja, jos on ilmeistä, että ne vaikuttavat tämän lain mukaiseen etuuteen ja tiedot on lain mukaan otettava huomioon päätöksenteossa ja Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus saada tiedot muutoinkin erikseen.

35 §

Sairausvakuutuslain säännösten noudattaminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, on kuntoutusraha-asioissa noudatettava soveltuvin osin, mitä työpaikkakassoista, virka-avusta, tietojen salassapidosta sekä lomakkeiden vahvistamisesta sairausvakuutuslaissa tai sen nojalla säädetään.

35 §

Sairausvakuutuslain säännösten noudattaminen

Jollei tässä laissa toisin säädetä, on kuntoutusraha-asioissa noudatettava soveltuvin osin, mitä työpaikkakassoista, virka-avusta sekä lomakkeiden vahvistamisesta sairausvakuutuslaissa tai sen nojalla säädetään.

35 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys henkilörekisteriensä sellaisiin tietoihin, jotka sillä on oikeus antaa 26 §:n ja 30 a §:n 2 momentin perusteella

mainituissa pykälissä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä 1 momentissa säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen luovuttamisesta, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 34 §:n 1 ja 2 momentissa ja 34 a §:ssä tarkoitettuja salassapidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

35 b §

Tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle tämän lain mukaista etuutta tai korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista etuuksista ja korvauksista ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvia rikoksia ja väärinkäyttöä koskevan viranomaisen yksittäisen selvitystyön suorittamiseksi sekä rikosten syytteenpanoa varten; ei kuitenkaan terveydentilaa koskevia tietoja.

35 c §

Ilmoitusvelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on annettava etuudenhakijalle etukäteen tiedot siitä, mistä häntä koskevia tietoja voidaan hankkia ja mihin niitä voidaan luovuttaa päätöksentekoa varten.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Tällä lailla kumotaan 7 päivänä kesäkuuta
1991 annetun kuntoutusraha-asetuksen
(893/1991) 13—15 §, sellaisena kuin niistä
on 14 § asetuksessa 1513/1995.*

18.

Laki

asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti,
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/1993) 15 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

15 §

Tietojenantovelvollisuus

Tietojenantovelvollisuus

Valtion, kunnan ja muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos sekä työnantaja on velvollinen pyynnöstä antamaan kansaneläkelaitokselle, tarkastuslautakunnalle, työttömyysturvalautakunnalle ja vakuutusosikudelle tietoja, jotka ovat tarpeen tämän lain mukaisen asian ratkaisemiseksi.

Kansaneläkelaitoksella ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada pyynnöstä maksutta käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista tai muuten tämän lain mukaisen yksittäisen tehtävän täytäntöönpanoa varten välttämättömät tiedot:

*1) valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
2) eläketurvakeskukselta, eläke- ja vakuutuslaitokselta sekä työnantajalta.*

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla mainitussa momentissa säädetyin edellytyksin tässä pykälässä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassapidettäviä tietoja ilman sen

1...1..5.

suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.